БАЊАЛУКА, 14. и 15. септембра 1985.
Број 4506 Година XLII Цијена 32 динара

НЕДЈЕЉНИ
ГЛАС
ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

НОВА КЛИМА У БОСАНСКОНОВСКОМ „ЛИГНОШПЕРУ"

НА СИГУРНИМ ТЕМЕЉИМА

БОСАНСКИ НОВИ, 13. септембра - Можда остатак дохотка од 17,5 милиона динара, колико су у босансконовском „Лигношперу" остварили у првом полугодишту ове године, не би толико ни плијенио пажњу да му нису претходиле тешке године. Донедавно су се овдје гомилали губици, складишта су била пуна, раднике је захватила апатија...

Сада, када је производња „живнула", када се расчистило с нерадом, стање је сасвим другачије. То је и темељ будућем раду и плановима РО „Лигношпер".

Снимио: Р. ОСТОЈИЋ

ПОСЈЕТИЛИ СМО ВОЈНО—МЕДИЦИНСКУ АКАДЕМИЈУ У БЕОГРАДУ

ВМА - за Армију и народ

● Годишње се у Војно—медицинској академији ради 30—40 научноистраживачких пројеката из разних области медицине, стоматологије и фармације ● Присна сарадња са многим угледним здравственим центрима у свијету Страна 6.

ИНТЕРВЈУ „НЕДЈЕЉНОГ ГЛАСА"

СА БЛАЖОМ КОНЕСКИМ, ОВОГОДИШЊИМ ДОБИТНИКОМ НАГРАДЕ „СКЕНДЕР КУЛЕНОВИЋ"

Поетски мостови за покољења

● Награда ми је утолико дража што носи име мог старог пријатеља чију поезију јако волим ● „Тешкото" је пјесма која је настала у ситуацији када први пут у својој историји македонски народ добија пуну слободу у оквиру народа и народности наше земље СТРАНА 8

У ПОХОДЕ ТРШИЋУ У ЗАВИЧАЈУ ВУКА СТЕФАНОВИЋА КАРАЏИЋА

На Вуковом огњишту

● Ђуро Даничић: „Вук није живио нити живи за свој вијек, него за вијек други што настајаше;зато га његов вијек и не разумије, зато га вијек његов прогањаше" Страна 7.

KRAJEM NEDJELJE

Bilansi Luande

I Ministarska konferencija nesvrstanih zemalja, završena prošle nedjelje u Luandi, potvrdila je vitalnost i snagu pokreta, još jednom u svojoj dvadesetpetogodišnjoj istoriji nesvrstane zemlje su pokazale da na svijet gledaju realno, da su svjesne svih problema koji se u njemu javljaju, ali i da su spremne da učestvuju, čak to traže, u njihovom raščišćavanju. Nesvrstane zemlje nemaju iluzija o sebi samima, one dobro znaju, vidjelo se to i u Luandi da monolitnog jedinstva među njima nema, niti ga može biti, ali isto tako znaju i u skladu s tim se ponašaju, da se u zajedničkom istupu o najvažnijim pitanjima moraju držati zajedno, jer je to jedini način na koji se može uticati na ispravljanje sadašnjih mnogobrojnih nepravdi u svijetu.

Sastanak u Luandi počeo je u atmosferi koju su neki željeli da prikažu kao početak rascjepa u pokretu. Tome su doprinijele i neke zemlje u okviru samog pokreta, ističući svoje prijedloge i zahtjeve koji se obično nazivaju radikalnim i koji na neki način prave razlike između dvaju vojnopolitičkih blokova. Takav pristup, veoma brzo se pokazalo, nije prihvatljiv za većinu zemalja, i one su ga energično odbacile. Jer, takvi pogledi i stavovi u suštini znače odricanje od bazičnog opredjeljenja nesvrstanog pokreta — njegove vanblokovske dimenzije. U tom smislu revidiran je i završni dokument koji je još jednom potvrdio privrženost nesvrstanih zemalja kao cjeline izvornim principima, utvrđenim još na prvom sastanku na vrhu 1961. godine u Beogradu i kasnije na svim njihovim skupovima.

Druga karakteristika Konferencije u Luandi je opredjeljenost da se kroz zajedničke akcije isprave sadašnje nepravde i počnu rješavati krize u svijetu. To se nedvosmisleno potvrđuje u završnom dokumentu, u kom se posebno ukazuje na osnovna krizna žarišta u svijetu i još jednom energično zahtijeva njihovo rješavanje.

U žiži tih opredjeljenja je borba za mir i dijalog kao metod rješavanja svih međunarodnih problema. U kontekstu ovog stava potvrđena je privrženost nesvrstanih zemalja Ujedinjenim nacijama kao najpogodnijem mjestu na kome se mogu i treba da rješavaju međunarodni problemi, što nažalost dosad nije često bio slučaj. Posebna pažnja bila je, logično s obzirom na veličinu problema i mjesto održavanja samog sastanka posvećena rasističkoj i agresivnoj politici Južnoafričke Republike koja svojim postupcima ozbiljno ugrožava mir i stabilnost u cijelom regionu pa i šire.

Analizirajući jedno od takvih pitanja savremenog svijeta, ogromne razlike u ekonomskoj razvijenosti i ovom prilikom ponovljeni su već poznati stavovi da bez ravnomjernog razvoja svih dijelova svijeta i istinske ravnopravnosti u ekonomskim odnosima nema prosperiteta ni za najrazvijenije. Posebno pitanje u tome su dugovanja zemalja u razvoju koja su dostigla katastrofalnu cifru od preko 900 milijardi dolara. Nesvrstane zemlje smatraju, a to su potvrdile i u Luandi, da se problem dugova mora riješiti na pravedan način i uz mnogo veće razumijevanje kreditora nego do sada.

Stoga je nužno preduzeti univerzalne korake ka rješavanju ovog problema, pri čemu princip ravnopravnosti nikako ne smije biti prenebregnut.

Iako su se i u Luandi javili tonovi nesaglasnosti na određenim temama, oni nisu bili prepreka da se u najvećem broju pokrenutih i razmatranih tema postigne puna saglasnost o neophodnosti preduzimanja energičnih akcija, čime je još jednom potvrđeno jedinstvo pokreta u onim najbitnijim pitnajima što ukazuje na to da će i ubuduće djelovanje pokreta kao cjeline biti efikasno i energično. A postojanje razlika kojih ima i biće, pokazalo se još jednom, nije neprelazna preprека za kolektivno angažovanje u stvaranju boljeg i pravednijeg svijeta.

A. OTOVIĆ

KONSTRUKTORI BANJALUČKOG „UNIVERZALA" NA DJELU

Da Amerikancima stane dah

● Mašine za montažu i demontažu damperskih točkova proizvođene su do sada samo u Tulsi (SAD), a uvozili smo ih po cijeni od 12 miliona dinara ● Sada ih proizvodi banjalučki „Univerzal" ● Široka primjena hidraulične motorne prese

Mašine za montažu i demontažu damperskih točkova ne proizvode se više samo u Tulsi u Sjedinjenim Američkim Državama. Počela je njihova proizvodnja u banjalučkom naselju Pilana, u halama ovdašnjeg „Univerzala". Ovdašnji proizvodni program proširen je mašinom za montažu i demontažu damperskih točkova i hidrauličnom motornom presom za gumarske proizvode.

Oba proizvoda „rođena" su u konstrukcionom birou ovog kolektiva. Tvorci: diplomirani inženjeri **Anđelko Grahovac i Brane Ninković.** Mašinci.

„Amerikanka" se uvozila po cijeni od 12 miliona dinara, „Univerzalova" mašina za montažu i demontažu damperskih točkova koštaće upola manje. I, naravno, neće se plaćati devizama.

— Damperi su kamioni koji rade na površinskim kopovima rudnika. Takvih je u nas stotinjak, što govori i o potrebama za mašinom koju smo mi napravili. Ilustracije radi, recimo da su to kamioni teški od 85 do 170 tona, a sam točak je težine i do tri hiljade kilograma — objašnjava Anđelko Grahovac, koji je na ovom uređaju radio oko šest mjeseci.

Montaža i demontaža gume obavi se za pola sata, a hidraulična sila od 900 kilonjutna pomaže da se sav posao obavi bez oštećenja skupih prstenova.

— Dosada se, kod nas, ovaj posao obavljao uglavnom ručno. Točkovi su se skidali tek kad se guma potpuno ishaba. Ako se zna da je cijena uvoznih guma od dva do tri miliona dinara, jasno je kolika je korist od ove mašine, kojom se gume lako mogu demontirati i protektirati, što im znatno produžava vijek — kaže Grahovac.

Osnovna razlika između „Amerikanke" i „Univerzalove" mašine je u pogonu. Amerikanci koriste vazduh pod pritiskom, a domaću pokreće elektrohidraulični agregata.

— Od najkrupnijih pa do najsitnijih dijelova, sve je naše. Cijenom, upola manjom od američke, konkurentni smo i na stranom tržištu. Sa beogradskim „Interkomercom" već izučavamo izvozne mogućnosti. Šanse su velike — smatra Grahovac.

Hidraulična motorna presa za gumarske proizvode je „proizvod" višemjesečnog rada Brane Ninkovića. Prednost nad sličnim uređajima su široke mogućnosti za podešavanje sile presovanja i dvoručno upravljanje, što znatno doprinosi sigurnosti radnika koji njom rukuje.

— Ovako nešto ranije nismo imali. Određivanje vremena vulkanizacije i podešavanje temperature obavlja elektronika. Maksimalna sila na pločama je 500 kilonjutna. Ovom presom mogu da se proizvode: zaptivni materijai, automanžetne, crijeva za veš-mašine, cucle... Cijena je milion dinara, pa je osim organizacijama udruženog rada dostupna i pojedincima u maloj privredi — kaže Ninković.

Ovo je samo dio novine u proizvodnom programu „Univerzala" čije je obilježje da se ništa ne radi u ovdašnjoj proizvodnji garažno-servisne opreme i hidrauličnih uređaja po stranim licencama. Sva proizvodnja rezultat je pameti 20 stručnjaka zaposlenih u konstrukcionom birou. Kada se u nauku pametno i smišljeno ulaže ona to višestruko vraća.

A. KASIPOVIĆ

POLJOPRIVREDA

Seljaci i krediti

I bez zvaničnih digitrona i analiza domaćicama je sve jasno. Prosječan odavno, a evo sad i natprosječan porodični budžet više nije dovoljan za uobičajenu ishranu.

Cijene hrane ozbiljno nadmašuju „zvaničnu" inflaciju i već je za prvog krivca proglašeno nebo. Ali, da li su krivci samo na nebu ili ih ima i na zemlji?

Mada je ovozemaljske krivce mnogo teže pronaći, ipak bi trebalo pokušati, jer odvajkad je bilo suše i sušnih godina.

Za dobre poznavaoce prilika u agraru bilo je još prošle jeseni jasno da je raskorak između stvarnosti i proklamacija ogroman. Seljaci nisu prihvatili, bar na ovim našim krajiškim prostorima, mjere ekonomske politike koje su trebale stimulisati jesenju sjetvu. Tada su od predviđenih sredstava za kreditiranje proizvodnje seljaci uzeli samo 55 odsto. I ovog proljeća za kreditiranje sjetve bilo je izdvojeno 30 miliona dinara, a uzeli su samo 20 miliona. I umjesto da se povećavaju površine društveno organizovane proizvodnje, one se stalno smanjuju. To ima za posljedicu prazne društvene ambare, odnosno vrlo tanak otkup, skupu hranu i nepovezanost društvenog i individualnog sektora.

I sad se postavlja pitanje: zašto seljaci neće kredite? Najbolji poznavaoci prilika u poljoprivredi slažu se da su razlozi višestruki, ali se odgovori po pravilu razlikuju kad treba te razloge poredati po važnosti.

Ipak, najčešće se pominje visoka kamata kao osnovni razlog, a onda nepoznata otkupna cijena gotovih proizvoda i disparitet cijena poljoprivrednih proizvoda. I ovog proljeća, samo petnaestak dana pred žetvu pšenice, saopštena je cijena. Za kilogram najboljeg zrna seljak u društvenom magacinu dobija 42 dinara, a na pijacama u Banjaluci i Bihaću cijena pšenice je dostigla čak 53 dinara. Znači, državna cijena nije u skladu sa zakonima ponude i tražnje, jer pijace su zasada jedino mjesto gdje tržište funkcioniše u pravom smislu. Zbog ovoga, gotovo je sigurno, društveni ambari će ostati mnogo prazniji nego što se očekivalo.

I ove jeseni biće obezbijeđene silne milijarde za kreditiranje jesenje sjetve u privatnom sektoru, ali ako ljudi zaduženi za agrarnu politiku ne povuku neke radikalnije poteze, gotovo smo sigurni da će te pare ostati neiskorištene.

Na privatnim posjedima još dugo ćemo morati zasnivati naše ambicije u proizvodnji hrane, pa bi se agrarna politika morala voditi sa više sluha i suptilnosti, jer od pukih proklamacija i lijepih rečenica u razvojnim dokumentima neće biti vajde.

B. BOŽIĆ

PRENOSIMO — BORBA

RAZLIČITI AR̆ŠINI

Poreske stope i neke druge obaveze koje propisuju društveno-političke zajednice u dobojskom regionu u oblasti ugostiteljstva i turizma su različite i u velikoj mjeri odražavaju nezainteresovanost pojedinih faktora za bržim i skladnijim razvojem ovih djelatnosti. Kako drugačije tumačiti podatke iz kojih proizlaze da su, na primjer, stope opštinskog poreza na promet prirodnog vina i rakije veće i do četiri puta u odnosu na stope propisane u susjednoj opštini.

Ili, stopa poreza na promet ostalih alkoholnih pića u jednoj opštini je 70, a u drugoj 33 posto. Sličan je slučaj i sa taksama na firmu.

U Udruženju ugostiteljstva i turizma Osnovne privredne komore Doboj ističu da bi poreska opterećenja u devet opština dobojskog regiona morala biti približno jednaka kako bi i uslovi privređivanja srodnih organizacija bili ujednačeniji.

Z. M.

REKLI SU...

Savezno tijelo za školstvo

— Mi, danas, nemamo stručnog tela koje prati razvoj obrazovanja na nivou Jugoslavije. Ljudi, koji po republikama i pokrajinama rade na tim stvarima, često se međusobno i ne poznaju. Tvrdim da danas u Jugoslaviji nema ni deset ljudi koji poznaju obrazovne sisteme svih republika i pokrajina. Čini mi se da bi se moralo konstituisati jedno stručno savezno telo za pitanje školstva. Tek tada bismo se i brže dogovarali, i brže dogovoreno provodili u delo, i manje razlika u školstvu imali.

(Mirko Đuranović, predsjednik Zavoda za unapređenje vaspitanja i obrazovanja SR Crne Gore)

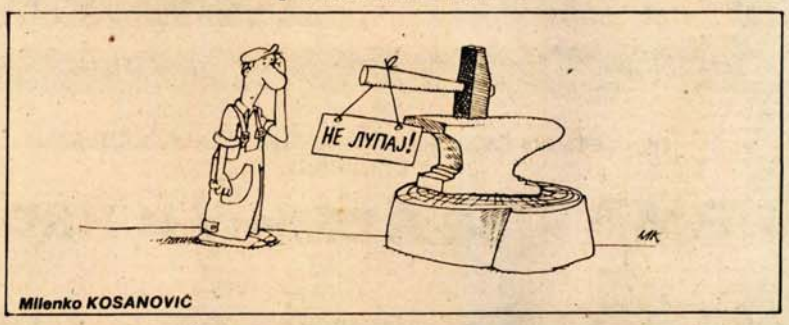

Milenko KOSANOVIĆ

„GLAS" List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf, i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas" Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora NIGRO „Glas" Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: Mirko Kisjan, (banjalučka hronika) Emin Krkić, (popodnevni desk) Tomo Marić, (sport), Miloš Milinović (Bosanska krajina), Arif Sitnica (tehnička redakcija), Sabira Piragić (desk), Nada Puvačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Fadil Smajić (hronike), Dragiša Spremo (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas" Ivan Andričić, Nusreta Borić (predsjednik) Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Prvi broj „Glasa" izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas" izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine", a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine". Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas". Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas" je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas" izlazi kao dnevni list.

U NASELJU BRAĆE ODIĆA

RADOST ZA 53 PORODICE

BANJALUKA, 13. septembra - Ovih dana završen je još jedan stambeni objekt u naselju Braće Odića sa 63 stana. Protekle nedjelje obavljen je tehnički pregled ove zgrade i već su podijeljeni prvi ključevi. Objekt su gradili radni ljudi Građevinske radne organizacije „Krajina", odnosno njena osnovna organizacija udruženog rada „Standard". Niz problema, kao što su nedostatak lima, parketa i nekih drugih materijala uticali su da radovi na ovom objektu ne budu završeni u predviđenom roku. Takođe u ovom naselju, privode se kraju i radovi na objektima FI i B8 sa ukupno 97. stanova.

M. ŠUKALO

Poslije 2 mjeseca čekanja - konačno useljenje

DANAS U ŠIBENIKU

SUSRET REZERVNIH VOJNIH STARJEŠINA

BOSANSKI PETROVAC, 13. septembra - Danas je koordinacioni odbor Opštinske konferencije rezervnih vojnih starješina održao proširenu sastanak, kome su osim članova Predsjedništva Opštinske konferencije rezervnih vojnih starješina prisustvovali predstavnici izvršnih organa društveno-političkih organizacija, radnih i osnovnih organizacija udruženog rada sa područja opštine Bosanski Petrovac. Na sastanku se raspravljalo o pripremama za 11. susret rezervnih vojnih starješina Šibenika, Drniša, Knina, Bosanskog Grahova, Titovog Drvara, Bosanskog Petrovca i Bosanske Krupe koji će se održati 14. septembra 1985. godine u Šibeniku. Na susretu će biti organizovana rasprava o unapređivanju rada konferencija rezervnih vojnih starješina međusobnim izmjenama radnih iskustava, a poslije ovih razgovora biće organizovaña posjeta vojnom garnizonu u Kninu, gdje će učesnicima susreta biti prikazana savremena naoružanja naše armije.

M. P.

SAVJETOVANJA

Slovo o radnim knjižicama

BANJALUKA, 13. septembra - Na inicijativu Saveza sindikata Bosne i Hercegovine i Republičke privredne komore, u Banjaluci će se 18. septembra u SIZ-u zapošljavanja održati savjetovanje o mjerama i aktivnostima na ostvarivanju politike bržeg zapošljavanja u SR BiH u narednom srednjoročnom periodu.

Ovom važnom skupu prisustvovaće predstavnici poslovodstva banjalučkih radnih kolektiva iz regije, predsjednici opštinskih vijeća Saveza sindikata, SIZ-ova za zapošljavanje iz Banjaluke, Jajca i Prijedora, predstavnici izvršnih odbora skupštine opštine regiona, te Vijeća Saveza sindikata BiH i Privredne komore Bosne i Hercegovine.

Dan ranije isto savjetovanje biće održano u Prijedoru.

P. M.

NA PODRUČJU BOSANSKOGRADIŠKE OPŠTINE

Javna rasprava o zapošljavanju

BOSANSKA GRADIŠKA, 13. septembra - Na području bosanskogradiške opštine u toku je javna rasprava o nacrtu programa mjera i aktivnosti zapošljavanja za period od 1986/90. Rasprava po ovom dokumentu trebalo bi da bude obavljena u svim mjesnim konferencijama SSRN i mjesnih zajednica bosanskogradiške opštine do kraja ovog mjeseca.

M. G.

U NASTAVNOM CENTRU U URMOVCIMA

OMLADINSKA POLITIČKA ŠKOLA

BOSANSKA DUBICA 13. septembra - Danas je u Nastavnom centru teritorijalne odbrane u Urmovcima, nedaleko od Bosanske Dubice, počela sa radom tradicionalna omladinska politička škola. Ove godine školu će pohađati 51. omladinac a obradiće se deset tema, vezanih za život i rad mlade generacije. Osim predstavnika društveno-političkih organizacija Bosanske Dubice, kao predavači učestvovaće sekretar Predsjedništva Republičke konferencije Saveza socijalističke omladine BiH Ivan Orlić, te predsjednik Međuopštinske konferencije SSO Banjaluka Dragan Puzavac, a očekuje se i učešće predstavnika Republičkog sekretarijata unutrašnjih poslova.

M. Dž.

ZAPOŠLJAVANJE U BOSANSKOKRUPSKOJ KOMUNI

Inspektori podnijeli prijave

BOSANSKA KRUPA, 13. septembra — Zapošljavanje radnika u privatnom sektoru na području bosanskokrupske komune prati niz nepravilnosti. Inspekcija rada je utvrdila da privatni ugostitelji primaju konobare na rad bez zasnivanja radnog odnosa ili radnike primaju na posao bez objavljenog oglasa. Podnesene su prijave protiv dvanaest vlasnika samostalnih ugostiteljskih radnji na području opštine, koji su se ogriješili o propise u zapošljavanju.

Utvrđeno je da nisu rijetke pojave u ovoj komuni da privatni ugostitelji registruju radnike koji rade u ugostiteljskim objektima kao čistačice, a oni obavljaju ugostiteljske usluge. Puno je i dopunskog rada u ugostiteljskim radnjama i to lica bez odgovarajuće stručne spreme.

B. V.

U „MERKUROVOJ" PRODAVNICI „GVOŽĐAR"

Stigla roba — cijene niže

BANJALUKA, 13. septembar - U prodavnici „Gvožđar" u Ulici Veselina Masleše u prodaji su veš mašine snižene za 20 odsto kao i hladnjaci (dvokomodni) i vertikalni zamrzivači po nižim cijenama za 10 do 28 odsto. Tako je cijena veš mašina 61.763 dinara, hladnjaka 39.585, a vertikalnog zamrzivača 66.294 dinara. Po riječima poslovođe prodavnice „Gvožđar" Veljka Iličića stigla je i manja količina zamrzivača zapremine 210 litara čija je cijena 70.590 i 310 litara sa cijenom 82.910 dinara. Ovi zamrzivači se prodaju bez popusta. Može se očekivati da će roba koja kasnije bude dolazila biti bez popusta jer su proizvođači iscrpili zalihe.

L. M.

Hladnjaci i veš-mašine zakrčile ulicu

KOD EKONOMSKE ŠKOLE

TEŠKO POVRIJEĐEN MOTOCIKLISTA

BANJALUKA, 13. septembra- Motociklista Stipo Andrijević (45) iz Banjaluke teško je povrijeđen u saobraćajnoj nezgodi koja se dogodila juče oko 9,30 sati na raskrsnici ulice Rade Ličine i Moše Pijade (kod Ekonomske škole).

Prema riječima istražnog sudije Amora Bukića do nesreće je došlo najvjerovatnije, kada je Andrijević izlazeći motorom „Iomos APM - 4" BL 24-75 iz ulice Moše Pijade gdje se nije zaustavio na saobraćajni znak „stop", udario u lijeva zadnja vrata „zastave 101"„ GTL 55" JC 287-32 kojom je upravljao Rade Rašljić (32) iz Banjaluke.

Stipo Andrijević je zadržan na liječenju na KBC u Banjaluci.

Istraga je u toku.

M. D.

MINI — FARME

Prema programu za period 1981-1985. godine, na području banjalučke opštine, planirana je izgradnja 290 mljekarskih, stočarskih i voćarskih farmi. Do sada izgrađeno je 137, u izgradnji se nalazi šezdesetak a do kraja godine postoje sredstva za još 90 farmi.

Znači li to da interesovanje za izgradnju mini - farmi opada, s obzirom na to da je u tekućem petogodištu ostala neiskorištena čak trećina sredstava namijenjena za ove svrhe.

U BOSANSKOJ DUBICI

Provalnik otkriven — novac vraćen

BOSANSKA DUBICA, 13. septembra - Ovih dana radnicima Sekretarijata unutrašnjih poslova iz Bosanske Dubice pošlo je za rukom da uđu u trag maloljetnom T. M. (16 godina) iz Mjesne zajednice Knežica, koji je iz blagajne Zemljoradničke zadruge Knežica odnio oko 50 miliona starih dinara. Maloljetni T. M. da bi došao do blagajničke kase u kojoj se nalazilo oko 150 miliona starih dinara, ušao je kroz prozor u prostoriju u kojoj se nalazila kasa. Uladici stola našao je ključeve od kase te tako odnio dio dnevnog pazara. Nakon provale, radnici SUP-a su istog dana identifikovali provalnika i ukradeni novac vratili Zemljoradničkoj zadruzi Knežica, a protiv maloljetnog provalnika podnesena je krivična prijava Opštinskom sudu u Bosanskoj Dubici.

M. Dž.

U BOSANSKOJ DUBICI

Djeca čekaju „vrtić"

BOSANKA DUBICA 13. septembra — Kao i ranijih, i ove godine na velikim mukama našli su se zaposleni roditelji sa djecom predškolskog uzrasta, a s njima i zaposleni u Dječijem vrtiću „pčelica" u Bosanskoj Dubici.

Kapaciteti Dječijeg vrtića „Pčelica" u dva objekta su popunjeni, ali za 40 odsto više. Iako se zna da u ova dva objekta po propisima može boraviti 150 mališana, u njima se nalazi 252 djece, što je za oko 40 odsto više od stvarnih smještajnih mogućnosti.

Za vrijeme posljednjeg upisa nije primljeno 120 djece, te se nametnula potreba za otvaranjem još jednog objekta, a po svoj prilici u skorije vrijeme će doći do proširenja postojeće zgrade starog vrtića. Vrijednost tih radova se procjenjuje na oko 450 miliona starih dinara, a u taj objekt će moći biti primljeno 60 dječaka i djevojčica. Površina korisnog prostora tog objekta iznosiće oko 100 kvadratnih metara.

Trenutno se uveliko radi na otvaranju jednog odjeljenja dječijeg vrtića u Mjesnoj zajednici Knežica, za čije potrebe će RO „Knežičanka" iz Knežice, mjesna zajednica, te SIZ za dječiju zaštitu obezbijediti sredstva za nabavku potrebne opreme i adaptaciju postojećih prostorija uz ambulantu.

Pored toga uveliko se razmišla o izgradnji jednog dječijeg vrtića za potrebe djece radnika zaposlenih u tekstilnoj industriji „Knežpoljka", najbrojnijem bosanskodubičkom radnom kolektivu. Načelno je prihvaćen elaborat opravdanosti izgradnje jednog takvog objekta kapaciteta od 150 polaznika predškolskog obrazovanja. Ovu izgradnju će finansirati zaposleni u RO „Knežopoljka", ali od ovog objekta se odustalo jer radna organizacija ima problema oko ulaganja u izgradnju novih proizvodnih kapaciteta. Problem izgradnje dječijeg vrtića biće aktuelan u skorije vrijeme, po završetku radova na novim proizvodnim pogonima.

M. DŽINIĆ

BANJALUKA

AEROZAGAĐENJE

Prema podacima dobijenim od banjalučkog Instituta zaštite, za 12. i 13. septembar 1985. godine, koncentracija sumpor-dioksida po kubnom metru izmjerena je u Centru 15, Boriku 16, Mejdanu 8, Vrbanji 8, Česmi 7, i Delibašinom selu 17 mikrograma. Dozvoljena gornja granica kratkotrajne koncentracije je 500, a dugotrajne 150 mikrograma.

Koncentracija čađi po kubnom metru izmjerena ja u Centru 10, Boriku 10, Mejdanu 17, Vrbanji 11, Česmi 6, Delibašinom selu 17, a dozvoljena gornja granica i kratkotrajne i dugotrajne koncentracije iznosi 150 mikrograma.

ZBOG UBISTVA GORANA GAVRIĆA IZ JOŠAVKE

Trivići na optuženičkoj klupi

BANJALUKA, 13. septembar — Pred Velikim vijećem Okružnog suda u Banjaluci kome će predsjedavati sudija **Nenad Balaban** pod optužbom da je **Goran Gavrića** (29) iz Donje Jošavke, odgovaraće **Radomir Trivić** (31) iz Gornje Jošavke, a njegov brat **Dragoslav Trivić** (36) iz Donje Jošavke zbog krivičnog djela učestvovanja u tuči. Pretres će se održati 16. i 17. ovog mjeseca.

Optužnica Radomira i Dragoslava Trivića tereti da su 18. aprila 1985. godine oko 21 sat, u Jošavci ispred bifea „Olimpik — ekspres", čiji je vlasnik Radomir, nasrnuli na Gorana Gavrića. Dragoslav ga je udario nekoliko puta pesnicom, a Radomir mu je iz pištolja marke „broving" (cal. 7,65) ispalio jedan hitac u potiljak iz neposredne blizine kojim je usmrtio nemoćnog mladića.

Radomić Trivić je zadržan u pritvoru do okončanja glavnog pretresa, dok je Dragoslav pušten i brani se sa slobode.

M. D.

PREDSJEDNIŠTVO RK SSRN BiH O POLITIČKOM SISTEMU

ANALIZA NE PRUŽA ODGOVORE

SARAJEVO, 13. septembra (Tanjug) — Predsjedništvo RK SSRN BiH na sjednici pod Predsjedništvom Smiljke Milojević danas u Sarajevu ocijenilo je da kritička analiza funkcionisanja političkog sistema socijalističkog samoupravljanja može poslužiti kao solidna osnova za produbljenju raspravu o ovoj zadaći, ali je ukazala i na njena slaba mjesta. Na današnjoj sjednici Predsjedništvo je, osim toga, razmatralo program aktivnosti ove organizacije na ostvarivanju politike zapošljavanja u ovoj Republici u nrednih pet godina i podržalo predloženi Zakon o narodnom zajmu za zapošljavanje.

Uvodno izlaganje o „kritičkoj analizi funkcionisanja političkog sistema socijalističkog samoupravljanja", podnio je Boško Baškot, a ono je bilo na prethodnom razamtranju i mišljenjima odgovarajuće sekcije Republičke konferencije. Kritička analiza, iako preobiman tekst, ne sadrži bitne odgovore na pitanja o protivrječnostima između samoupravljanja i etatizma, između parcijalnih i zajedničkih interesa i njihovog rješavanja u Federaciji, zatim ne ukazuje na izlaz iz zastoja u razvoju skupštinskog delegatskog sistema i slično.

PREDSJEDNIŠTVO SR HRVATSKE: O NOVOM PORESKOM SISTEMU

SUZBITI DEVIJANTNE POJAVE

ZAGREB, 13. septembra (Tanjug) — Težište u novom poreskom sistemu i poreskoj politici u SR Hrvatskoj je stavljeno ne na oporezivanje imovine, nego na oporezivanje prihoda od imovine. Takvim pristupom te ujednačavanje te politike na nivou zemlje napravljen je značajan kvalitativan korak naprijed u odnosu na dosadašnje oporezivanje.

Predsjedništvo SR Hrvatske, raspravljajući danas o prijedlozima novog poreskog sistema i poreske politike, ocijenilo je da poreska politika mora postati sastavni dio politike izvršnih vijeća, svake opštinske skupštine. Nove mjere u opštinama, gdje je već otpočelo funkcioniranje nekih novina oko poreza građana, daju dobre rezultate. Učešće poreza građana u budžetu opštine već ove godine treba da dostigne 35 posto, s tendencijom da ono bude bar 40 procenata. Ta mjera doprinijela je da se opštine još više okreću jednoj realnijoj politici oporezivanja. Ukazujući na nužnost dogradnje poreskog sistema građana, Predsjedništvo je naglasilo potrebu daljnjeg, zaoštravanja i osiguranja zakonskih instrumenata za veće i efikasnije zahvatanje prihoda koji nisu rezultat rada i suzbijanje svih devijantnih pojava u sticanju prihoda građana.

POČETAK ŠKOLOVANJA POLAZNIKA POLITIČKE ŠKOLE

U Kumrovcu - jedanaesta generacija

KUMROVAC, 13. septembra (Tanjug) — U Političkoj školi Saveza komunista Jugoslavije „Josip Broz Tito" u Kumrovcu, danas je radno i svečano počelo jednogodišnje školovanje 11. generacije polaznika.

Prvo predavanje održao je predsjednik Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije Vidoje Žarković, koji je govorio o zadacima Saveza komunista Jugoslavije o daljem razvoju socijalističkog samoupravljanja.

Nova generacija polaznika, u kojoj je 113 komunista iz svih krajeva zemlje, studijama marksizma, analizama aktuelnih društveno-političkih kretanja i odnosa, pripremaće se za angažovano rješavanje partijskih i društvenih zadataka u svojim životnim i radnim sredinama. Dobrodošlicu i uspješan rad 11. generaciji polaznika poželio je direktor Političke škole Saveza komunista Jugoslavije „Josip Broz Tito" u Kumrovcu Ivica Račan.

Povodom desetogodišnjice rada Političke škole i uspješne saradnje sa Centrom oružanih snaga za strategijska istraživanja i studije „Maršal Tito" u Beogradu general-major Ilija Nikezić predao je danas školi Plaketu Škole opštenarodne odbrane.

U POLJSKOM GRADU GLJIVICE

IME TITA - ŽELJA RADNIKA

GLJIVICE, 13. septembra (Tanjug) — U poljskom gradu Gljivice danas će se održati svečanost povodom davanja imena Josipa Broza Tita remontnim zavodima električnih lokomotiva. Poljska vlada donijela je ovu odluku na inicijativu radnika Zavoda, koji ima hiljadu i pet stotina zaposlenih. Vladina odluka biće uručena predstavnicima kolektiva, kao i zastava sa izvezenim imenom Josipa Broza Tita.

Svečanostima u Gljivicama, jednom od značajnih, industrijskih mjesta katovičkog basena, prisustvovaće i predstavnici mariborskog kolektiva za remont električnih lokomotiva. Oni će sa domaćinima potpisati sporazum o saradnji.

IZ ZAJEDNICE JUGOSLOVENSKE ELEKTROPRIVREDE

Struja na „tankoj žici"

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) — Stabilnost elektroenergetskih prilika i uredno snabdijevanje potrošača strujom do kraja zime umnogome će zavisiti od blagovremenih isporuka uglja i mazuta za termoelektrane, obezbijeđenje deviza za kupovinu rezervnih dijelova, i ako zatreba, uvoza oko 300 miliona kilovata. Ovo je u prvom susretu sa novinarima izjavio novoizabrani generalni direktor Zajednice jugoslovenske elektroprivrede inž. Vasilije Piroški.

Sadašnja elektroenergetska situacija je zadovoljavajuća iako potrošnja dostiže blizu 175 miliona kvh dnevno. Što se tiče narednih mjeseci, za predstojeću sjednicu Izvršnog odbora JUGEL-a biće pripremljena detaljnija analiza o procjeni proizvodnje i potrošnje na duži rok. Međutim, već sada je izvjesno, rekao je Piroški, da će se Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, donekle Makedonija i Vojvodina suočavati sa teškoćama. Izuzev u Srbiji, van pokrajina, uglja nigdje neće biti napretek. Zbog zastoja u otvaranju novih kopova u pojedinim basenima čak opada kvalitet uglja, kao što je slučaj u tuzlanskim. Ograničena ulaganja u razvoj rudnika sada dolaze do punog izražaja.

PRIVREDA DOBOJSKOG REGIONA

Zalihe opterećuju

DOBOJ, 13. septembra (Tanjug) — Za osam mjeseci ove godine privreda dobojskog regiona ostvarila je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,6 odsto, ali, ipak, nije ispunila planska predviđanja. Štaviše, mnogi kolektivi posluju s gubitkom, a privrediv anje je bremenito i drugim nedaćama od kojih su najteže nelikvidnost i porast zaliha gotovih proizvoda. Stanje u tom pogledu je zabrinjavajuće, tako da je potrebno preduzeti hitne mjere i angažovati sve raspoložive snage kako bi se postojeća situacija ublažila. Ovo je, pored ostalog, rečeno na sjednici predsjednika izvršnih odbora skupština opština ovog dijela Bosne u Doboju u čijem radu su sudjelovali i predstavnici Izvršnog vijeća Skupštine SR BiH.

IZ SAVEZNOG KOMITETA ZA POLJOPRIVREDU

SUŠA „OBRALA" MILIJARDE

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) — Prema prvim procjenama ovogodišnja suša, koja je u južnim i jugoistočnim krajevima zemlje podsjećala na pustinjsku, prije vremena je „obrala" rod na njivama u voćnjacima i vinogradima u vrijednosti oko 150 milijardi dinara.

Nedostatak vlage i tropske žege smanjili su prinose pojedinih kultura i do 30 odsto, rečeno je danas na sjednici Saveznog komiteta za poljoprivredu. Najveći podbačaj je u proizvodnji kukuruza, soje, pirinča, duvana i grožđa, dok su šećerna repa i suncokret dobro podnijeli žeđ.

Procjenjuje se da će najveći podbačaj u proizvodnji kukruza biti u SR Srbiji van teritorija SAP i to za 50 odsto u prosjeku. U zajećarskom regionu očekuje se smanjenje prinosa za čak 80 niškom i južnomoravskom 70, a podunavskom 40 odsto. Znatno smanjenje prinosa očekuje se i u Makedoniji gdje na njivama koje se ne navodnjavaju roda uopšte i nema.

Prinosi soje i duvana biće manji za trećinu, pirinčane arpe za oko 40 odsto, a grožđa za oko 45,4 odsto u odnosu na lanjsku.

Pripreme za jesenju sjetvu su uglavnom privedene kraju, tako da bi, ukoliko vrijeme posluži ratare, ovaj posao mogao biti obavljen blagovremeno i kako valja. Pšenicom bi trebalo zasijati 1,461,700 hektara, raži - 38.500, a uljanom repicom - 77.600 hektara. Obezbijeđeno je 220 hiljada tona sjemenske pšenice, što je, kako se procjenjuje, dovoljno da se podmire uobičajene potrebe.

POSJETE

POSJETA PREDSJEDNIKA EKVATORIJALNE AFRIKE

BEOGRAD, 13. spetembra (Tanjug) — Na poziv predsjednice Saveznog izvršnog vijeća Milke Planinc, predsjednik vlade Ekvatorijalne Gvineje Kristino Sricce Malabo učiniće zvaničnu i prijateljsku posjetu Jugoslaviji od 16. do 19. septembra 1985. godine.

NA JUGOSLOVENSKOM NAFTONOSNOM POLJU

VEĆA PROIZVODNJA NAFTE

DONJI MIHOLJAC, 13. septembra (Tanjug) — Na najvećem jugoslovenskom naftonosnom polju Beničanci, koje se nalazi u slavonskoj opštini Donji Miholjac, za osam mjeseci ove godine proizvedeno je 725.700 tona sirove nafte, što je za 11 posto više od plana.

Podbačaj plana zbog leda na Savi iznosio je u prva dva mjeseca ove godine čak oko 30 hiljada tona. Međutim, narednih mjeseci, primjenom suvremenih tehnoloških inovacija u proizvodnji sirove nafte psotignuta je veoma povoljna dinamika proizvodnje. Na osnovu toga se i ove godine može očekivati proizvodnja u Beničancima nešto iznad milion tona. Ovo polje nalazi se u eksploataciji već 13 godina, a od 1978. godine konstantno daje preko milion tona nafte godišnje.

SVE VEĆE MOGUĆNOSTI

Palestinsko-izraelski dijalog u Moskvi?

KAIRO, 13. septembra (Tanjug) — „Postoje realne mogućnosti da se palestinsko-izraelski dijalog održi u Moskvi. Te mogućnosti su sada veće i zbog američkog odugovlačenja da organizuje jedan takav dijalog". To je u izjavi za kairsku „Al Gumhuriju" izjavio član palestinskog Nacionalnog savjeta Said Kamal, koji boravi u Kairu u sastavu jedne palestinske delegacije, koja je upravo okončala razgovore sa egipatskim predstavnicima.

Prema riječima Kamala, „PLO smatra da bi sovjetski partijski lider Gorbačov mogao pripremiti i organizovati izraelsko-palestinski dijalog imajući u vidu ulogu Sovjetskog Saveza na međunarodnoj sceni i odluke vanrednog arapskog samita u Kazablanci".

Koliko se zna to je prvi put da se, bar javno, iznosi ideja o eventualnom izraelsko-palestinskom dijalogu u Moskvi.

JUGOSLOVENSKO-ALŽIRSKI PREGOVORI

IZBJEĆI DVOSTRUKE POREZE

ALŽIR, 13. septembra (Tanjug) — Jugoslavija i Alžir pregovaraju o zaključenju konvencije o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, kako bi se olakšala sve razuđenija međusobna ekonomska saradnja.

Jugoslovenska delegacija, koju je predvodio pomoćnik saveznog sekretara za finansije Tome Kolevski, upravo je završila novu rundu razgovora o tom pitanju za čije rješenje postoji obostrana zainteresovanost, pa se zaključenje konvencije očekuje početkom iduće godine.

IZMJENE ZAKONA O RADNIM ODNOSIMA

MOŽE I 36 ČASOVA SEDMIČNO

SKOPJE, 13. septembra (Tanjug) — Radne organizacije koje uvedu rad u više smjena i zaposle nove radnike moći će da uvedu i skraćeno radno vrijeme od 36 časova nedjeljno. Ovo je jedna od bitnih promjena koja se predlaže Zakonom za radne odnose, a podržana je i u dosadašnjoj, raspravi u tijelima makedonskog SOBRANJ-a. Osnovni motiv za skraćivanje radnog vremena je iznalaženje mogućnosti za zapošljavanje novih radnika. Makedonija, kao što je poznato, ima jednu od najviših stopa nezaposlenih, a na biorima se nalazi gotovo 135 hiljada ljudi koji traže radno mjesto. O svrsishodnosti kraće radne nedjelje priprema se poseban elaborat i traži mišljenje sindikata, Privredne komore i drugih institucija.

Predlagači izmjena Zakona o radnim odnosima smatraju da se više smjena može uvesti u industriji, rudarstvu, poljopriredi, šumarstvu, građevinarstvu i drugim djelatnostima, odnosno svugdje, gdje bi se time poboljšala iskorišćenost kapaciteta. Trenutno u drugoj i trećoj smjeni u industriji i rudarstvu radi oko 78 hiljada radnika, dok je brojka svih zaposlenih radnika u društvenom sektoru nešto manja od pola miliona.

Među ostalim dopunama predviđa se mogućnost korišćenja porodiljskog odsustva od 360 dana za majku blizanaca, kao i porodiljsko otsustvo za oca, kada majka nije u stanju da čuva dijete.

Preciziranjem člana o uslovima za penzionisanje želi se otkloniti njegovo različno tumačenje. Ukratko, u radni staž računa se cijelo vrijeme koje se vodi u evidenciji Zajednice za socijalno i penzijsko osiguranje. U taj staž ne ulazi samo onaj, koji je priznat kao učešće u NOR, narodnooslobodilačkom pokretu u Grčkoj i egejskom dijelu Makedonije.

NOVINE U AVIONSKOM SAOBRAĆAJU

SVE PODREĐENO TURISTIMA

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) — Od 27. oktobra, kada stupe na snagu zimski red letenja, u avionski saobraćaj, koji održava JAT uvode se izvjesne novine.

U interkontinentalnom saobraćaju uvodi se od 1. decembra nova linija Beograd-Dubai-Kuala Lumpur-Singapur i obratno. Na relaciji Beograd-Ljubljana-Klivlend-Čikago letjeće CK10 umjesto „boinga 707".

Najviše novih linija otvara se za Veliku Britaniju. To su Dubrovnik - Ljubljana - London, Split - Ljubljna - London, Ljubljana-Mančester i Ljubljana-Glazgov. Na ovim linijama će se, kako se očekuje, prevoziti uglavnom turisti iz Velike Britanije, koji pokazuju interesovanje za odmor u Jugoslaviji tokom čitave godine.

Glavni grad Makedonije dobio je i direktnu liniju za Cirih. Uveden je jedan let više u toku nedjelje za Skandinaviju. Avion će letjeti iz Beograda preko Zagreba i Ljubljane za Stokholm. Slijetanje u Ljubljani predviđeno je samo za glavnu zimsku turističku sezonu, kada u Sloveniju dolazi veliki broj smučara. Pored postojećih, po jedan let više nedjeljno planira se i za Atinu, Tripoli, Kairo, Istambul i Alžir.

OBUSTAVE RADA U BANJALUCI

Linijom manjeg otpora

● Obustave rada nema tamo gdje je samoupravljanje jako, gdje su radnici informisani, gdje se grupa ne može nametnuti ● Da li se, nakon obustava rada, gase povodi, ne razmišljajući o stvarnim uzrocima i njihovom uklanjanju

Uz tolike samoupravne organe i mehanizme, razrađen delegatski sistem, obilje normi i zakonskih propisa, u najmanju ruku je neobično da se poseže i za obustavom rada kao sredstvom da se dođe do cilja. Ovog puta, očigledno, u pitanju je prečica. Višednevna obustava rada nije uobičajena. Ipak, na neki način se nađe zajednički jezik.

Dešava se, međutim, da se alat odloži i po nekoliko dana. Tako je nedavno bilo u OOUR-u „Standard", koji posluje u sastavu SOUR-a GIK „Kozara". Nije se radilo u petak, subotu i ponedjeljak. Po dužini trajanja i broju radnika koji nisu radili ovo je najduži i najmasovnija banjalučka obustava rada.

Banjaluka sa četiri ovogodišnje obustave rada je u samom vrhu neslavne statistike u SR Bosni i Hercegovini. Da li je nužda, oponašanje, biranje linije manjeg otpora ili nešto drugo isprovociralo radnike da svoja prava traže obustavom — dakle metodom svojevrsnog pritiska.

PREČICOM

Rad je bio obustavljan u dva OOUR-a GIK-a „Kozara", zatim u ŽAS—ovom OOUR-u Željeznički auto—saobraćaj i „Čajavčevom" OOUR-u „TV kolor i sastavni elementi".

Počelo je u OOUR-u „Drvodjeljska" ZIRO „1. maj". Povod: niski lični dohoci, nedostatak novca da se isplate zarade. Šezdesetak radnika nije radilo jedan sat. U obustavi je učestvovalo 11 članova Saveza komunista, tri člana Radničkog savjeta, jedan član Samoupravne radničke kontrole, jedan član Izvršnog odbora sindikalne organizacije.

Dakle, članovi Saveza komunista i samoupravnih organa učestvovali su u obustavi rada. Očigledno, u tijelima i organima u kojima oni rade nisu mogli naći pravi put koji vodi ka izlasku iz teškoća, pa su „udarili prečicom". Linijom manjeg otpora. Nisu mogli naći samoupravni metod i sadržaj rada da se odupru teškoćama.

Sat vremena nije se radilo ni u **„Čajavčevom" OOUR-u „TV kolor i sastavni elementi".** Pedesetak radnika u odjeljenju **„varikap tjunera i tastatura"** nije htjelo da radi. To je prekinulo tehnološki lanac i onemogućilo i ostale da rade. Tako su i drugi bili uvučeni u obustavu rada. Učestvovalo je i deset članova Saveza komunista.

Neposredan povod: informacija stručnog kolegijuma da se februarski lični dohodak umanuje za deset odsto, zbog neostvarivanja plana. Dakle, rukovodioci su preuzeli prava najvišeg samoupravnog organa. Zbog toga ni Komitet za ONO i DSZ nije uspio „ubijediti" radnike da se vrate na posao. Na Zboru radnih ljudi, sazvanom u radno vrijeme, odlučeno je da se počne raditi, da se izgubljeno nadoknadi ali i da se ispita podobnost rukovodećih ljudi zbog uzurpiranja samoupravnih prava radnika i nedovoljnog angažovanja na ispunjavanju februarskog plana.

INTERES

Ipak, ono što se dogodilo šestog maja u **ŽAS-ovom OOUR-u Željeznički auto—saobraćaj** klasičan je primjer kako se obustavom rada može štititi grupnosvjinski interes. **Tamo se 17, od ukupno 180 radnika, odlučilo na obustavu rada nakon razmatranja nacrta pravilnika o raspoređivanju sredstava za dohdak i lične dohotke.** Vozači su vidjeli da bi im realnije normiranje odnijelo dio neopravdane zarade koju su ostvarivali i u vrijeme kada se smanjivao fizički obim usluga. Otišli su u Opštinsko vijeće Saveza sindikata da se žale na „uzurpaciju samoupravnih prava". Nisu, naravno, ništa učinili da ta prava ostvare u regularnoj samoupravnoj proceduri.

Ovdje, dakle, nije zakazalo informisanje. Radnici su znali sve u tančine, ali je to grupa nezadovoljnih pokušala iskoristiti da pritiskom zadrži privilegije.

Najnovija obustava rada u OOUR-u **„Standard" GIK-a „Kozara"** najmasovnija i najdugotrajnija u Banjaluci produkt je loše informisanosti, o čemu smo već pisali, ali i pokušaja grupe kabadahija da pod ovim plaštom isturi neke svoje interese.

Teško je u četiri banjalučke obustave rada naći zajedničku nit osim pokušaja da se, zaobilazeći samopravnu proceduru, desegne cilj. Naime, u suštini korak je isprovociran na sličan način ali je od slučaja do slučaja povučen na različit način.

Jasno je da je obustava rada incidentna situacija kojoj nema opravdanja, ali stoji i činjenica da je to svojevrstan katalizator samoupravnih zbivanja. Naime, jasno se ukaže da u ovakvim kolektivima i samoupravni organi loše rade i da se nakon „šoka" — bude. Rezultat je ponekad i ostavka, tako je bilo sa direktorom OOUR-a „TV kolor i sastavni elementi" ali i, sasvim sigurno, ubrzavanjje samoupravnih tokova i usmjeravanje na životna pitanja.

Jasno je takođe i to da obustava rada nema tamo gdje je samoupravljanje jako, gdje se dobro posluje, gdje su radnici informisani, gdje se ne može nametnuti grupa sa svojim interesima.

Banjalučke obustave rada ipak potvrđuju definiciju doktora Nece Jovanova, „doktora za štrajkove", da su obilježja „jugo—štrajka" neorganizovanost, kratkotrajnost i odluka da se izgubljeno vrijeme nadoknadi.

A. K.

SUSRET NA RADNOM MJESTU

I „pečalbi" dođe kraj

Neđo Grabež

● Neđo Grabež po povratku iz SR Njemačke otvorio samostalnu mašinbravarsku radnju ● Prvi posao sa Tvornicom alata iz Nove Gradiške ● U radionici ima mjesta za još nekoliko majstora-pripravnika

Neđo Grabež, rodom iz Ribnika kod Ključa, punih 15 godina je proveo u SR Njemačkoj na privremenom radu. Godine su, kaže bile teške, pune neizvjesnosti. Jedva je čekao kada će spakovati kofere i vratiti se kući.

Ovog ljeta Neđo je sa suprugom i četvoro djece došao u Banjaluku, čvrsto odlučivši da okonča sa „pečalbom".

— Dojadila mi je tuđina. Nešto se i zaradilo; napravio sam kuću, ostavio koji dinar na knjižici, ali mu je najvažnije da dobro krene posao.

Neđo je otvorio samostalnu mašinbravarsku radnju u Ulici Branka Popovića 208. Prvi ugovor o kooperaciji sklopio je sa Tvornicom alata iz Nove Gradiške (TANG).

— Dobro je krenulo. Vidim, može se i ovdje skladno zarađivati, samo treba raditi. Prema ugovoru sa Tangom moje je da na strugu obrađujem ključeve. Norma je 8.000 komada mjesečno. A to donese zaradu od oko 350 hiljada dinara.

Želio bi Neđo, kaže, da udruži rad i sredstva sa nekim radnim kolektivom. Ima nekoliko mašina (dva struga sa kopir aparatima, univerzalnu glodalicu, brusilicu za oštrenje svih vrsta noževa...). Specijalizovao se i za sve vrste varenja obojenih metala i njihovih legura.

— Imam aparat za zavarivanje aluminijuma, bakra i drugih obojenih metala i legura. Mogu na strojevima da izvodim razne operacije — tokarenje, blanjanje, glodanje.

Želja mi je da u radionici zaposlenim još nekoliko radnika (mogu i mlađi sa spiska nezaposlenih), samo da mi mašine ne stoje neiskorišćene. Možda ću da vidim sa „Jelšingradom" ili „Rudijem Čajavcem" da za njih nešto radim u manjim serijama — kaže Neđo.

Priča Grabež i o danima provedenim u SR Njemačkoj. Radio je u početku svakojake poslove, dok nije dobio posao metalostrugara.

— Dobro sam zarađivao, ali, vjerujte mi i ovdje se može zaraditi ukoliko se radi. Čudi me samo zbog čega svako hoće da otvara kafiće i gostionice, a zaboravija na zanatske usluge mašinbravara, metalostrugara, električara...

S. RISOVIĆ

STRANI KAPITAL U NAŠIM FABRIKAMA — „UNIGLAS" BOSANSKI ŠAMAC

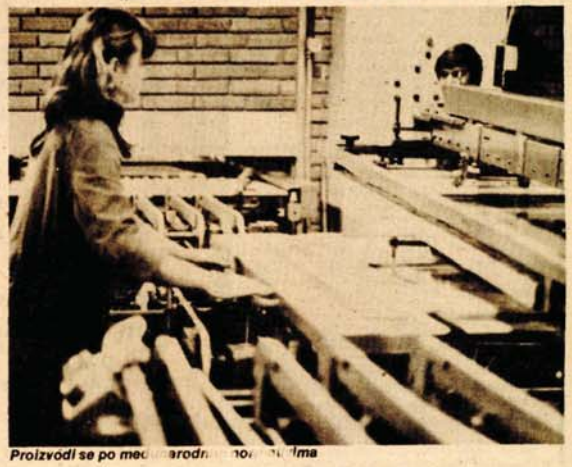

Proizvodi se po me[illegible]

‚Šoferšajba' otklonila sumnju

● U početku se na ovaj poduhvat gledalo s nevjericom, ali kada je ove godine učetvorostručena lanjska proizvodnja, a ukupan prihod uvećan za 7,7 puta, sumnja je odgurnuta u stranu

U Bosanskom Šamcu posluje Radna organizacija „Uniglas" koja na najbolji način demantuje sumnjičenja koja se javljaju kada se pomene ulaganje stranog kapitala.

Ovaj privredni kapacitet je podignut zajedničkim ulaganjem i pameću firme „Vegla" i ovdašnjih stručnjaka. Stranci su uložili 11 miliona maraka, što je četvrtina sume koja je bila neophodna da odavde krene automobilsko staklo.

Gledalo se, u početku, sa nevjericom na sve ovo što se dešava u „Uniglasu". Ovdje su ćutali i radili, a onda su rezultati počeli govoriti umjesto zaposlenih. I to gromoglasno. U omjeru kojim se ulagalo dijeli se i prihod. Ako se omane, manja je i zarada, a ako se dobro radi puni su fondovi i, što naš narod kaže puna šaka brade.

Uspješan start

„Uniglasova" fabrika, u industrijskoj zoni Bosanskog Šamca" građena je od 1981. do 1983. Nekadašnja građevina, smiono zamišljena po dimenzijama i tehnologiji sada je uređen, funkcionalan i, što je najvažnije, dohodovan kapacitet. Probna proizvodnja je krenula u septembru 1983. godine. Ova, 1985. godina je godina debija za „Uniglas". Odmah se mora reći: veoma uspješna.

— Naša proizvodnja se najvećim dijelom oslanja na programe eminentnog, u svijetu čuvenog proizvođača automobila „Folksvagen". Fabrika je i napravljena s tim ciljem, tako da „Folksvagenu" odlazi 85 odsto naše proizvodnje. Sarađujemo veoma dobro. Istina je da su zahtjevi Nijemaca izuzetno tehnički strogi i do tančina precizni, ali i to je svojevrstan i izazov za ovu mladu fabriku u kojoj se na prste mogu izbrojati ljudi iznad 40 godina, kaže **Ešref Zaimbegović,** direktor „Uniglasa".

U „Uniglasu" su 19. avgusta ispunili plan proizvodnje. Kako? Radinošću, visokom produktivnošću, marljivošću.

Zapažamo: namjerno se razbijaju automobilska stakla, padom metalne kuglice. Zbog čega pitamo?

— To je svojevrstan način kontrole. Svakih sat vremena razbijemo po jedno staklo koje se zatim fotografiše i snima se struktura razbijenih komada. Zahtjev je da prostor pred vozačem mora ostati u što većim komadima da bi se, u slučaju pucanja stakla, vozilo moglo bezbjedno zaustaviti, objašnjava Zaimbegović.

„Naš doktor"

Kada ovdje uračunaju i staklo koje isporučuju TAS-u, procent reklamacija pada na laskavih 1,16 odsto. Do toga je trebalo doći. Nije sve u početku išlo glatko. Na obuku je išlo 25 radnika, a ovdje su, da bi pomogli proizvodnju, došli doktor Gotfrid Langer (tehnički direktor) i Hans Šenig, kontrolor kvaliteta.

Koliko je Gotfrid Langer legao na srce radnicima „Uniglasa", svjedoči i podatak da ga zovu „naš doktor". Nije riječ ni o kakvoj familijarnosti, razlog ovakvom oslovljavanju, prisnom i od milja, uvažavanje je stručnosti i radinosti ovog iskusnog čovjeka, kojemu su 62 godine.

Iako Langer počinje da radi od sedam sati, on dolazi u šest da bi ispratio jednu i dočekao drugu smjenu. Mnogo posla za fabriku obavi na kućnom računaru. Jednom riječju: doktoru Gotfridu Langeru dopao se Šamac, a Šamčanima doktor i tako zajedno, ruku pod ruku idu ka novim poslovnim uspjesima.

A uspjeh, ili u najmanju ruku novina je i to da jedino ovdje staklo od 3 milimetra prerađuju u automobilsko staklo. Ovdje su dosegli i proizvodnju kaljenog automobilskog stakla. Ne preko noći i ne lomeći ništa preko koljena, nego strpljivo, stručno korak po korak. Sigurno.

Zaposleni, njih oko 240, naumili su izvršiti ove godine plan od 1,1 milijardu dinara. Garantuju uspjeh. Ambicije potvrđuju i polugodišnji rezultati. Putem dugoročne proizvodne kooperacije „Uniglas" je u prvom polugodištu izvezao robe u vrijednosti od 5.745.605 zapadnonjemačkih maraka.

Junska novina

U junu su ovdje prešli na uvoz stakla radi dorade, oplemenjivanja što značajnije smanjuje troškove proizvodnje i otklanja upitnik iznad snabdijevanja sirovinama i repromaterijalom.

Ovdje su, u odnosu na lanjsku godinu, učetvorostručili proizvodnju i nadmašili prošlogodišnji ukupan prihod od 7,7 puta. Tako su i dostigli prosječan lični dohodak od 72.000 dinara koji je, za bosanskošamačke prilike, dobar.

A dalji planovi?

— Priprema se treća peć. Ona bi trebalo da startuje 1987. godine. Tada će ovdje da se zaposli još tridesetak radnika i, naravno, značajnije se uvećati proizvodnja. Ne može se i ne smije tapkati u mjestu. Mora se proširivati proizvodnja dok se ne dođe do optimalnog obima koji obezbjeđuje zaposlenost kapaciteta, produktivnost i ekonomičnost poslovanja.

Dakle, bosanskošamačka iskustva, kada je riječ o ulaganju inostranog kapitala više su nego povoljna. Istina je i to da je „Vegla" ovdje našla pravog partnera. Ne bi doktora Gotfrida Langera zadržao ljepi bosanskohercegovački gradić uz Savu da proizvodnja stakla ne ide kako valja. A na staklu se sve vidi tu se ništa ne može prikriti. Staklo „Uniglasa" je ravno, providno, čisto, jednom riječju — besprijekorno.

J. SLATINAC
A. KASIPOVIĆ

POSJETILI SMO VOJNOMEDICINSKU AKADEMIJU U BEOGRADU

● Godišnje se u Vojnomedicinskoj akademiji radi 30-40 naučnoistraživačkih projekata iz raznih oblasti medicine, stomatologije i farmacije ● Prisna saradnja sa mnogim uglednim zdravstvenim centrima u svijetu

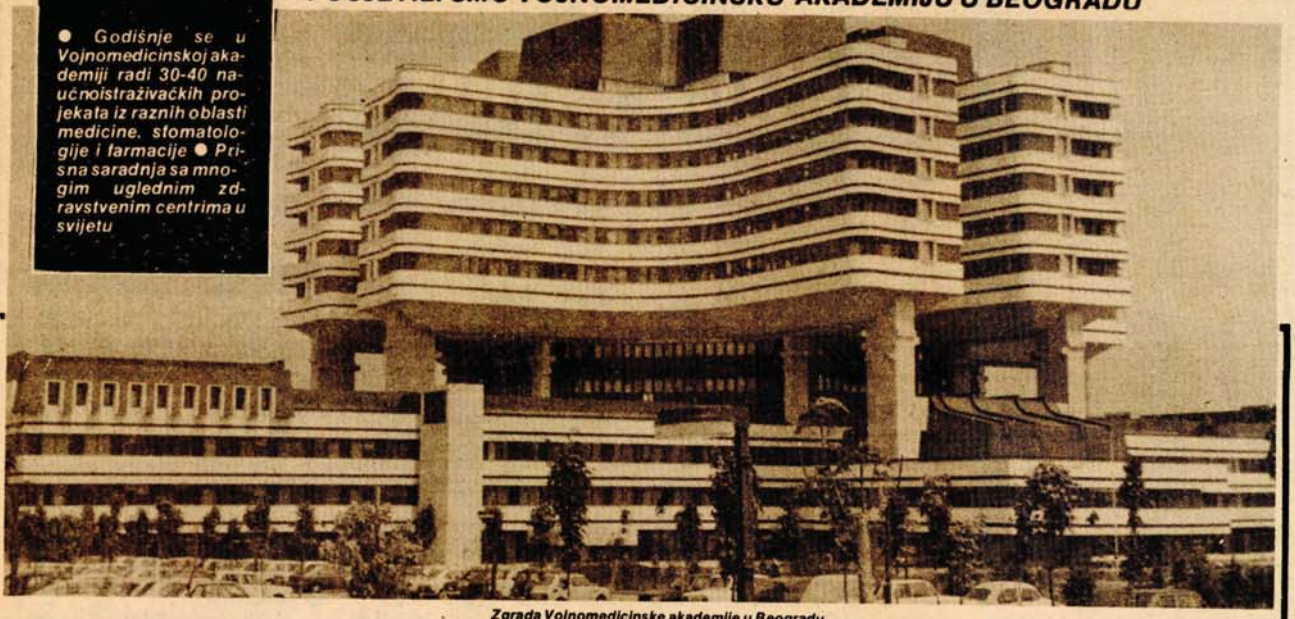

Zgrada Vojnomedicinske akademije u Beogradu

VMA — za Armiju i narod

„Nikada ranije nisam tako voleo život kao poslе infarkta, mada, tako reći, živim pod staklenim zvonom, daleko od svakog životnog uživanja" priča mi jedan 52-godišnji inženjer mašinstva, dok zajedno čekamo lift u prostranom holu VMA da nas poveze: njega na kontrolni pregled, a mene u službenu posjetu.

— Kad čovek izgubi srce, kad počne očajnički da se bori za njegovo ozdravljenje, odjednom shvati da ta borba za spas sopstvenog srca mora da počne mnogo ranije, još u mladosti.

Te zadnje njegove riječi odzvanjaše mi u ušima kad sam izašao na sedmom spratu i uputio se u pravcu gdje se nalaze prostorije načelnika VMA, **profesora dr Vladimira Vojvodića**, general-majora JNA.

Došao sam nešto ranije od predviđenog vremena (15 sati) i nisam pogriješio. Načelnik, general Vojvodić upravo se vraćao iz „protokolarnog viđenja" sa jednom od brojnih stranih delegacija koje prilikom boravka u našoj zemlji dolaze da obiđu i Vojnomedicinsku akademiju u Beogradu.

Kabinet u koji sam uveden u pravom smislu je radan: pisaći sto generala prekriven je mnoštvom službenih akata, knjiga, rokovnika... Nekoliko telefonskih linija pod budnim je okom sekretarice.

NE SAMO BOLNICA

Već na početku razgovora naš ljubazni domaćim reče:

— Molio bih Vas, kada pišete o VMA, objasnite da je to naša najviša naučnoistraživačka institucija. Znači, stručna i terapijska ustanova JNA za oblast medicine, farmacije i stomatologije — a ne kao što narod obično kaže: „Vojna bolnica". VMA je zdravstvena institucija koja objedinjava tri aktivnosti: naučnoistraživački rad, edukaciju školovanja i lečenje. Njen ugled je stečen zahvaljujući kadrovima koji su pre nas bili ovde, tj. koji su još u toku rata bili njeni stvaraoci, a posle oslobođenja postali vrhunski stručnjaci. Tu je bila jedna plejada stručnjaka i naučnika koja je ostavila vidnog traga iza sebe. Stručna lica koja su danas ovde bili su njihovi učenici i nastavljaju tradiciju onog što su oni započeli. Zahvaljujući njima, VMA ima dosta akademika, dobitnika najviših priznanja i nagrada.

Nova zgrada Vojnomedicinske akademije po mnogo čemu je jedinstvena. „Bijeli Galeb", kako je neki zovu, svojim spoljnim izgledom asocira na jedan od brojnih Hiltonovih gala hotela, raštrkanih po svijetu, za bogate i dokone ljude.

Ali, nije tako. Ova ljepotica s pravom zaprema 170.000 kvadratnih metara bruto površine na teritoriji Banjice. Kroz ovaj grandiozni vojnomedicinski objekt, najmoderniji na Balkanu (dužina hodnika 7.800 metara) godišnje prođe više od 25.000 bolesnika. Ako se ima u vidu ograničen kapacitet bolesničkih postelja (1.150), pola od tog broja koristi građanstvo, što dovoljno govori o otvorenosti VMA prema civilnom stanovništvu.

Načelnik VMA, prof. dr Vladimir Vojvodić

OPERACIONI BLOK SA 16 SALA

Predstavljajući ovaj vojnozdravstveni centar, ne možemo zanemariti podatak da on raspolaže sa 6.000 prostorija, da se svakog časa u njemu obradi 1,5 miliona kubnih metara vazduha, koji se ubacuje u prostorije cijele zgrade; da ima 16 operacionih sala u modularnom sistemu i 6 sala klasičnog tipa (dnevno se operiše 40 do 60 teških bolesnika). Dodajmo tome 22 ordinacije za rendgen-dijagnostiku, 9 kompjuterizovanih sistema za nuklearnu medicinu, kompjuterizovanu traumatologiju, kao i najsavremenije aparate za funkcionalna ispitivanja pojedinih organa i ljudskog organizma.

NA SVJETSKOM NIVOU

U toku jednog prijepodneva na poliklinici se pregleda oko 1.700 pacijenata, a isto toliko i u drugoj polovini dana. Recimo da u ovom medicinskom gigantu radi nekoliko stotina ljekara i nekoliko hiljada stručnih radnika raznih profila. Odnos između nemedicinske i medicinske komponente je 35 prema 65. Na bazi tog stanja VMA se svrstava među najsavremenije medicinske ustanove u svijetu. Ako kažemo da sve ovo opslužuje veliki broj centralizovanih ili posebnih sistema, pretežno iz oblasti mašinstva i elektronike, dolazimo do saznanja da se profil stručnjaka za održavanje i rad ovih sistema po važnosti izjednačava sa medicinskom strukturom, za razliku od klasičnih medicinskih institucija.

— Ugled koji je dosadašnjim radom VMA stekla u zemlji i inostranstvu, kao i uložena materijalna sredstva društva, obavezuju nas da i dalje radimo na stručnom i naučnom razvoju i primeni uvek novih dostignuća medicinske nauke i tehnike — ističe general Vojvodić. — Za uspehe koji u medicini ostvarujemo prvenstveno moramo zahvaliti adekvatnoj opremi i znanju kadrova koji tu opremu koriste. Nastojimo da što manje zaostajemo za tokovima medicine u svetu, mada smo svesni u kojoj oblasti još kaskamo... Ovom saznanju posvećujemo posebnu pažnju.

● Kakvo mjesto u svijetu zauzima VMA, imajući u vidu dostignuća u naučnoj medicini?

— Stručnjaci instituta i klinika VMA radili su na rešavanju problema virusnog infektivnog hepatita, patofiziologije traumatskog šoka, zamene krvne plazme, veštačke hipotermije, otpornosti organa prema povredama, protihemijske i protivbiološke zaštite, itd. Vodeće mesto u istraživanjima ima Institut za eksperimentalnu medicinu VMA. Godišnje se radi na realizaciji 30 do 40 naučnoistraživačkih projekata iz raznih oblasti medicine, stomatologije i farmacije. Organizujemo naučnoistraživački rad na nivou primenjenih istraživanja. Vrlo malo je zastupljen fundamentalni istraživački rad iz jednostavnog razloga — što je skup. Normalno da VMA radi ono što njen profil nalaže. Znači, dominantna je problematika koja je od interesa za Armiju. Jedan deo projekata radimo samostalno, u sopstvenim institutima, a deo u saradnji sa univerztietima. Mogu da kažem da se naša ostvarenja na primenjenom istraživanju nalaze na nivou na kome su slične institucije u svetu.

PRISNE VEZE SA SVIJETOM

● Da li VMA ostvaruje saradnju sa svjetskim zdravstvenim centrima?

— Da. Tu saradnju ostvarujemo na nekoliko načina. Svaki naš naučno-istraživački rad, moglo bi se reći, vezan je direktno ili indirektno sa sličnim institucijama u zemlji i inostranstvu. To važi kako za edukaciju tako i za lečenje. Iskusnije kolege šaljemo u određene svetske centre da usavrše (usvoje) neku novu metodu, koju zatim primenjujemo kod nas. Dobro sarađujemo sa istočnim i zapadnim zemljama; malo više sa zapadnim zato što je naša tehnologija najčešće njihovog porekla.

● Cijena svake djelatnosti, pa tako i zdravstvene, izražava se novčanim pokazateljima. Kako se kreću cijene medicinskih usluga u VMA u odnosu na inostrano bolničke centre? — pitamo.

— U VMA cene se formiraju na osnovu medicinskih usluga, pri čemu se posebno obračunavaju ostvareni troškovi. Ne naplaćujemo „bolnički dan", osim fiksiranog dela „stan i hrana". Ostalo se naplaćuje prema vrsti usluge. Taj savremeni sistem rada pored nas primenjuje i Klinički centar u Ljubljani i više niko u zemlji. Poznato je da su medicinske usluge u svetu veoma skupe. U zapadnim zemljama, kad se čovek ozbiljno razboli, gotovo da osiromaši. Operacija na otvorenom srcu u SAD košta 25.000 dolara, u Švajcarskoj 36.000 franaka. Kod nas takva operacija (zavisno od vrste) iznosi za naše građane od 80 do 120 miliona starih dinara. Kada uzmemo kurs dolara i franka, ispada da smo deset puta jeftiniji. Istini za volju, to nije prava ekonomska cena koštanja operacije... Prava ne bi se mnogo razlikovala od inostrane. Kod nas se godišnje uradi 700 do 800 teških operativnih zahvata na otvorenom srcu. Dolaze i strani državljani... Plaća se zavisno od toga imamo li neku konvenciju sa tom zemljom na bazi recipročiteta usluga ili se posebno obračunava. Radimo veoma uspešno, što ne znači da se ne može i bolje...

● Postavljamo pomalo provokativno pitanje: kolika je godišnja smrtnost u VMA?

— Imajući u vidu da nam dolaze pacijenti sa teškim oboljenjima, smrtnost na sreću nije velika. Kreće se oko 2 odsto, a to je u svetskoj toleranciji.

USTANOVA VRHUNSKIH MOGUĆNOSTI

Na pitanje s koliko uspjeha liječe teška oboljenja u VMA? — profesor dr Vladimir Vojvodić kaže:

— Uspešno lečimo infarkt srčanog mišića, začepljenje krvnih sudova, proširenje arterijskih sudova i aorte, pravovremeno otkrivanje zloćudnog tumora na pojedinim organima, otok pluća, razne etiologije, teška akutna trovanja, razne stečene ili urođene anomalije nekih organa i kostiju. Zatim, metaboličke poremećaje, opekotine svih stepena, oštećene funkcije vida, sluha, bubrega i drugih organa. Pomenuo bih i oboljenje zuba i vilice.

Vojno-medicinska akademija se oslanja na svjetsko znanje, ali isto tako i na sopstvene kadrove, koji su dio svjetskog iskustva. Podatak da veći dio savremene opreme za dijagnostiku i liječenje ni u bliskoj budućnosti neće se proizvoditi u nas (kompjuterizovana tomografija, gama-kamere, nuklearna magnetna rezonanca itd.) tješi saznanje da su i neke razvijenije zemlje Evrope uvoznice vrhunske medicinske opreme. Međutim, kao u svakoj struci, tako i medicini, talenat grupe ljekara ili pojedinca predstavlja faktor koji bitno utiče da izvjesne oblasti u medicini stignu do zavidnog nivoa, pa i kreativnosti.

NAUČNI I NASTAVNI CENTAR

Kada je riječ o stručnom kadru u VMA, ne možemo zaobići činjenicu da ovdje u okviru poslijediplomske nastave iz raznih grana medicine, stomatologije i farmacije, godišnje specijalizira nekoliko stotina vojnih i civilnih ljekara. Ovdje su mnogi stekli zvanje magistara i doktora nauka.

Gledajući VMA sa građevinskog aspekta recimo da je u programu izgradnja aneksa za gerijatrijske bolesnike, a pri kraju je izgradnja heliodroma, koji će omogućiti sletanje helikoptera sa teškim bolesnicima i povrijeđenima pod svim vremenskim uslovima tokom dana i noći. Heliodrom se podiže zajedno sa AMS Jugoslavije, službe spašavanja vazdušnim putem, a nalaziće se ispred ulaza u VMA.

Kao što vidimo, VMA je dostupna za sve građane SFRJ. Ovog trenutka pod njenim svodom više od 30 odsto „stanara" čine pacijenti koji su stigli iz raznih krajeva naše zemlje.

Vojnomedicinska akademija u Beogradu za mnoge je pojam nade i spasa. To ogromno povjerenje koje bolestan čovjek ima u ovu zdravstvenu instituciju, članove ovog uglednog kolektiva mnogo obavezuje.

Borislav GAJIĆ

U POHODE TRŠIĆU

U ZAVIČAJU VUKA STEFANOVIĆA KARADŽIĆA

Na Vukovom ognjištu

Vukova spomen-kuća, podignuta 1933. godine

● *Đuro Daničić: „Vuk nije živio niti živi za svoj vijek, nego za vijek drugi što nastajaše; zato ga njegov vijek i ne razumije, zato ga vijek njegov proganjaše"*

U BLJESKU SUNCA, koje je nagovještavalo ranu jesen, u mirisu krušaka i zuju pčela, vijugavom asfaltnom cestom, duž vrbaka, šljivika i gajeva, stigosmo na obale žuborne, šumne i upravo nadošle i vodama bogate rijeke Žeravije, u srce Jadra. Vukove Žeravije, o kojoj on, u svome **Rječniku**, s puno razumljive ljubavi i nostalgije, govori više, duže i podrobnije nego o bilo kojoj rijeci u Srbiji. Razlozi su za to ljudski opravdani: na obali ove rječice po čijim stranama rastu bujni šljivici prošarani pašnjacima, njivama i krovovima usamljenih i raštrkanih kuća, Vuk je proveo najranije i najljepše dane svoga djetinjstva, u **„najsrećnijem sostojanju ovce i koze čuvajući"**.

KARUCAMA PUT JADRA...

Nekada je Vuk do svoga Jadra putovao danima - u karucama i tarnicama, jahao u sedlu i išao pješice, na štuli. Njegova nostalgija za rodnim krajem pobjeđivala je svaku vrstu napora. Jedno takvo putovanje opisala je i kćerka **Mina** u svome **Dnevniku**. Ona je tada, 1850. prvi put sa ocem putovala u njegov rodni kraj.

Onovremenske putničke maršrute uglavnom su bile poznate i uhodane: Vuk je iz Beča, preko Pešte, lađom stizao u Novi Sad i Zemun, a odatle, od Beograda, opet lađom, išao do Šapca, ili u karucama i konjskom sedlu, od Obrenovca, prečicama, preko Rađevine, za Loznicu i Tršić.

Danas se od Beograda do Jadra stiže za nepuna dva „sahata" asfaltnim putem, kroz pitoreskne predjele, bez napora. U daljini se prva pokaza, iza pobrđa, Loznica; slika varoši moderne, neobične i - velike. Loznica odavno nije ona koju Vuk pamti i o kojoj se govori u mnogim hronikama i zapisima. Varošica je izmijenila negdanje lice koje su činili, najviše, čepenci i uždericе, po „turski sozdani".

Samo se Tršić - tako se na prvi pogled putniku učini - uvijek u prikrajku, zavučen pod planinu Gučevo, lišio vidljive promjene. Kao da se fosilisao i zastao u nekom svom davnom rastu i razvoju, u ovom rustičnom prostoru blago zatalasanih pobrđa za koji Vuk veli jednom u šali, da bi u njega cio Beč mogao da stane; Beč sa okolicom.

OPOJNI MIRIS ZAVIČAJA

Istina je da u ovom pejzažu što čini topografiju Tršića odavno nema planinskih brvnara, kakve su se nekada, u davnini, gradile na proplancima Durmitora, ali u ovih pedesetak raštrkanih domaćinstava, čiji crveni krovovi proviruju sa televizijskim antenama iz gustih šljivika kao da još uvijek živi patrijarhalni, epski duh potonjih vremena, u kojima je Vuk, sa svojim kulturnim znamenjem i „belegama" u svemu prisutan.

Vukovi primjeri staroslovenskih i srpskoslovenskih rukopisa

Taj miris i te atmosfere osjeti se čim skrenusmo prema Jadru. Na šestom kilometru od Loznice prema Valjevu odvaja se uska asfaltna traka; na jedva primjetnoj tabli pročitasmo da je to put za Tršić - kutak zabit, ali ne i zaboravljen, sklonjen u brda i pobrđa i odvojen od svijeta i glavnih, modernih tokova što ih vremena donose - kao kutak iz narodnih priča. Put vijuga duž rječice; to je ta Vukova Žeravija. Ne potok - rječica, nego velika, za njegove uspomene i djetinjstvo, rijeka koja teče cijelom dužinom Jadra.

Žeravija protiče ispod same Vukove rodne kuće. Na njoj nekoliko vodenica - potočara koje uporno melju. U virovima, naokolo, baš kao i u Vukovo davno doba, krekeću žabe i golotrba i vrištava djeca rukama, štapovima i mrežama love ribe - klenove i krkuše.

NA PRAGU TRONOŠE

Vukova rodna kuća je sasvim gore, uvrh seia, zadnja do gustih hrastovih i grabovih šumaraka. Od ceste do spomen-kuće može se stići na dva načina: prečicom, preko njiva i livada, kozjim stazama, pokraj vodenica i vajata iz kojih zaudara džibra šljive trnovače - ili naokolo, obalama Žeravije, novosagrađenim putem; njime se, dakle, može stići u predjele Tronoše i manastira Tronoše. U njemu je Vuk vidio i zauvijek zapamtio prva slova „az-buke".

Kuća - memorijalni muzej - istaložna sa fotografija - brvnara durmitorskog tipa, davnog zavičaja Vukovih predaka, šindrom pokrivena, nalik na čardak, opkoljen starim šljivikom i šumom i sramežljivo sklonjena od pogleda; pobjegla je na ovu stranu od mnogih turskih pohara i pogroma.

Vuk je umro 1864; trideset godina poslije toga on je ovdje pao u potpun zaborav; vrijeme je izbrisalo i pomelo sve usmene priče i predanja na svoga slavnog i zaslužnog sugrađanina. Desno i lijevo od kuće prostire se predio koji se od vajkada zove Vukovača. To je bilo imanje porodice Karadžića. Vuk ga je, iako cijelog života stranstvujući, takođe uvećavao. Gonjen staračkom nostalgijom, nadao se da će ostatak života provesti na obalama rodne Žeravije, u miru prebirajući i prizivajući uspomene iz djetinjstva i mladosti, ali takve godine nije dočekao, jer ga je smrt pretekla. Vukovaču je, poslije očeve smrti, rasprodao sin Dimitrije, đak ruskih „vojenih akademija za oficere".

NA STAROM OGNJIŠTU

Tek kada su iz Beča u Beograd prenošene (1897. godine) Vukove kosti neko se, sasvim slučajno, sjetio i ovog Tršića i korijena pokojnika i slavljenika. U fijakerima se odmah došlo, prošetkalo po Vukovači - na njivi se poznavao temelj iščezlog doma Karadžićevog plemena. Zemlja je još - tamo gdje se nalazilo ognjište - bila crvena od nagorjelosti. I na ovo mjesto je udaren biljeg - navučeno je par kamenica - da se zna mjesto na kome je nikao otac našeg modernog jezika, književnosti i narodne kulture.

A onda, između dva rata, na ovom obilježenom mjestu, rekonstruisana je i podignuta Vukova spomen-kuća. Ona danas na obali Žeravije, na velikoj strmini, stoji i kao jedinstven primjerak narodne arhitekture vremena koje je u građevinarstvu davno iščezlo. Oko kuće je zasađeno voće - šljive požegače. trnovače, bjelice i jabuke kožare i kolačare, koje i sada, sa radošću i uzbuđenjem, čim dobiju prvi slad, beru seoska djeca. Pod voćem, na strmini, posrnule u mahovinu i gustu travu, počiva nekoliko nadgrobnih spomenika; „belege" pod kojima leže kosti nekoga od davnih Vukovih predaka i potomaka. Živi i mrtvi su se uvijek mješali; svaka kuća i zaselak, tako reći uz prag, imao je svoje mjesto u koje su se ukopavali njegovi ukućani.

U muzeju, stoji svjedočanstvo kako su Turci u svojim nasrtajima i poharama deset puta ovu Karadžićevu kuću palili, ali su Vukov djed Joksim i otac Stevan svaki put, vraćajući se iz bježanije, iz planine Tronoše, što se vidi na istoku, kuću, uporno i prkosno, đizali na istom mjestu i u istom durmitorskom stilu. Posljednji put je spaljena za vrijeme prvog srpskog ustanka; od tada više nije obnavljana.

Ovdje je umrla Vukova mati, a otac, Stevan, oslijepio. Dok je Vuk bio u Beču, gladujući i učešći „nemecki" jezik, dotle je po Jadru prosio njegov slijepi otac; uz sebe je uvijek imao slijepovođu, a posljednje godine života proveo je u velikoj bijedi potucajući se po Tršiću od nemila do nedraga. Vuk nije mogao pomoći ocu; pisao je iz Vijene: „Ja sam ovdje u većem siromaštvu nego iko tamo u mome Tršiću..."

TRŠIĆ NOSIO U SRCU

Iz svega onoga što je pokazano u ovom tršićkom spomen-muzeju sasvim se jasno vidi da je Jadar i rodno selo cijelog života bilo u Vukovom srcu; stranstvujući kao kulturni radnik, književnik, reformator i ličnost politički nepodobna za određene vlastodršce, mučila ga je velika nostalgija i u mladosti, a još više u starosti. Nadao se da će mu preteći koja godina koju će proživjeti u ovom ambijentu svoga djetinjstva, ali smrt ga je pretekla. **Odavde se u svijet otisnuo kada mu je bilo dvadeset i dvije, a vratio mu se kao starac, u šezdeset drugoj, ako to još mogu biti pozne godine. Poznato je koliko je i kako pričao svojim bližnjim o Tršiću. Neke je ovdje i dovodio. Svoga dragog saradnika i saborca Đuru Daničića doveo je da mu pokaže Tršić 1849. Iste godine ovdje je, u oficirskoj odeždi, došao i sin Dimitrije, a Mina godinu dana kasnije.**

U Tršić je Vuk dovodio i ženu, **hladnu** Njemicu, **Anu Mariju Kraus**, koja je svoju sudbinu vezala za Vukovu sudbinu. Prilikom posjete ovom kraju ponijela se veoma ljudski; Vuk joj je pokazao mjesto na strani gdje je bila kuća, a Ana tada „pade na koljena i pokoljenice dođe do mjesta na njivi gdje je bila kuća, pa se onda pomoli, i cjeliva zemlju gdje je bilo ognjište..."

Ljubomir TEŠIĆ

POLUVJEKOVNA BORBA

Portret Vuka - rad Uroša Predića

Jezik naših knjiga do Vuka predstavljao je mješavinu crkvenog i ruskog jezika, tzv. „makaronski jezik", i leksički i sintaksički tuđ živom narodnom govoru. Naravno, i azbuka je bila prema njemu: sa dosta izlišnih slova, bez izvjesnih neophodnihslova, sa skrpljenim slovima za neke glasove.

Teokratsko-birokratskom staležu to je i odgovaralo. „Književstvo" je bilo njihova privilegija. Narod, ipak, činio je drugi tabor - izvan političkog i kulturnog života.

Vuk, seljak i ustanik, bez škola i predrasuda koje one nameću, s dubokom logikom i bistrinom uočio je neodrživost koraka želio je da pokaže pravi narodni jezik, razumljiv i svoj.

Ovaj, čisto filološki spor, imao je i klasno obilježje. Demokratizacija kulture bila je dio opštedruštvenog stremljenja u tom pravcu. Prodor narodnog stvaralaštva i jezika nagovijestio je ulazak u javni život onih koji su iza Vuka stajali: ratara i ćobana, sitnog činovništva i manjih trgovaca.

Ako je jezik „svinjara i kozara" osvojio relativno brzo srpsko „književstvo", Vukova azbuka je to uspjela tek poslije poluvjekovne borbe. Tradicija je bila isuviše jaka, nepovjerenje prema germanizatorskom Beču odveć veliko da bi se tako lako odvojilo od 1000-godišnje Ćirilove azbuke.

Književnik čije je stvaralaštvo poznato i priznato

INTERVJU „NEDJELJNOG GLASA"

SA BLAŽOM KONESKIM, OVOGODIŠNJIM DOBITNIKOM NAGRADE „SKENDER KULENOVIĆ"

Poetski mostovi za pokoljenja

● Nagrada mi je utoliko draža što nosi ime mog starog prijatelja čiju poeziju jako volim ● „Teškoto" je pjesma koja je nastala u situaciji kada prvi put u svojoj istoriji makedonski narod dobija svoju punu slobodu u okviru naroda i narodnosti naše zemlje ● Nije književnost u osnovi nekih naših pojavnosti, nego su te pojave, neminovno, zahvatile i književnost ● U posljednje vrijeme zaokupljen sam, pored poezije, esejistikom koja nije čisto teoretisanje, nego moja pjesnička iskustvenost

Ovogodišnju nagradu Rudnika Ljubija i Književnih susreta na Kozari, a koja nosi ime **Skendera Kulenovića**, revolucionara i pjesnika, dobio je veliki makedonski književnik i teoretičar u oblasti jezika, akademik **Blaže Koneski**. Prije njega to priznanje pripalo je **Branku Copiću, Rodoljubu Čolakoviću, Juri Kaštelanu, Mišku Kranjecu, Mladenu Oljači, Vasku Popi i Mihajilu Laliću.**

Koneski je rođen 1921. godine u selu Nebregovo kod Prilepa. Bio je profesor na Filozofskom fakultetu u Skoplju, rektor skopskog Univerziteta, prvi predsjednik Akademije nauka i umjetnosti Makedonije, predsjednik Saveza književnika Jugoslavije. **Počasni je doktor univerziteta u Čikagu i Vroclavu. Redovni je ili dopisni član ANUM, JAZU, SANU, SAZU i Akademije nauke i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Objavio je mnoštvo zbirki poezije, knjiga proze i knjiga iz oblasti nauke o makedonskom jeziku. Nosilac je Nagrade AVNOJ-a, nagrade Saveza pisaca SSSR za prevodilaštvu, Herderove nagrade, „Zlatnog vijenca" Struge, Njegoševe i drugih nagrada.**

PLANINA KOJA INSPIRIŠE

U trenucima slavlja primanja Nagrade „Skender Kulenović", kako kaže - jedne od najdražih - a na ovogodišnjim 22. književnim susretima na Kozari, odazvao se Blaže Koneski našoj molbi a za šire poznanstvo i sa našim čitaocima.

O nagradi koju je dobio on kaže:

- Utoliko mi je draže ovo priznanje što nosi ime mog dragog prijatelja Skendera Kulenovića s kojim sam se toliko puta sretao i družio, a čiju poeziju izuzetno cijenim i veoma volim. Bio je to osoben stvaralac i izuzetna ličnost, baš za ugledanje drugima. Od velikog je značaja i njegovo angažovanje na međusobnom zbližavanju i upoznavanju književnosti i kultura naroda i narodnosti Jugoslavije. Cijeneći sve to, a napose naše drugovanje i svoju ljubav za njegovo stvaralaštvo, Kulenovićevo pjesništvo, meni je ova nagrada milija i utoliko srcu priježnija, a napose kada se zna da je ona dar piscu od rudara Rudnika Ljubija, Kozarčana, Krajišnika uopšte...

● Koliko poznajete Kozaru i Krajinu, odnosno prošlost i sadašnjost ovih krajeva, njegovih ljudi?

- Moram da kažem da sam prvi put na Kozari, mada sam ,recimo, bio i u Banjaluci, čak i Prijedoru i po tome znam ljude ovdje. A prošlosti što se tiče, napose ove ratne, znam je dobro i po istorijskim faktima, ali i po literaturi. Boravéći, dakle, prvi put na Kozari, ja sam je snažnije osjetio i sve je tu za mene bilo izuzetno interesantno, dojmljivo; doživio sam svom punionom tu veličanstvenu planinu koja je ušla u poeziju, a u kojoj je, u ratu, nastajala i takva poezija kakva je Skenderova „Stojanka majka Knežopoljka".

VRIJEME ZA NEZABORAV

● Slično su nastajale i neke vaše pjesme, recimo „Teškoto"?

- Ima različitih povoda nastanku različitih pjesama istopripadnih, jednoj i jedinstvenoj tematici. Poeziju, dakle, pišem više od četiri decenije. „Teškoto" je pjesma koja je nastala u situaciji kada je makedonski narod u svojoj istoriji vojevao i izvojevao svoju slobodu. E, baš u istorijskom kontekstu, ta pjesma izražava tu konkretnu situaciju, a u okviru naroda i narodnosti naše zemlje. Ali, on ima i jedan dublji, mitski spoj kojim se izražava veza među pokoljenjima, odražava sudbinu makedonskog naroda od drvenina do naših dana. A pjesma **„Vezilja"**, na primjer, nastala je u razmišljanju o tome kako treba da teče razvitak makedonskog naroda i njegove književnosti. I, inače, čovjek piše o onome što ga zaokupljа. Mene je taj slijed pitanja odvajkada zaokupljao i mislim da pjesnik treba određeni sadržaj osjetiti kao svoju unutrašnju problematiku, kao preduslov da bi se dobila u pravom smislu pjesnička tvorevina, umjetničko ostvarenje željenog nivoa i poruke.

● U tom smislu je i Vaše poimanje književnosti i književnika narodnooslobodilačke borbe i oružane revolucije?

- Ono što su stvorili stvaraoci poput **Skendera Kulenovića, Karola Destovnika Kajuha, Gorana Kovačića** i mnogi drugi, to pripada zlatnom dobu naše književnosti. Ima se, međutim, utisak da mi često zaboravljamo na to što je ta generacija, istorijski rečeno - međašice u našoj književnosti - šta su ti pisci dali i koliko doprinijeli našoj književnoj prošlosti i sadašnjosti. I zato je dobro, različitim povodima i prigodama, uvijek se podsjećati na to, na te vrijednosti. To je jedna trajna karakteristika naših književnosti, njena trajna vrijednost...

DA SE BOLJE UPOZNAMO...

● Od izuzetnog je značaja i Vaš angažman na planu prevodilaštva, kako sa jezika naroda i narodnosti Jugoslavije, tako i sa svjetskih na makedonski jezik?

- Da, da nije tog interesa za međujezičko komuniciranje, za prevodilaštvo, imali bismo prazne rafe u bibliotekama, bez kapitalnih djela svjetske književniosti. Za prevodilački rad se zanimam i u teoretskom smislu, ali, eto, u poslednje vrijeme nisam u mogućnostima i da više prevodim. Poslednji moj prevod je **Prešernov „Krst pri Savici"**. Prevodio sam **Njegoša**, njegov **„Gorski vijenac"**, onda **Hajneovu** poeziju, pa **Aleksandra Bloka** kojeg mnogo volim, **Šekspira**, njegovog **„Otela"**, i tako redom. Dosta je toga, zaista, urađeno i u toj oblasti koju ja smatram izuzetno značajnom i za jednu sredinu, poput naše, neophodnom za njeno samo kulturno bogatstvo.

● Koliko se, međusobnim prevođenjem i komuniciranjem u okviru jezika naroda i narodnosti naše zemlje u književnosti poznajemo u Jugoslaviji?

- Mišljenja sam da je ogromno mnogo učinjeno u pogledu međusobnog upoznavanja književnosti naroda i narodnosti u nas za ovih poslijeratnih četrdeset godina. Mislim da mi, Makedonci, možda više pratimo kretanja u književnosti drugih jezičkih područja nego se to drugdje čini, a to je utoliko razumljivije što smo mi neveliki region. Moje je, inače, mišljenje da se ona sredina koja osjeti i prihvati književne vrijednosti druge sredine kulturno bogati. Ako ta sredina ima interesa i prihvata one vrijednosti koje su osvjedočene u drugoj sredini, ona od toga može imati i te kakve koristi. Da, razumije se, to koristi i književnosti one druge sredine i, uopšte, književnosti naroda i narodnosti Jugoslavije. Ne bi nam bilo naodmet svima da imamo malo više i sluha i snage za prihvatanje međusobnih vrijednosti a u interesu afirmisanja svejugoslovenskih književnih vrijednosti.

● Vaša su djela, uglavnom, dosta prevođena u okviru jezika naroda i narodnosti naše zemlje, ali i na svjetske jezike.

- Da, ne mogu reći da nisam prevođen u nas, ali i dosta je mojih provoda u inostranstvu. Činjenica da na desetak-petnaest jezika postoje prevodi moje poezije i drugih ostvarenja u cjelokupnim knjigama, to najbolje potvrđuje. Na turski jezik, recimo, prevedene su dvije moje knjige, a uskoro mi izlazi cjelokupna knjiga i na francuskom jeziku. I, uopšte, što se mog stvaralaštva tiče, posve sam zadovoljan i srećan tolikim prevodima na druge jezike.

PONIRANJE U ISTORIJU MAKEDONSKOG JEZIKA

● Od izuzetnog je značaja za makedonsku kulturu i narod Vaš angažman u oblasti istorije jezika i nauke o jeziku.

- To je, zapravo, bila moja profesija, budući da sam dugo bio profesor univerziteta i bavio se lingvistikom makedonskog jezika, odnosno njegovom istorijom. Razumije se, riječ je o književnom jeziku i sačinio sam jedinstvenu gramatiku makedonskog književnog jezika, pa redigovao trotomni rječnik tog jezika. Većina ovih mojih radova, manje poznatih široj javnosti, je iz istorije makedonskog jezika. Tako sam, primjerice, 1965. godine objavio obimnu istoriju makedonskog jezika, koja je poslije izlazila u dopunjenim i dorađenim, novim izdanjima. Iz toga je, opet, obimnija cjelina objavljena i u Hajdelbergu, na engleskom jeziku.

Riječ je o istorijskoj hronologiji makedonskog jezika. Dosta sam pisao i o staroslovenskom, pa o crkvenoslovenskom jeziku makedonskog područja. Imam i neke komparativne studije, bilo da se radi o posmatranju makedonskog jezika u kontekstu balkanskih jezika bilo da je riječ o komparaciji makedonskog jezika i njegovih osobenosti sa drugim slovenskim jezicima. Inače sam priređivao i objavljivao i tekstove iz naše tradicije, kao što je tekst iz 13. vijeka **„Vraneševski apostol"** sa mojim komentarima i više tekstova iz 19. vijeka. Sve to je, uglavnom, djelokrug mog interesovanja u ovoj oblasti.

● Nosilac ste i brojnih nagrada i priznanja u zemlji i inostranstvu. Šta to znači za pisca?

- Čovjeku je uvijek draga nagrada, drago priznanje, ali mora biti svjestan, ako razmišlja prisebno, da to ne znači i vrednovanje njegovog djela u apsolutnom smislu. Dakle, nagrade ne odražavaju suštinske vrijednosti jednog djela, to ono čini za sebe samo! Zbog toga i treba, da se tako izrazim, nagrade prihvatiti sportski, u sportskom smislu. Inače, čovjek mora da radi ozbiljno i ustrajno, da ga ne uspavljuju nagrade i priznanja, jer samo ozbiljan, pregalački rad donosi neke rezultate...

Nikola GUZIJAN
Ranko PRERADOVIĆ

BLAŽE KONESKI

Unuk

Evo stupa na scenu unuk moj,
još neprohodao,
tek se iz povoja ispilio,
sa sedam mjeseci
i, mašala, s deset kilašca cijelih.
Unuče, prije nego staneš na noge,
jedi! I opet jedi!
Probaj to što sam ja davno zaboravio:
vazduh nepcima, jezikom, nosićem i grudima,
svjetlost - vjeđama, trepavicama, bjeonjačama i zjenicama,
hranu cijelim grlašcem čak do trbuščića,
vodu - čitavim tijelom što za rashlad moli,
i miris, toplinu i sve drugo tako!
Unuče, ne misli ni na šta drugo,
čemu sve to mišljenje!

Poslije uručenja Nagrade „Skender Kulenović": Blaže Koneski u razgovoru sa Čedom Kisićem i Ivanom Kordićem

PISMO IZ PARIZA

SEPTEMBARSKA RAZGLEDNICA „GRADA SVJETLOSTI"

Jesen na Monmartru

● Bistroi su poluprazni, kriza je i u Parizu, pa se mnogi zabavljaju ponoćnim šetnjama Latinskim kvartom

Septembar je i nebo nad Parizom puno je oblaka.

Sipi sitna kiša, jesenja, a na Monmartru razapeti štafelaji. Na njima i do njih mnoštvo sličica sa motivima Monmartra. Možete se, dakako, sporazumjeti i na srpskohrvatskom, jer su mnogi slikari - Jugosloveni.

Z. Karel: „Pariske prodavačice"

Taj Pariz... Gdje li se nalazi „Rotonda" u kojoj je naš poznati vajar **Risto Stijović** sjedio sa **Erenburgom.** Prisjećam se jednom mog davnašnjeg razgovora sa Stijovićem, kada sam ga pitao o njegovim pariskim danima, a on veli:

„Proveo sam ih u oskudici, ali ih se ipak rado sjećam. Prijatelji su mi tamo bili veliki francuski umjetnici. Dolazili su kod mene u atelje, posmatrali i davali sud o mojim radovima. Bio sam im za to zahvalan, ali sam ipak ostajao pri svome. Drugovao sam tamo sa čuvenim vajarima Pomponom, Sutinom, Zadkinom, zatim sa slikarima Modiljanijem, sjedio sam do Hemingveja u „Selektu", posmatrao Erenburga i njegove prijatelje u „Rotondi". Najviše sam se družio sa vajarom Fransoa Pomponom. Imao je 60, a ja 30 godina, ali sam ipak drugovao sa njim. Drugovanje sa tim ljudima mnogo mi je pomoglo. To su bila lijepa vremena. Bijah u naponu snage, mlad, a sve pariske novine hvale moje radove..."

U „Mulen Ružu" gostuje **Sinatra.** Došao je tek poslije više godina, jer je bio ljut na Parižane koji su mu podvalili servirajući mu svojevremeno u „Maksimu" biftek od - slonove surle!

Prijatelj mi savjetuje da obavezno vidim Ajfelovu kulu jer, veli, kad se vratim kući pitaće me sin: tata, jesi li se peo na Ajfelovu kulu?... Opredjeljujem se, ipak, za **Luvr.** Ispred čuvenog muzeja ogroman red kao ispred Lenjinovog mauzoleja u Moskvi. Uzalud čekam. Luvr ne otvara vrata, jer radnici koji rade u njemu štrajkuju, traže veće nadnice. Novine donose vijest da je i „RenoL" paralisan. Štrajkovi i kraći prekidi rada praktično su blokirali proizvodnju u pet velikih tvornica „Renoa".

BUDUĆNOST SE ZOVE - INFORMATIKA

Na dalekoj periferiji grada, nedaleko od kanjona sumornih oblakodera, teče sajam informatike. Trepere mali monitori, a na njihovim ekranima rađaju se podaci. Tako se i „prave" novine. Pritiskom tastera rađa se novinski tekst, a „šif" se zatim direktno montira. Želite li registar institucija kao izvora informacija - registar odmah ponudi: podatke o tipu institucije, klasifikaciju djelatnosti, dominantnoj djelatnosti i tekućim vrstama istraživanja.

Ljupke djevojke tipkaju po tastatuiri, a radoznali posjetioci zure u mnogobrojne ekrane. Hoćete li registar publikacija i projekata po institucijama - dovoljno je pritisnuti taster i na monitoru zasvjetlucaju podaci o tipu institucije, ciljevima, svrhama i nazivima projekta i osnovni podaci o nosiocima projekta.

Na osnovu publikovanih kataloga izdavača, sajmova knjiga, tematskih opredjeljenja izdavačkih kuća izvrši se izbor bibliotečkog materijala koji, uklopljen u sistem, pritiskom tastera izlazi na svjetlost dana...

Nedaleko od Trga Republike, ulazim u jednu prodavnicu, razgledam konfekciju i više za sebe promrmljam: nema mog broja.

„Probajte!" - sav ozaren kliknu prodavac!

Pomislih da sam na tršćanskom Ponte Rosu. Ali, „tajna" je ubrzo otkrivena: u ovoj ulici nalazi se nekoliko hotela u kojima, posredstvom naših turističkih agencija, otsijedaju Jugosloveni, pa su i prodavci, Francuzi, naučili po koju našu riječ.

Ni Pariz nije što je bio... Kriza je i ovdje. Bistroi su poluprazni. Na šankovima drijemaju vučjaci.

Na jednoj pariskoj pijaci, starija žena, koja je već uveliko zašla u šestu deceniju, čisti ispred pijačnih tezgi. Reče da je Vojvođanka i daje 17 godina u Parizu. Pitam je hoće li se vratiti u Jugoslaviju?

- Hoću, kako da ne - veli. - Ali, treba mi hiljadu dozvola. Ljetos sam bila u mom Vrbasu i odem kod nadležnih da mi izdaju dozvolu za gradnju kuće. A oni meni: „Lako je tebi, drugarice, ti imaš franke, devize... Lako ti je."

Žena huknu, odloži metlu, poduprije rukom krsta, pa nastavi:

- Dođi da te povedem na Pigal, pa da vidiš kako se mukotrpno zarađuje hljeb. Eh, kad bi mi, Jugosloveni, radili kao što se ovdje radi, naša Juga bila bi najbogatija zemlja na svijetu.

TEČE SENA...

Ponoć je u Latinskom kvartu, ali kao da je dan. Vrvi svijet na sve strane. Iz mnogobrojnih grčkih restorana na San Mišelu dopire opojni miris roštilja. Idemo pješice poznatom ulicom Sent Denis. S obje strane ulice očekuju vas prodavačice ljubavi, prislonjene uz zidove kao karijatide: crne, plave, smeđe... obnaženih butina ili zakopčane do grla. Ima puno mulatkinja. Moj prijatelj, poznavalac ovdašnjih prilika, veli da nikada ranije nije bilo toliko mulatkinja. Cijena: od 150 do 200 franaka...

Na Trgu San Mišel gutač vatre okružen masom. Tu su i mnogi animatori: muzičari, glumci, slikari, koji za nekoliko minuta izrade vaš portret ili karikaturu. Jedan crnac, štrickajući makazama papir, pravi profile-portrete i to nudi za par franaka. Drugi vam nudi žensku tašnu od krokodilske kože.

Ponoć je na San Mišelu - a kao da je dan. Vri kao u košnici.

Nailaze prodavci cvijeća. Malo dalje - Sena. Teče Sena, teče rana jesen niz nju.

Slobodan VUKOVIĆ

Prostrani pariski trgovi plijene ljepotom

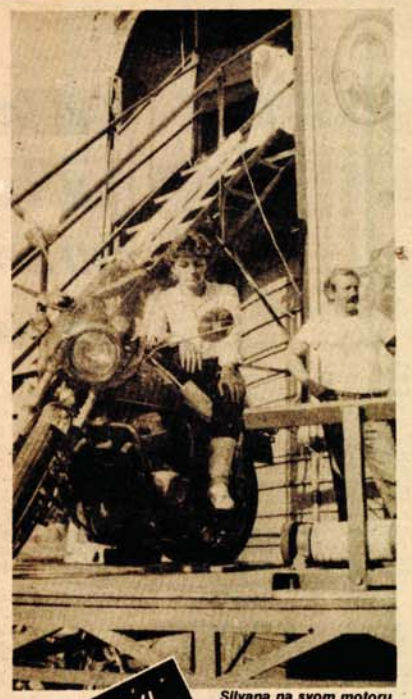

Silvana na svom motoru kojim očarava publiku

ZANIMLJIVI SUSRETI

„Leteća" Banjalučanka

Kao i ranijih godina, tako i ovogodišnji prnjavorski vašer nije protekao bez senzacije; bez nečega o čemu se tokom pet vašerskih dana pričalo i o čemu se i danas još uvijek priča. A ta senzacija ove godine bila je tridesetogodišnja Banjalučanka **Silvana Vukadinović,** koja je, vozeći motor od 350 kubika u zidu smrti, izazivala strah, ali i istinsko oduševljenje i divljenje prisutnih koji su došli da vide tu ženu kako na čeličnom džinu u „zidu smrti" grabi put slave ili ponora. I dok zajedno sa masom prispjelog svijeta gledamo te vratolomije **Silvane Vukadinović,** pored nas stoje dvije njene kćerke bliznakinje - **Boćana i Đina** (10), koje sve to mirno gledaju i uzgred nam najavljuju sljedeću tačku programa u kojoj će nastupiti njihov tata **Božidar Vukadinović** (40) u vožnji kartinga. Njega smo već ranije upoznali prilikom jednog sličnog nastupa u Banjaluci. Međutim, tada u prepunom Boriku, Silvana nije nastupala, tako da Banjalučani nisu imali priliku da vide svoju sugrađanku na djelu.

- Vjerujte, ja rijetko vozim. Bolje reći, vozim samo onda kada se za to ukaže potreba, kada se pojavi velika konkurencija ili kada se dogodi da posjeta bude slaba. Eto, tada ja uskačem kao džoker - kaže Silvana, koja se od svoje petnaeste godine bavi ovim ni malo lakim poslom. A, za tu deceniju i po vožnje po „kaci" nije, kako nam reče, doživjela nijedan ozbiljniji pad koga bi se sjećala i onda kada svi ti njeni nastupi jednoga dana postanu prošlost.

- Veliki je to reskir. Šta ako na visini od 5 metara otkaže motor ili koncentracija. Ode u ponor iz koga se više niko ne vraća! - dodaje njen muž **Božidar**, koji se već 21 godinu bavi ovim poslom, mada bi i kao kvalifikovani auto-mehaničar sasvim sigurno mogao pristojno da zarađuje. Ali, ljubav prema motorima bila je jača, tako da je gotovo čitav svoj radni vijek posvetio upravo njima i vožnji u „zidu smrti", i pored zadobijenih povreda po tijelu od padova koji čemu ostati vječni „suvenir" na nemirnu mladost i želju za atrakcijama.

A šta je navelo Silvanu Vukadinović da još kao petnaestogodišnja djevojčica krene u borbu sa čeličnim džinovima, koji brzinom od pedeset kilometara na čas jure po „kaci" u bezdan ne hajući što sa njima upravljaju nježne ženske ruke.

- Kada sam počinjala da se bavim ovim poslom, to nije bilo zbog ljubavi prema motorima, već zbog velike simpatije prema Božidaru. To se s vremenom pretvorilo u ljubav i tako je počelo - priča Silvana Vukadinović.

A dokle će ova druga ljubav da traje? U ovom trenutku Vukadinovići to ne mogu da kažu, kao i svi ostali koji žive od „zida smrti". To u prvom redu zavisi od ovih velikih motornih grdosija, koje se pred očima mnogih igraju sa njihovom sudbinom.

Dragan ĆOLIĆ

GRČKA „RASTEREĆUJE GLAVNI GRAD"

Mladi odlaze u unutrašnjost

● Za godinu dana 30 hiljada mladih stručnjaka i službenika iselilo se iz Atine u unutrašnjost Grčke. Naselja za doseljenike

Akropol u Solunu

ATINA, - Za nepunu godinu dana, iz Atine se u unutrašnjost Grčke iselilo preko 30.000 mladih stručnjaka i službenika državne uprave i organizacija javnog sektora. Grčka vlada računa da će se, na osnovu njenog programa decentralizacije, samo iz glavnog grada u naredne dvije-tri godine iseliti najmanje oko 100.000 zaposlenih. To se prvenstveno odnosi na mlade stručnjake i zaposlene u ustanovama koje se pretežno bave istraživačkim radom i drugim poslovima koji nisu direktno vezani za stalni boravak u sjedištu vlade i u drugim velikim gradovima:

U ATINI PIREJU I SOLUNU — 5 MILIONA LJUDI

Komotini i Ksanti, u Trakiji, na sjeveroistoku Grčke, prva su dva mjesta u unutrašnjosti namijenjena za doseljenike iz Atine, Pireja i Soluna - tri najveća grada u kojima živi oko pet miliona ili pedeset odsto ukupnog grčkog stanovništva. Tamo su već podignuta savremena stambena naselja sa ukupno 1.200 stanova u sastavu porodičnih kuća - sa vrtovima, školama, zdravstvenim centrima, objektima za sport i razonodu. Stanove su doseljenici iz Atine i drugih velikih gradova kupili pretežno sredstvima zajmova i kredita koje su mladima dale grčke banke i preduzeća koja ih zapošljavaju.

Komotini i Ksanti su „eksperimentalna naselja" po čijem ugledu će se podizati gradska i prigradska naselja u svim krajevima grčke gdje će se graditi privredni, turistički i drugi objekti predviđeni planovima razvoja pojedinih grčkih oblasti. Najobimniji investicioni radovi planirani su baš u unutrašnjosti, u manjim mjestima i na grčkom selu. Prvim petogodišnjim planom ekonomskog i društvenog razvoja, Grčke, koji se primjenjuje od 1983. godine, vlada je iz domaćih i inostranih izvora već obezbijedila novčana sredstva za izgradnju stanova u unutrašnjosti, privrednih i turističkih objekata.

MIGRACIJA NEIZBJEŽNA POJAVA

U propratnom komentaru petogodišnjeg plana konstatovano je da sve dok blagodeti savremenog industrijskog razvoja ne budu ravnomjerno raspoređivane, ljudi će biti primorani da se iz sela i manjih mjesta sele u velike gradove - da tamo traže zaposlenje i bogatiji sadržaj života od onog u unutrašnjosti zemlje.

Vlada grčkih socijalista od prije dvije godine sprovodi čitav „paket" novih mjera u nastojanju da se u Atini, Pireju i Solunu zaustave nova doseljavanja i, pod vrlo povoljnim uslovima, stručnjacima, kvalifikovanim radnicima i službenicima omogućava odlazak u unutrašnjost Grčke. Svakom bračnom paru koji se dobrovoljno iseli iz tri najveća grčka grada, na primjer, vlada daje novčanu nagradu od sto hiljada drahmi (oko 230.000 dinara) i obezbjeđuje stalni mjesečni dodatak u iznosu od 5.000 drahmi (oko 12.000 dinara) - za sada dovoljan da podmiri osnovnu stanarinu za dvosobni nenamješteni stan u manjim mjestima. Nešto nižu novčanu nagradu i dodatak, vlada nudi i neoženjenim Grcima koji odluče da žive i rade u unutrašnjosti.

S.LUKIĆ

AKTERI VELIKOG EKRANA

DRAKULA SE PLAŠI SIDE

LOS ANĐELOS - Američki filmski glumac **Džordž Hamilton** kojeg su gledaoci zapamtili po ulozi slavnog vampira **grofa Drakule** u filmu **„Ljubav na prvi ujed"** toliko se isprepadao od fatalne bolesti sida ili ejds da je osnovao sopstvenu „banku krvi" za slučaj da mu nekad zatreba transfuzija.

Hamilton je naručio specijalni frižider koji je montiran u njegovoj kući u Holivudu i u njega smjestio četiri litra sopstvene krvi. On pažljivo obnavlja svoju „banku" kad joj prođe rok upotrebe i na taj način se obezbjeđuje da ne „navuče" opaku bolest, koja se prenosi transfuzijom krvi.

„Ako mi zatreba transfuzija, bar ću znati čiju i kakvu krv dobijam" - kaže zadovoljno filmski Drakula, koji je sa tuđe prešao na „trošenje" sopstvene krvi.

Ovo je, inače, samo jedan od detalja prave panike koja je zavladala Holivudom zbog side. U društvu niko nikoga ne ljubi u znak pozdrava i simpatija, a svaki glumac ili glumica koji izgubi u težini postaje sumnjiv da boluje od side. Mnogi poznati glumci i glumice, prinuđeni su da javno demantuju ovakve špekulacije, a vjeće zapadnog Holivuda, u kojem živi najviše homoseksualaca, pokrenulo je kampanju da se oboljeli od side zaštite od diskriminacije.

TV KAMERAMA PROTIV HULIGANA

„ELEKTRONSKI ŠPIJUNI" NA BRITANSKIM STADIONIMA

LONDON - Vlasti u Velikoj Britaniji i dalje imaju grdne glavobolje sa incidentima za vrijeme fudbalskih utakmica. Još je u svježem sjećanju tragedija na briselskom stadionu „Hejsel" a na nju su se nadovezali nesreća u Bredfordu i sukobi i incidenti na mnogim stadionima širom Velike Britanije.

Izgleda, međutim, da je britanska policija pronašla način koji bi mogao da u dobroj mjeri smanji gužve i incidente koje izazivaju neobuzdani fudbalski navijači u Velikoj Britaniji.

Na konferenciji za štampu u Mančesteru zamjenik šefa policije Džejms Enderson je obavjestio novinare u ovom „tajnom oružju" britanske policije u borbi protiv fudbalskih huligana.

Na stadionima se, naime, instaliraju **televizijske kamere čije će „oči" neprekidno motriti sve djelove gledališta i na magnetoskopu traku bilježiti sve što se događa u publici.** Na taj način biće lako otkriti izazivače i učesnike nereda, hapskusiti ih i kažnjavati - bar tako vjeruje britanska policija.

„Sve više klubova prihvata ovu ideju i montira TV kamere na svojim stadionima - kaže Enderson. - Ubuduće neće biti moguće da se izazivači nereda jednostavno izgube u masi svjeta i ostanu nekažnjeni... Televizijski snimak kasnije će poslužiti kao dokaz za sud".

S obzirom na to da navijači nerijetko divljaju ne samo na tribinama već i u okolini stadiona i na prilaznim putevima uoči i poslije utakmice, policija je uvela još jednu novinu. To su tzv. „hulivani - riječ sastavljena od početka naziva „huligan" i riječi „van", što znači vozilo, kamion. Riječ o specijalnim zatvorenim vozilima. „naoružanim". TV kamerama i magnetoskopima, u kojima sjedi petoročlana posada trojica tehničara i dvojica snimatelja. Ta vozila će krstariti svuda kuda se kreću navijači i čim dođe do ma i najmanje gužve uključivaće se „elektronske oči", Kako je saopštila policija, prvi takvi „hulivani" će se pojaviti u **Londonu. Mančesteru. i Birmingemu** i to uskoro.

Policija je najavila i druge mjere u borbi protiv nasilja na fudbalskim utakmicama. Planirano je da se na stadionima i u njihovoj okolini zabrani točenje, alkoholnih pića, bolje policijsko obezbjeđenje utakmica i bolja saradnja policije sa organizatorima fudbalskih mečeva i lokalnim vlastima.

JAPANCI I BIZNIS

VODA DONOSI MILIJARDE

TOKIO - Japanski turist u Jugoslaviji ili nekoj drugoj stranoj zemlji obično će se u hotelu ili restoranu pažljivo raspitati o kvalitetu vode za piće. Čovjek bi pomislio da je voda za piće u Japanu izuzetno ukusna i čista, kada Japanci sa toliko straha i nepovjerenja prilaze vodi u drugim zemljama. No, istina je drugačija. Voda je u Japanu toliko zagađena da se u vodovodima redovno obilno zaštićuje sredstvima za dezinfekciju, što opet djeluje na ukus vode i čini je vrlo lošom. Zato se u Japanu razvila prava industrija „mineralnih voda", koja u oko 120 tvornica širom zemlje „proizvodi" hiljade tona flaširane vode koja se agresivno reklamira kao zdrava i čista.

ŠTA SU POKAZALE ANALIZE?

Upravo zato je pravi šok za Japance bilo objavljivanje analize (po nalogu Gradske uprave Tokija) svih tipova flaširanih voda koje se prodaju u velegradu. Jer, stručnjaci su utvrdili da između vode koja se prodaje u flašama i one koja izlazi iz gradskih vodovoda u Japanu nema nikakve značajne razlike. Obje su neukusne i obje su zasićene klorom i zagađene daleko više nego voda u drugim razvijenim zemljama.

Industrija flaširanja vode u Japanu nije mala.

● Stotine vrsta „mineralne vode", koje piju Japanci loše kao i voda iz zagađenih rijeka

Prošle godine u zemlji je prodano flaširane vode za 20 milijardi jena - oko 24 milijarde dinara. Tu se, dakako, ne ubraja prava mineralna voda, kakve u Japanu nema, nego se uvozi iz inostranstva. Udruženje industrije flaširane vode zato je optužilo tokijsku Gradsku upravu da želi uništiti ovu „značajnu" privrednu granu, jer su vlasnici punionica vode u flaše ljuti još od lani kada je dozvoljen uvoz mineralnih voda, pa su njihovi profiti znatno ugroženi. Tu ljutnju nije teško razumjeti, kada se zna da je katkad flaširana voda do 2.000 puta skuplja od one iz vodovoda, pa je trgovina navodno čistom i prirodnom vodom izvanredan biznis.

„RADENSKA" NA JAPANSKOM TRŽIŠTU"

Uvozne mineralne vode, među njima, i naša „radenska", pravo su otkriće za Japance. Iako su upravo nevjerovatno skupe - litra „radenske". - košta u Tokiju oko 380 jena, (više od 400 dinara) - one su postale najpopularnije piće mladih generacija, pa se katkad cijelo društvo u restoranu okupilja oko jedne flaše „Periea" ili „radenske". To je izazvalo pokušaje domaće industrije da kopira poznate strane vrste mineralnih voda, a dovelo je i do pada potrošnje starih vrsti flaširanih voda. Publiciranje izvještaja ispitivanja kvaliteta tih voda još je više ugrozilo domaće proizvođače, jer se otkrilo da je 8 vrsta „čiste" flaširane vode u stvari toliko zagađeno da ne zadovoljava osnovne propise o prometu bezalkoholnih pića, a o nekoj izuzetnoj „čistoći" i „prirodnosti" se ne može ni govoriti.

Ž. MODRIĆ

PRIČA GLASA „NIKICA PAVLIĆ“

Milenko STOJIČIĆ

Slučaj literate Kona

(Treća nagrada na konkursu „Glasa“ i Odbora Kočićevog zbora)

(Sudnja biografska tačka)

Jedne radne noći je hidalgo, neznani literat August Kon—pijan od mastila i mjesečine — za svog junaka, sunčanog madžarskog konjanika, četrdesetosmaša s osmijehom na usnama, Lajoša Košuta, napisao:

„Košut je malo govorio a više se smješio. Teže je bilo iščupati riječ iz njegovih usta, nego zdrav kutnjak iz desni... Kad su ga jednom, u predahu poslije krvave borbe, upitali na razlog šutnje, posta, škrtosti na riječi on je uz smiješak granuo na usnama, rekao mirno, polako nižući riječi kao da svaku odmjerava na jeziku:

— Prava, mudrošću bremena riječ, rijetko nadolazi čovjeku na usta, te, zato treba biti lovački strpljiv i smiren kako bi se zdrava, zrela riječ dočekala: takva riječ koja se kao bisturijom zasijeca i ostaje u memorijalnom spomenaru i onog koji je porodi na usnama, i onog koji je čuje.“

I, zaista, svaka je Košutova riječ bila od suvoga zlata. Četrdesetosmaši su se zaklinjali: „Košutove mi riječi!“

Čudna se mirakula odigrala u životu Augusta Kona.

Rijetka osobina, milošta koju je August nesebično, širokogrudno darovao svom knjiškom novorođenčetu, „svom Košutu“ (osobina koja se u njegovom rukopisu objelodanjuje kao sretna modifikacija, prozni rastvor poslovice čiji su polovi „ćutanje“ i „zlato“) se tajnovitim interakcijskim skokom opasno približila i samom Konu, literarnom krstitelju, prognonjajući ga danonoćno kao sablast i mora dotle da je (zasijeren njenom nutrinskom vatrom, zaljubljivom vatrom) morao m o r a o, uzet za čelnu aksiomu svoje poetike, ne naslutivši njene krajnje, krvave konsekvence. (Nešto slično, samo u blažoj preobrazbi, desilo se — August je to zasigurno znao — Grofu iz Jasne poljane: udavajući 'svoju Anu', Grof je plakao.)

Četiri cjelcate godine, hiljadu četiri šesnaest dana i noći, jutara i zora, pisao je mlađani August Kon svoj prvenac „Košut u mom srcu“, namrijestivši oko hiljadu preispisanih listova papira. More riječ! Kilometarsko kupko prozne kaňure! Bjesomučne su mu, rudarski mučne bile noći risanja i pisanja, pisanja i risanja. Svaka od tih noći (jutara i zora), crnih spahinica, uzimale su svoj krvavi danak: oštrinu vida, vatru, krvi, proljeće grudi, runolist ljubavi, krunice nerva... A posljednja, hiljada četri sto šesnaesta noć, škrgutnula je zubima i tresnula o Konov radni stol jeziv ferman s imenom potonjeg danka: sudnje tačke.

(Crna, potopna tačka, kap mrke žive kanute iz zaraženih Pandorinih mjehura već mnogo puta viđena je na papirnim čaršanima ukletih, na njihovim čelima poput runija smrti. Kon po njoj neće biti ni prvi, ni posljednji.)

Znao je mladi literat da ga poslije svih ovih razjarenih noći a u njima namnoženih papira, da ga poslije porodajnih muka, čeka posljednji, najbolniji korak: brušenje. Uzdah olakšanja i ozarenja (kratkotrajnih, ništavnih) još uvijek je bio nevidljiv na horizntu njegova spisateljstva. August je pomislio kako ga ovaj završni korak, poenta, podsjeća na — korak pseudomajstora — derdandžije koji se našao pred milion broja od kojih mu za đerdan treba samo pregršt najsjajnijih, najljepših.

Očaran i zaveđen „košutovskom šutnjom“, majkom mudre, lijepe riječi, Kon je pomislio kako ta „šutnja“ nije samo rodilja mudro izgovorene, već i mudro napisane riječi...

I otpoče jedne noći neviđeni literarni masakr.

Bez zrna samosašaljenja, hladnočom i smirenošću kakvog anatoma, August Kon je oštrom mastiljavom olovkom, kao irskim skalpelom, otpočeo literarnu vivesekciju: rezao je rečeničnu epidermu i gulio je, otkidao nervne krunice riječi, razbijao zviježđe textuma/ contextuma, puštao krv na kucavici „svijeta djela“; isušivao pnornice smisla, spaljivao krila metafora...

Gorko je mislio u sebi gledajući ruinu svog prvenca:

Ovo je pisala ruka djeteta, odojčeta od sise otrgnutog!

Ovo je pisala ruka embriona! Ruka bez kostiju i srži!

Ovo je pisala neznana ruka! Ruka siročeta! Ruka koja se boji kalema kao zmije šarke! Ruka koja se plaši tinte kao zmijskog ujeda! Kao vrelog mlijeka krečane! Kao lave!

Ovo je urezivala ruka nekog hiljaditog mene! Nekog Augusta Kona, dagerotipa! Ruka neke moje daleke sjenke!

Ovo je pisala vodena ruka! Mlitavo, mrtvo udo uštrojena anjgira!

Udo bez vatre!

Ovo je pisala kljakava ruka! Ruka osuta prištevima straha i nemoći!

Ovo je pisala ruka utočjenika slamkom po mutrnoj vodi!

Ovoj ruci treba pijavica iskustva!

Nije August Kon prekidao smrtni ritual iako je svaki ubod, svaku ranu rečenice osjećao na svojoj koži, u svom srcu. Nije bilo snage koja bi zakočila, sapela Augustovu ruku kojom je kolala krv mračne inercije.

Na posljednjem listu rukopisa „Košut u mom srcu“ smirio se krvavi dibuk u Augustu Konu. Zasvijetlila je jedna jedina rečenica svim svojim sjajem, košutovski zrela mudrošću (mudro! kako to zvuči neuhvatljivo a strasno), jedna i jedina rečenica nad kojom je Augustova ruka zadrhtala i smirila se kao nad psalmom, kao nad ajetom.

Predaj se sjećanju!, rečetiho Kon spuštajući rečenicu u užareno rešeto misli. Kad vidje da ona izdrža, da se ne sunovrati ni kroz jedan od milion ponora rešeta, pročita je glasno da ehom odjeknu soba, čitav svijet:

„TEŠKO JE IGRATI NA TRAPEZU PUTEM OD ČOVJEKA DO BOGA!“

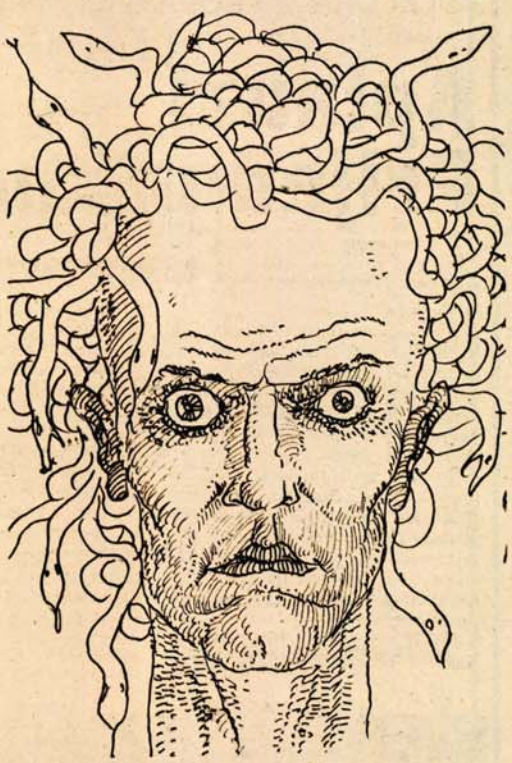

Ilustrovao Miro MLAĐENOVIĆ

August Kon pogleda svoju umornu ruku:

Ovo je napisala prava ruka! Prekaljena ruka! Moja ruka!

Ovo je napisala hrabra ruka! Ruka zavlačena u zmijska gnijezda!

Ovo je napisala stoprsta ruka! Ruka oštra poput kose—varcarke!

Ovo je napisala ruka koja je prekrižila ime Didima Bibliolathasa!

Kon se tresao od lagodne, košutovske groznice. Pogleda groblje svoga rukopisa, pogleda ponovo svoju ruku i (tek sada!) zasvijetli mu u oku suza roditeljskog grijeha. Pokupi nježno mrve listove i zapali ih; vatra smrti obasja mu lice. Pepeo prosu u latice ruža, urne, svoga ružičnjaka. Za jednu bi knjigu, pomislio je posipajući ruže pepelom, trebalo čekati i „šutiti“ 'čitavu' vječnost.

Vrati se u sobu za stol i pade u smrtni delirijum.

Staviću tačku!, pomisli, iznaće se šta Ta Tačka Govori! Tačka — Grobnica! Uze mastiljavu olovku u ruku i mirno istoči posljednju kap-lju svoje poetike:

„UMIREM—VIŠE JE VREMENA ZA ŠUTNJU!“

Noć.

„Kon u našem srcu“.

ČASOPISI

Duša naroda

Putevi, broj 4, Banjaluka, 1985.

Četvrti ovogodišnji broj banjalučkog časopisa za književnost i kulturu **Putevi** (juli — avgust, 1985) u znaku je Književnih susreta na Kozari. Istaknuti makedonski pjesnik i pripovjedač **Blaže Koneski**, osmi dobitnik **Nagrade „Skender Kulenović“**, plijeni na uvodnim stranicama **Puteva** snagom svoje poetske riječi, u čijem je korijenu duša naroda („I kao da je mog napaćenog naroda duša/ /u ovo teško oro sva do kraja stala...“)

Pet pjesama **Ferenca Fehera**, koje je s mađarskog preveo mladi banjalučki pjesnik **Stevan Martinović**, prethode stihovima banjalučkih pjesnika **Stevke Kozić—Preradović, Irfana Horozovića i Slobodana Boškovića**, ovogodišnjih učesnika Književne Kozare. Ovdje čitamo i pjesme **Muhidina Šarića, Dragana Todorovića, Nikole Vukolića i Milana Borovnice**, dok se prozom predstavljaju **Nedo Šipovac** i slovenački književnik **Edo Torkar**, čiju je pripovijetku **Umri u Dar es Salamu** preveo banjalučki pjesnik i prozaist **Zdravko Kecman**.

U novom broju **Puteva**, časopisa koji u ovoj godini slavi tri decenije izlaženja, posebno je interesantan prilog Milivoja Rodića **Partizanski „raport“ i „vrabac“, objavljen u rubrici Osvjetljenje.** „Osim tradicionalnih poetskih oblika usmenog narodnog stvaralaštva, u NOR-u i revoluciji razvile su se i neke nove, originalne književne forme, vrlo pogodne kao sredstva komuniciranja i propagande u ratnim uslovima“, piše Rodić. „To su bili partizanski „raport i „vrabac“, prigodne i duhovite pjesmice bez kojih nije mogla da prođe tako reći, nijedna priredba na slobodnoj teritoriji.“

„Raporte“ i „vrapce“ pisao je i istaknuti pjesnik revolucije **Branko Ćopić**, kojemu je bio dovoljan mali detalj s fronta ili iz pozadine, pa da u stilu narodne pjesme ispjeva duhovitu, praskavu pjesmu. („Pisar Drago junak bio, /kada bombe poletješe/ pod šporet se on sakrio...“)

Narodni pjesnik posebno nije podnosio kukavičluk, o čemu svjedoče ovi stihovi „vrapca“:

... Iz zaklona komanduje:
— Naprjed, moji golubići!
Meni noge grč uhvati,
ako pusti, ja ću stići.

Kako to da baš u borbi
uv'jek bol mu noge hvata,
a kad selom ganja snaše,
zdravije su neg' u ata.“

U SVIJETU KNJIGE

Rubrika **Baština** donosi tekst **Borisa Graljuka** o Grić — Pauši, kasnoantičkim naseljima u Ramićima kod Banjaluke, a u **Osvrtima i prikazima** sarađuju: **Rašid Durić, Milenko Stojičić, Triša Kujača, Zorica Turjačanin, Radenko Jeftić, Milijan Despotović i Svetozar Radonjić Ras. U Prevodima** čitamo odlomke iz **Bilježnice** Petera Weissa u prevodu **Marija Krsnića.**

I. BEKRIĆ

Simbioza jezika

Gordana Pilipović: Groznica, Glas, Banjaluka, 1985.

Nije neobično početi prikaz jedne knjige i prvu najavu pjesnika u kontekstu pjesništva koje je nastalo i nastaje na određenom književnom tlu, da bi se što potpunije ukazalo na njegovu autentičnu pojavu. Nikada kao u sadašnjem trenutku Banjaluka nije doživjela svoju pjesničku kulminaciju, u nekakve tri pjesničke generacije, kako po kvantitetu pjesničkih ostvarenja, tako i po njihovom kvalitetu i razuđenosti. Starija generacija; R. Risojević, R. Preradović, R. Pavlović, J. J. Bojović, I. Horozović, Stevka Preradović — Kozić, D. Studen, S. Bošković, K. Mićević i dr. uglavnom je zaokružila svoj pjesnički ciklus i traganja i izvan njihovog datog pjesničkog ostvarenja, teško je očekivati da će krčiti novije i drugačije prostore. Srednji krug banjalučkog pjesništva čiji su predstavnici; S. Martinović, N. Guzijan, P. Bjelošević, N. Vukolić, Stojičić i drugi, unijela je novo osvježenje poetskog razmišljanja, čiji su opiti prvenstveno u jezičko—mitskom raslojavanju. Ova pjesnička generacija slijedi i dalje svoju pjesničku transformaciju i jezičku transkripciju. Zanimljivo je istaći i pojavu nove generacije u banjalučkom pjesništvu, koja nastupa gotovo kao pokret mase, (u kom će vjerovatno neki otpasti), koja je svojim prvim pjesničkim nastupima i ostvarenjima najavila svoj dolazak. Ona nastoji pronaći s. oj put i mjesto, zapljuskivana raznim uticajima i literaturama. „Usta moždana, hljeb pješčani četvorice mladih autora svjedoči o njihovom dolasku. Nabrojmo bar neke ne pretendujući na kvalitetu i individualnosti, kao napr. V. Dedić, Lj. Račić, A. Horozović, A. Islamović, S. Tuzlanski I, Preradović i dr. Sa ovim i ovakvim pjesničkim nastojanjima, Banjaluka se pokazala kao izuzetno pogodno tlo i književno područje. Tako je bar sada, a obrta i neočekivanih događaja će bez sumnje biti u sva tri generacijska kruga.

Iz takvog književnog života izdigao se samosvojan pjesnički glas Gordane Pilipović. Knjigom **Groznica** Pilipovićeva je dala nešto novo u banjalučkom pjesništvu, naravno i šire. Ona je uspjela dovesti i spojiti jezik i metaforu do krajnjih granica simbioze, neke vrste poetsko—životnog uskrsnuća. Uzdigla se istovremeno i kao Orfej i tragična iskušenica. Njen glas zanosan i interakcijski djelotvoran, pojavio se smiono, kao zapljuskujući val svježine. "Ne znam gdje se zariva /sunčev zrak/ u koji predeo glave/ Unutar negde jeste/ u kori mozga živa /doji jagnje/ nekad belo /nekad crno" (pjesma — **Sunčev zrak).**

Pjesnički jezik Pilipovićeve ostao je neoštećen suvremenim modama i terminologijama, kojima teže mladi pjesnici, zaronjen je u samog sebe, nije blag već nabujao, vatreno „grozničav“, na nivou slikovnog nijansiranja. Pjesnik je istovremeno u preispitivanju samog sebe, svoga ponorno — tragičnog smisla, zadiranja u nenačete ili čovjeku vječito nedostupne istine njegovog smisla i trajanja u svijetu. „Plašim se groznice. Ona će /oglodati vrelinom moje kosti /Ona će nožem mesec ujesti/ začelo /Groznica će dosegnuti do zvezda/ i za njinu se sudbinu plašim /Groznica zvezde prerasta/ baciće ih na lomaču/ peći zvezdana rebra. /Plašim se groznice. Po prstima/ cvetaju modre rane /po koži crveni cvetovi mesa/ — leleci krvi“ (Iz pjesme **Plašim se groznice).**

Sve to Pilipovićeva nam govori jer mora, njena sudbina je u tome zapisana, neodrživa. Njen jezik je svjež, snažan, sa umjerenom ekspresivnošću. On je njena kvalitativna osobina, njeno sredstvo i nada u koju ulaže sve. To nije jezik pomodnosti kojega koriste mladi pjesnici, njemu tu nema mjesta, on je odbačen, nije ni jezik intelektualne deskripcije, učenog i doučenog, nije jezik tradicionalnog, to je jednostavno jezik, nastao putem prirodnog odabiranja govornih elemenata.

„Ukrste se /srce i nokti/ (Izraste iz oka senka /uhvati za zemlju/ — prođe i jesen“). U svom orfejskom zanosu, njen glas je smion, oslobođen svih konvencija, siguran u sebe kao što je ponikao isključivo iz sebe, u stalnom je preispitivanju i osluškivanju sebe. Kao da je pjesnik sam prisustvovao svome poetskom otrežnjenju. „Reč zrelinom dospela do jezika /al tu zastala u neverici/ hoće li se smilovati svet /da je baš takvu primi i stavi/ zaštitnički pod svoje okrilje“. Možda je potrebna i ta konstatacija, naime njeno javljanje je u tridesetim godinama, pa su se u njoj sabrala i izbistrila sva životna iskustva, i pojavila sasvim oslobođena od suvišnih balasta, tako da pred sobom nemamo pjesnika početnika, već zrelog pjesnika i oformljenu knjigu. Ako bi se šta moglo pripisati kao negativno pjesniku, možda bi to bilo prepjevanje nekih poznatih atributa, ali tu je jezik, sa svojom svježinom koji je spasava od ponavljanja. Stoga je recenzent izuzetno dobro zapazio (i oduševljen!) kada kaže: „Začudo, ona pjeva i ovoj osudi samoće i ljudskog otuđenja, istinsku himnu ljudskom tijelu i životu u njemu. Ako se ne zaboravi da se njeno poniranje do samog izvora života čovjekovog, do ljudskosti, događa u jeziku (a i gdje bi drugdje izvan čovjekovog žića?)... „Dakle, jezik, to je ona pjesnikova obrtnica i moć koja pokreće ne samo njega samoga već i čitave svjetove.

ZDRAVKO KECMAN

SA MEĐUNARODNOG FESTIVALA FOLKLORA „EVROPA 85" U FRANCUSKOJ

Aplauzi Prijedorčanima

PRIJEDOR, septembra — U francuskom gradu Hagenau održan je Međunarodni festival folklora „Evropa 85" na kome su učestvovali folklorni ansambli iz **ČSSR-a, Rumunije, SR Njemačke, Bolivije, Kanade, Izraela, Kine, Francuske, Švajcarske, Jugoslavije i još nekih zemalja. Festival je trajao od 28. avgusta do 1. septembra.**

Na ovom festivalu našu zemlju su predstavljali **Duvački orkestar „Partizan" iz Lepoglave i OKUD „Osman Džafić" iz Prijedora.** Amateri iz Prijedora imali su zapažene nastupe. Svuda gdje su se pojavili pobrali su gromke aplauze i osvojili simpatije publike:

Koliki je bio uspjeh ovog društva, najbolje potvrđuje ponuda poslije prvog koncerta da se turneja po Francuskoj produži za još sedam dana (ali se to nije moglo prihvatiti iz opravdanih razloga, zbog učenika i zaposlenih, iako su nuđeni vrlo povoljni aranžmani). Takođe, svakog dana su novine donosile napise i fotose članova OKUD—a iz Prijedora na prvim stranama, uz najveće pohvale njihovom repertoaru.

Francuska TV je, čak, specijalno snimila i prikazala emisiju o Društvu.

OKUD „Osman Džafić" dao je tri vrlo uspjela koncerta i to u NIDERBRUNU jedan i dva u HAGENAU, a bili su primljeni sa ostalim ansamblima kod gradonačelnika Hagenaua.

Tekst i snimci: Vlado MIRKOVIĆ

Na putu za Francusku članovi OKUD „Osman Džafić" posjetili su DAHAU, mjesto blizu Minhena, gdje se nalazio zloglasni koncentracioni logor Na slici: članovi Društva ispred spomenika žrtvama Dahau-a

Gdje god je na putu bila pauza, svugdje se odmaralo uz pjesmu i igru

Aplauz na otvorenoj sceni sa prvog koncerta u Niderbrunu

Nastupi članova Društva uvijek su bili poopraćeni frenetičnim aplauzom

Pred nekoliko hiljada gledalaca folkloristi su izveli splet igara i pjesama iz naše zemlje

Gradonačelnik Hagenaua ANDRE TRABAND čestita pjevaču Hadžiću uspješno izvedenu pjesmu „Jugoslavijo"

Predsjednik OKUD „O Džafić" VEJSIL PUSKAR predaje poklon gradonačelniku Hagenaua ANDREU TRABAND umjetničku sliku

Gradonačelnik Hagenaua čestita poslije koncerta rukovodiocu orkestra Hajrudinu Zukanoviću

Svugdje se išlo u nošnjame, sa instrumentima i pjesmom na usnama

Koncerti su uvijek završavani pjesmom „Jugoslavijo", koja je pobuđivala patriotska osjećanja naših ljudi na privremenom radu u Francuskoj. Ovaj čovjek na fotosu zove se RADIVOJE PETKOVIĆ. Iz Beograda je, a radi u Francuskoj. Dok se svirala i pjevala „Jugoslavija" - pjevao je i plakao je kao dijete. Poslije nam reče: „Pozdravite mi moj narod, moju zemlju. Za 10 mjeseci se vraćam kući; zauvijek"!

POSJETILI SMO „LIGNOŠPER"

NERADNICIMA KAPIJA ZATVORENA

BOSANSKI NOVI, septembra — Takoreći do juče RO „Lignošper" je stajao na klimavim nogama. Gubici su se gomilali, pa su fondovi bili potpuno prazni.

Za nepune dvije godine mnogo se šta izmijenilo. Vraćeno je povjerenje radnika, „živnula" je proizvodnja, a s njom i plasman namještaja, furnira, ambalaže. Ono što na tržištu nije išlo, nije se više ni proizvodilo. I još nešto: sa neradom je definitivno raščišćeno. Rad je dobio svoju vizu u tvornici, a nerad van kapija kolektiva.

Prvih šest mjeseci ove godine „Lignošper" je okončao sa nevelikim, ali ohrabrujućim ostatkom dohotka od oko 17,5 miliona dinara. Akumulacija bi na polugodištu bila i povoljnija da kursne razlike i kamate ne nagrizaju dohodovni kolač.

Dosta, namještaja i šperploča, a mogao bi i više, ovaj kolektiv izvozi na inostrano tržište. „Lignošper" je postao poznat naročito po kancelarijskom namještaju, koji preko lanca robnih kuća IKEA u Švedskoj plasira gotovo u sve zemlje svijeta.

S. RISOVIĆ
Snimci: R. OSTOJIĆ

SIROVINE: „Lignošper" kuburi sa nedostatkom oblovine. Godišnje je potrebno 25.000 kubika bukve, hrasta, jasena i drugih sorti plemenitih četinara, a sve to se mora kupiti, jer ni jedno stablo nemaju vlastito

POLUFINALE: Sa proizvodnjom ambalaže nije išlo. Proizvodni program se morao mijenjati. Za furnirom nije bilo problema. Dosta ga traže i u inostranstvu, ali samo od plemenitog drveta

„LIGNO": Takav mu je naziv. Namještaj „Ligno" je svuda tražen. Visokog kvaliteta i bogatog dizajna osigurao je dobru produ i na konvertibilnom tržištu. U odjeljenju montaže posla je preko glave. Valja udovoljiti rokovima isporuke, na kojima partneri, po običaju, insistiraju.

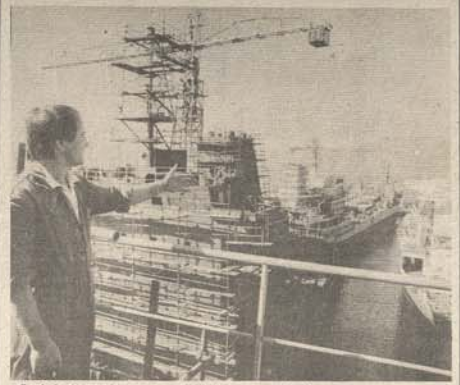

Pogled sa komandnog mosta na brod od 53000 BRT, na kojem rade Banjalučani. Rukovodilac „Jadrankolorovog" radilišta u Brodogradilištu "3. maj", Sulejman Karaga, pokazuje u pozadini „mališane" od 24000 BRT. Desno je brod na kontrolnom remontu, a sasvim lijevo na kraju se vidi brod u fazi priprema za primopredaju.

BRODOVE TREBA VOLJETI

RIJEKA, septembra - Kako trenutno u riječkim Brodogradilištima "3. maj" i „Titovo brodogradilište Kraljevica" radi grupa od 40 mladića, članova banjalučke Omladinske zadruge, zanimalo nas je kakav je posao brodograditelja. Zahvaljujući ljubaznosti ljudi u RO „Jadrankolor" i RO „Centar", koji se, između ostalog, bave i privremenim i povremenim zapošljavanjem studenata i nezaposlene omladine, bili smo u brodogradilištu "3. maj" i snimili nekoliko fotografija.

Za svoj posao brodograditelji kažu da nije lak. Posebno na manjim brodovima, kad se treba provlačiti kroz uske tankove potrbuške, ponekad kroz vodu ili naftu. To zimi, dodaju, nije nimalo ugodno. Inače, i na velikim brodovima čovjek se osjeća kao u kakvom neboderu isprepletenom mnogobrojnim uskim hodnicima i prolazima. Treba mnogo vještine da se čovjek kreće po njima i pažljivosti da se ne povrijedio silnu gvožđariju, alat, kablove...

Banjalučani sada obavljaju pomoćne poslove antikorozione zaštite, koji nisu toliko fizički teški, koliko su neugodni jer se obavljaju u oblacima prašine. Zato je u zaštitnoj opremi obavezna i zaštitna maska. Stariji, iskusniji brodograditelji kažu da se mladići u početku uplaše velikog posla, a treba im i vremena da se navikn u na specifičnosti rada na visini, u skučenom prostoru. Ali, kad se čovjek navikne, ili kad „izgradi" svoj prvi brod, onda sreći nema kraja, kaže Sulejman Karaga, koji je u Rijeku iz svoje Šujice kod Livna došao 1981. godine.

Tekst i snimci: D. Reljić

„Luftanje" ili roto-čekanje je jedan od karakterističnih poslova koje obavljaju mladi Banjalučani. Zaštitna maska je obavezan dio opreme, ali svi je ne žele držati na licu.

Ni ući u brod nije lako. Ovakvo mnoštvo kablova, skela i dasaka nalazi se i na mnogim mjestima u unutrašnjosti

ODJECI „GITARIJADE '85": USPJEH BANJALUČKE GRUPE „RADIO"

Zaječar pjevao „Australiju"

Rafael Krašovec, najbolja „gitara" u Zaječaru (Snimio: I. Segečić)

Banjalučki rokeri dobili su dostojne predstavnike, koji su na velika vrata ušli na jugoslovensku muzičku scenu. Tu su momci iz benda „Radio": Rafi, gitarista, Miro, vokal, Neno, bubnjar, Caki, klavijaturista i Simona, basista. Prijemni ispit za vrhove Yu-roka, polagali su prije desetak dana na „Gitarijadi '85" u Zaječaru i dobili „čistu desetku".

Zajačerska muzička manifestacija ima takmičarski karakter i mada nam članovi „Radija" pred polazak rekoše da ne idu da se takmiče, ipak iz Zaječara donesoše pregršt nagrada i pohvala.

U vrlo jakoj i ujednačenoj konkurenciji u sveukupnom plasmanu osvojili su treće mjesto; njihova pjesma „Katastrofa" dobila je prvu nagradu za angažovanu pjesmu na zadanu temu; Rafi je nezvanično proglašen za najboljeg gitaristu na nekoliko posljednjih „gitarijada"; Miro je dobio mnogo komplimenata za interpretaciju, a većina rok-kritičara i novinara proglasila ih je za „moralne pobjednike".

No, ono po čemu će zapamtiti „Radio" u Zaječaru i ono veče i ljepše od svih nagrada, jeste način na koji je publika prihvatila njihov nastup, i to pubika koja je navikla na dobru svirku. Preko tri hiljade mladih iz istočne Srbije pjevalo je sa „Radiom" pjesme koje su prije toga čuli samo jednom na polufinalnom nastupu. Oni koji duže prate ovu rok-manifestaciju kažu da se ne pamti da je ikada prije publika pjevala s nekim bendom, koji se takmičio u oficijelnom dijelu.

Ovaj spektakl, kojim su Banjalučani razbili pomalo festivalsku atmosferu, izazvao je simpatije svih prisutnih novinara i kritičara, ali „Radio" je njihovu pažnju privukao i neosporno dobrom muzikom. I, opet, jedan mali kuriozitet. Svojom muzikom i svirkom rokeri iz Banjaluke pomirili su gotovo nepomirljive kritičare i predstavnike sredstava javnog informisanja. Svi se složiše: „Radio" je spreman da poleti prema vrhu, a pjesme „Biće bolje" i „Australija", već slobodno mogu na sve top-liste. Za sada su na top-listama ITD beogradskog Programa „202".

Treba, ipak, napomenuti, da ovaj uspjeh nije došao preko noći, nego je rezultat upornog rada i predane vježbe. Zato možemo sa sigurnošću tvrditi da je ovo samo početak njihovog uspona i da momci imaju snage da stanu rame uz rame sa već afirmisanim i potvrđenim rok-bendovima.

Ono što ih trenutno najviše okupira je predstavljanje publici u svim većim mjestima u našoj zemlji, ali svakako i ponovo koncert u svom gradu. Poslije toga slijedi snimanje u beogradskom studiju kao nagrada koju su dobili na „Gitarijadi", pa nastup na televiziji, odakle je poziv već stigao, a onda... Ko zna gdje će se zaustaviti.

Vildana KAPO

PORTRET MLADOG PJESNIKA (1)

● Sa mladim banjalučkim pjesnikom Saudom Tuzlanskim povodom izlaska njegovog rukopisa „Hljeb i sačma" u zajedničkoj zbirci pjesama (S Bačevcem, Ćurkovićem i Račićem) koju je, u novopokrenutoj ediciji „Orion", izdala Književna omladina Banjaluke

Saud Tuzlanski

U traganju za čitaocem

Biografski kroki pjesnika Sauda Tuzlanskog izgledao ovako: rođen 1962. godine u Ševaru (Tuzla); student je elektrotehnike u Banjaluci i član Književne omladine Banjaluka; osim poezije piše i prozu; do sada objavljivao u: „Kekecu", „Malim novinama", „Glasu" i „Putevima" Zastupljen je i u zbirci pjesama „Rukovanja".

U „učionici" Književne omladine Banjaluke razgovaramo sa mladim pjesnikom koji u ruci drži zajedničku zbirku „U usta moždana hljeb pješčani". Knjiga je tek pristigla, još je „vruća" i „miriše" bojom i lakom. Saud lista zbirku, traži svoj rukopis.

● Mnogo je mladih pjesnika danas, čitava armija. „Ko diše, taj i pišei", rekio bi sa. Saude, je li bilo teško doći do ove zajedničke zbirke? Kakvo je tvoje iskustvo u čekanju?

● Današnji put do knjige možemo opisati samo jednom rečenicom, sentencijom: „Per aspera ad astra". To znaju svi oni koji se trenutno bave tim poslom ili u najskorije vrijeme imaju namjeru timputevima pohoditi - kaže mladi pjesnik.

● Knjiga je tu. Opiši svoje osjećanje prema pjesmama „distanciranim" u koricama knjige.

- Pjesme objavljene u knjizi formalno u obliku ciklusa mogu tako i da djeluju, ali ako ciklus zaokružujemo kao jezičku a ne, kako je to uobičajeno, tematsku tvorevinu. Tematski gledano, mislim da je riječ o zbirci-minijaturi. Ovako rođena moraće sama da se o sebi dalje „brine".

● Knjiga žudi za čitaocem. Njen stvarni život počinje tek u čitačevim rukama. Kojim putevima je približiti čitaocima?

- Čini se da je Prustovo „ u traganju za izgubljenim vremenom" u velikoj vezi sa našim „u traganju za čitaocem". Krivnja pada i na jedne i na druge. Ublažavajući nerazumijevanje čitaoca nastojim direktno da mu se obratim, da zajedno zaživim u pjesmi koja dodiruje i njegovu i moju potrebu za otkrivanjem svijeta i života.

● Jedna od vrijednosti vaše zajedničke zbirke je - po riječima recenzenta I. Horozovića - u tome što se u njoj ne vidi trag jedne pjesničke „škole", što vam se rukopisi razlikuju. Šta tvoja pjesma isijava, koje teme „razara"?

- Ono što je neophodno zapjesnika i čovjeka uopšte, jeste da otkrije svoje vlastito „ja"... Mislim da se moj dodir sa čitaocem ogleda u prvom redu u semantičkom sloju pjesme. Tematski i jezički naizgled zadirem u prošlost, ali to mi je neophodno budući da aktualiziram izvornu narodnu mudrost...

Milenko STOJIČIĆ

TOP LISTA

DOMAĆA:

1. **BEOGRADANKA** - „PLAVI ORKESTAR"
2. **ZAŽMURI** - Bajaga i „INSTRUKTORI"
3. **ONA TO ZNA** - „IDOLI"
4. **MESEC NA VODI** — „SIROMAH A BOGAT"
5. **AUSTRALIJA** — „RADIO"

STRANA:

1. **SUMMER OF '69** - Bryan Adams
2. **IF YOU LOVE SOMEBODY SET THEM FREE** - Sting
3. **THE POWER OF LOVE** - Huey Lewis and The News
4. **ST. ELMO'S FIRE** - John Parr
5. **WHAT ABOUT LOVE** - Heart

NARODNA:

1. **ZNAŠ DA TE VOLIM** - Duško Kuliš
2. **NO ČAS MI SE S TOBOM SPAVA** - Šaban Šaulić
3. **NEĆU TEBI DA SE VRATIM** - Vida Pavlović
4. **VARAO SAM TEBE, PREVARIO SEBE** - Nedžad Esadović
5. **BUDI MOJA, JASMINA** - Hasan Dudić

PET NEZABORAVNIH:

1. **L'ARCA DI NOE** - Sergio Endrigo
2. **APRES TOI** - Vicky Leandros
3. **BALBOA BLUE** - The Beach Boys
4. **MR. MAGIC MAN** - Willson Pickett
5. **LOVE AT FIRST SIGHT** - Sounds Nice

RADIO — BANJALUKA

ZABAVNA:

1. **SQUARE ROOM** - AL CORLEEY
2. **19** - Paul Hardcastle
3. **LJUBAVI** - „IDOLI"
4. **LOVER COME BACK TO ME** - DEAD OR ALIVE
5. **FASCINATION** - Džimi Stanić
6. **KAMARAD** - Arsen Dedić
7. **VOLI ME OVU NOĆ** - „DENIS I DENIS"
8. **SUADA** - „PLAVI ORKESTAR"
9. **WE CLOSE OUR EYES** - Go West
10. **BIĆE BOLJE** - „RADIO"

NARODNA:

1. **JA NEĆU LJEPŠU** — Mile Kitić
2. **SREĆNO TI BILO** — Šaban Šaulić
3. **SRCE ĆU TI DATI** - Šemsa Suljaković
4. **VRATITE JE U MOJ ŽIVOT** - Safet Cimirotić
5. **VOLIM TE** - Halid Bešlić
6. **FOTO-ATELJE** - „SVILEN KONAC"
7. **TRAŽIM TE, ZUMBULI CVATU** - Zorica Marković
8. **BLAGO ONOM S KIM SI SADA** - Kemal Malovčić
10. **VOLIMO SE IZ INATA** - Brena i Miroslav.

Pripremio: M. Pervizović

KONTAKT

Vrlo „drveni filozof"

Nopoziva i moralna mi je dužnost da Vam se obratim sa ovim protestnim pismom. Naime, riječ je o našem bivšem brigadisti drugu Rainеru Balančiću, koji je bio u sastavu naše ORB „Jedinstvo" Sjeverna Bavarska na SORA „Banjaluka '85". To je jedini i najčišći dio istine, koji je objelodanjen u „Glasu". Ne mogu da shvatim da dotični izvještač, drugarica ili drug Ž. Landeka, može ovako bukvalno da „nasjedne" jednoj neiskrenosti našega bivšeg brigadiste.

Naime, drug Rainer nije bio ekonom, niti traser (već Božović Miodrag ekonom, a Simić Goran, traser) u našoj brigadi, nego jedan najveći neradnik, intrigant i vrlo „drveni filozof", ako se može ovako nešto i reći. Ovo mogu sa velikom sigurnošću reći, jer i sam sam bio član u istoj ORB, a ujedno i zamjenik komandanta za društvene aktivnosti i referent za kulturu.

Drugo i najteže skrnavljenje brigadirskog rada i nadahnuća, učinjeno je na taj način što je napisano da je dobio UDARNIČKU ZNAČKU, to najveće pojedinačno brigadirsko odlikovanje. Na posljednjem Zboru brigadista naše ORB, na najdemokratskiji način, glasanjem je ustanovljen spisak pohvaljenih i odlikovanih brigadista, na kojem njegovo ime nije uopšte spomenuto, niti je kroz njegov odnos u ORB uopšte imalo mjesta.

Iste noći, naime, jednoj našoj odlikovanoj brigadistkinji ukradena je udarnička značka, što ne mora da znači da je to ta značka, ali dodjelom iste Rainеru od bilo koga, učinjena je najveća pronevjera drugarstva i povjerenja u odnosima brigadist - brigada i brigada - Štab akcije. Već, ako ju je i dobio, želim neopozivo da se ustanovi i to na Skupštini SORA „Banjaluka '85", kakve su toigrarije sa ovim našim akcijskim ordenjem, a kroz takvu pronevjeru, drugovi moji, vrlo lako dolazi u pitanje povjerenje budućih brigadista na ovoj, do sada, uopšteno računajući, uspješno akciji koja je opravdala svoj ovogodišnji savezni status. Pitam Vas, da li možete zamisliti reakciju ostalih članova ove ORB, kada ovaj, nama tako drag regionalni list, stigne u Klub jugoslovenskih građana „Rudi Čajavec" u Nurnbergu.

Ovim Vas molim za obavezno objavljenje ovog pisma u ime očuvanja brigadirskog ponosa, časti i marljivosti cijele naše ORB i u moje lično ime, da nama svima u Nurnbergu i Munchenu, bude jasno, da je, najvjerovatnije, Rainer Vašega izvještača doveo u zabludu.

Uz najiskrenije i drugarske pozdrave iz SR Njemačke.

Ahmed DIZDAREVIĆ
Kolner Platz 4/4
8000 Nunchen 40
DEUTSCHLAND

xxx

Rainеre, Rainеre - prokomentirisali smo nakon ovog pisma koje je stiglo iz Minhena (preko Prijedora). U razgovoru sa Miodragom Hrvačaninom, komandantom SORA „Banjaluka '85" saznali smo da se drug Belančić slikao za „Svijet mladih" sa vlastitom udarničkom značkom, koju je dobio ne u svojoj brigadi već, od Službe akcije. Ne ulazeći u detalje kakav je ovaj veseljak bio u brigadi, da li je filozofirao ili ne, komandant je njegov „široki osmijeh", po kojem je bio omiljen i opšteprihvaćen u naselju, preporučio našoj novinarki Željki Landeki, koja je tako, ni kriva ni dužna, uletjela u raskorak na relaciji brigade - Štab akcije. Ipak, došli smo do bitnog saznanja: značka na Reinerovim grudima nije lažna, niti otuđena noć prije razgovora za novine.

Još jedan osmijeh ljetu (Snimio: D. Reljić)

TELEKS

● Pravo ime bivšeg člana grupe „POLIS", STINGA je Gordon Samer. Taj nadimak je dobio još dok je išao u školu.

● HULIO IGLEZIJAS sa kojim Đelo Jusić nastoji uspostaviti saradnju, do sada je najbolje prodavani pjevač u svijetu i to sa impozantnih 240 miliona ploča.

● Jedan od posjetilaca na njujorškom koncertu DŽOA KOKERA bio je i STING i oduševljeno je napustio predstavu „staroga vuka" koji je ponovo u formi.

● TINA TARNER (njeno pravo ime je ANNE MAE BRADDOCK) rodila se 20. novembra 1938. u BRONŠVILU blizu MEMFISA u saveznoj državi TENESI. Potiče iz seljačke porodice. Kada su joj se roditelji razišli, otišla je od kuće. 1956. godine srela je SENT LUISA AJKA TARNERA, koji kroz dvije godine postaje njen suprug. Dugo su nastupali zajedno, a već deset godina je prošlo kako TINA pjeva sama. Ima četvoro djece i stalno je nastanjena u LOS ANĐELOSU.

● I na našem diskografskom tržištu pojavila se ploča NJU SVING KVARTETA pod nazivom „O HEPI DEJ" koja je prije svega bila namijenjena probirljivom austrijskom tržištu, pa sve kompozicije ovi mladi Slovenci pjevaju na tečnom engleskom jeziku.

● KEMAL MONTENO ovih dana darivao je svoje mnogobrojne poklonike novom pločom sa starim hitovima pod nazivom „MOJE NAJDRAŽE PJESME", a na kojoj se, između ostalih, nalaze kompozicije: „JEDNE NOĆI U DECEMBRU, LIDIJA, PAHULJICE MOJA...

● BORA ĐORĐEVIĆ i nova postava „RIBLJE ČORBE" polako su počeli uvježbavati i odabirati novi materijal za svoj sljedeći LP i koriste svoje nastupe da oprobaju reakciju publike. Do sada ČORBA je izdala sedam LP-i tri singla.

● Mladi Šapčanin HASAN DUDIĆ (28) obilježio je već 10 godina estradnog rada i tim podovodom izdao novi LP pod nazivom „NOVE PESME I MOJI PRIJATELJI" (10 GODINA SA VAMA). Uz suprugu ZLATU na ploči se pojavljuju ANGEL DIMOV, SVETISLAV STEFANOVIĆ, IBRO BAJIM i BAJRO CICVARIĆ.

● BAHTIJAR BULIĆ, talentovatni interpretator narodnog melosa, za kojeg vrijeme tek dolazi, postiže zapažen uspjeh kompozicijom „POBIJEDIĆE LJUBAV".

M.P.

HUMANI ODNOSI MEĐU POLOVIMA I ODGOVORNO RODITELJSTVO

Javna glasila savjetuju

Ćiro Rakić: Projekt se neposredno odnosi na potrebe i interese pojedinaca, pripadnika oba pola"

● Radio-Banjaluka i „Glas" će, dok se ne osnuju predbračno i bračno savjetovalište (savjetovalište za planiranje porodica), vršiti ulogu neke vrste dopisnog savjetovališta, kaže profesor Ćiro Rakić, direktor projekta „Uloga masovnih medija u ostvarivanju društvenih stavova o humanizaciji odnosa među polovima i odgovornom roditeljstvu na međuopštinskom području Banjaluka", u sklopu koga je i strana ON, ONA, ONO koja startuje od ovog „Nedjeljnog Glasa"

Pedagoškoj akademiji u Banjaluci, Univerzitetu „Đuro Pucar Stari", kao i mnogim institucijama, povjerio je Fond Ujedinjenih nacija za populacione aktivnosti projekt pod nazivom „Uloga masovnih medija u ostvarivanju društvenih stavova o humanizaciji odnosa među polovima i odgovornom roditeljstvu na međuopštinskom području Banjaluka". O ciljevima i načinu provođenja ovog zamašnog istraživačkog poduhvata razgovarali smo sa profesorom **Ćirom Rakićem**, direktorom projekta.

● U čemu je svrha ovog društvenog pregnuća?

— Jedan njegov napor je naučnoistraživački, a drugi je akcioni, praktični. Praktična strana će posebno interesovati mladu, roditeljsku i pedagošku javnost. Ona se neposredno odnosi na potrebe i interese pojedinaca, pripadnika oba pola. Ona, takođe zanima ljubavne parove, mlade supružnike, bračne parove i roditelje, počev od ranog pubertetskog do zrelog fertilnog uzrasta (po projektu između 12 i 28 godina starosti). Svakako, ovdje se ne isključuju stariji roditelji koje interesuju problemi koji tište njihovu djecu. Brojan stručan, i naučnicima iz Jugoslavije ojačan, tim saradnika pomoći će nam da zamisao projekta s pouzdanošću i uspješno ostvarimo.

● Na kakav postupak u ostvarivanju ciljeva projekta se odlučio stručni tim?

— Radi se ovdje o angažovanju sredstava javnog informisanja na širenju odgovarajućeg znanja i usvajanja naprednih stavova i ponašanja u odnosima između ženskog i muškog pola. Riječ je o bezbrojnim pitanjima koja se odnose na pripremanje mladih za predbračne, bračne i roditeljske uloge i odnose...

Na ovom zadatku posebnu ulogu imaju dnevni list „Glas" i Radio-Banjaluka, najveća krajiška glasila. Njima će se, podržavajući akciju i sarađujući, pridružiti i sva raspoloživa lokalna glasila — školski listovi, lokalne radio-stanice, školske radio-stanice, razne interne razglasne stanice, listovi i bilteni u organizacijama udruženog rada, zabavne revije, časopisi, očekivani TV-studio u Banjaluci, pokretne izložbe, kraći pozorišni prikazi posebnog sadržaja, posteri, panoi, slajdovi, videokasete...

● U čemu se sastoji uloga javnih glasila?

— Pomoću ovih glasila (masovnih medija) ugledni stručnjaci, naučnici i praktičari u zdravstvu (ginekolozi, psihijatri, genetičari, pedijatri, i drugi), autoriteti među pedagoškim radnicima, psiholozima, sociolozima, socijalnim radnicima, pravnicima i drugim odgovarajućim strukama, javljaće se u redovnim sedmičnim emisijama Radio-Banjaluke i u posebno uređivanoj stranici „Nedjeljnog Glasa". Biće to stručni i instruktivni tekstovi, poruke i savjeti upućeni, prije svega, mladom i mladem auditorijumu. Stručnjaci i novinari, osposobljeni za vođenje ovih rubrika, biće tako okrenuti slušaocima, čitaocima i gledaocima. Zainteresovani mladi ljudi moći će u pismima da postavljaju pitanja o svojim seksualnim, a u vezi s tim i psihološkim, fiziološkim, moralnim nedoumicama, problemima i tajnama. Biće tu mjesta i za strogo lična pitanja, a i za sva koja se odnose na vezu sa osobama suprotnog pola, predbračnim bračnim i porodičnim odnosima. Tako će Radio-Banjaluka i „Glas", dok se ne osnuje predbračno i bračno savjetovalište (savjetovalište za planiranje porodice), vršiti ulogu neke vrste dopisnog savjetovališta.

● Kakav oslonac u društvu očekuje projektni tim?

— Do sada projekt ima primjernu podršku Fonda UN za populacione aktivnosti i stručnjaka i naučnih saradnika iz zemlje. Raspoloživi vlastiti kadrovi, uz ovu podršku, garantuju uspjeh i ohrabruju nas u ovom edukativnom i humanitarnom poduhvatu.

Kroz emisije i rubrike na talasima Radio-Banjaluke i u „Glasu" u nekoliko narednih mjeseci, čitaoci i slušaoci bi trebalo da saznaju, za svaku ženu i muškarca korisne, istine i dragocjene pouke. Posebno će biti vrijednih znanja za mlade parove, buduće roditelje. Uredništva onih javnih glasila treba da budu raspoloženi, odgovorni i kreativni posrednici između stručnjaka i čitalaca koji bi željeli što više da saznaju.

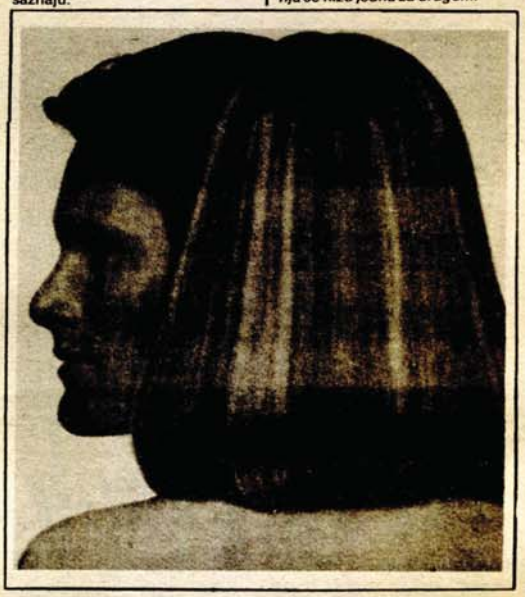

OD DANAS U „NEDJELJNOM GLASU"

Zajedno do znanja

Ovlašna znanja su često opasnija od potpunog nepoznavanja stvari. Ne treba pretjerano daleko ići pa se u ovo uvjeriti. Koliko lutanja u svakodnevnom poslu zbog toga što nešto samo nagađamo, a dovoljno smo sujetni da pitamo onoga kome je postupak u koji mi tek ulazimo sasvim poznat.

Stvari se, međutim, višestruko komplikuju kad malo znanja tjera ljude u pogrešne životne odluke. Roditelji ljubomorno, mada iz nekog nerazumljivog stida, čuvaju za sebe tajne života, očekujući da će njihova djeca o svemu na vrijeme čuti od drugih. U modernom društvu u kome je vrijeme novac, niko ga više nema ni za sebi bliske, a kamoli za tuđu djecu. Naša djeca sve češće (kakav apsurd) uče na vlastitim greškama. Saznanje o tajnama vlastitog tijela dobijaju u bioskopima, prenose prizore s platna u vlastiti život, a onda...

Broj mladih maloljetnica koje prekidaju poodmaklu trudnoću je sve veći, a do kontraceptivnih sredstava je sve lakše doći. Neko im za to treba reći. Posljedice neznanja se nižu jedna za drugom.

„Uloga mas-medija u provođenju društvenih stavova o humanizaciji odnosa među polovima i odgovornom roditeljstvu" naziv je projekta koji se pod pokroviteljstvom Fonda Ujedinjenih nacija za populacione aktivnosti, ostvaruje u Banjaluci. „Glasova" rubrika ON, ONA, ONO je dio ovog projekta i njen smisao će biti ispunjen ukoliko u kontaktu s čitaocima, posebno mladim između 12. i 28. godine života, uspije i za milimetar da podigne nivo znanja i tako unaprijedi odnose među polovima i zaštiti zdravlje i psihu mladih ludi. Ovaj put, prilozi su još „knjiški", ali već od iduće nedjelje bi na istim i sličnim sadržajima trebalo da se čuje mišljenje čitalaca. U isto vrijeme, odgovarajuća emisija Radio-Banjaluke će da radi na istom zadatku. Uspjeh poduhvata, koji za cilj ima najviše humane principe i koji ne želi da se zadrži samo na priči, nego i osnuje mnoge potrebne službe u regiji, zavisi ponajviše od zainteresovanosti čitalaca, slušalaca i svih mladih i stranih sugrađana da istraju na zajedničkom zadatku.

Misli da se zamisli

Oči i uši ljudima su loši svjedoci ako im duh nije obrazovan.
E. Fojhtersleben

Lijepa se žena svida očima, dobra žena svida se srcu: jedna je dragulj, druga riznica.
Napolen I

Ljubav je uvijek početak znanja, kao što je vatra početak svjetla.
Karlajl

Postoji samo jedan tip ljepog, ružnog ima na hiljade.
Igo

Onaj što prima natrag nema prava reći da daje.
Šekspir

Skriveni jadi još su bolniji nego bijede koje se iznose na javnost.
Volter

Zapisano u knjigama

Danas je sve više mladih.

A dok smo mi bili mladi, činilo nam se da više ima starijih.

Ne zna se ko je gori i neprijatniji — da li stari dok smo mladi ili mladi kad ostarimo.

XXX

Mladi bi hteli ono što stari imaju.

Stari bi voleli ono što mladi mogu.

Međutim, ne može se i jedno i drugo.

Prvo ćete samo moći a onda ćete samo imati.

XXX

Delegacije su kao žene, a delegati kao muževi.

Delegacije dreždе kod kuće, čekajući i nikako da dočekuju delegate, koji se negdje sastaju, vesele i troše fondove.

Dušan RADOVIĆ
„Beograde, dobro jutro"

Podvučeno

„Nezaposlenost, neriješena stambena pitanja, posebno mladih, na jednoj strani, i uticaj konzervativnih ideja i institucija, problemi društvenog položaja žene i neadekvatna edukativna aktivnost ozbiljne su prepreke slobodnom i odgovornom roditeljstvu. Uklanjanje ovih i drugih prepreka od naročitog je značaja za mladu generaciju i pozitivnije bi se odrazilo na ravnomjerniji razvoj stanovništva".

Savjetovnje o stanovništvu u SK SSRNJ, juna 1985. god.

ŠKOLA ŽIVOTA

Ni dijete, ni čovjek

● U periodu adolescencije mlad čovjek se često nalazi u sukobu sa samim sobom i sa svojom okolinom ● Nimalo laka borba za samostalnost

„U razgovoru sa ocem mog školskog druga čuo sam riječ adolescencija. Naime, rekao je da smo prošli pubertet, ali se nalazimo još u fazi adolescencije. Ovaj termin mi je prilično nejasan, pa vas molim da mi objasnite šta je to adolescencija".

Adolescencija (latinski: adolescentio — mladost) se smatra onim periodom u razvoju čovjeka koji počinje sazrijevanjem polnih organa i pojavom sekundarnih polnih osobina, a završava se prestankom rasta i polnom zrelošću. **U ovom periodu mladalaštva organizam doživljava** duboke somatske i psihičke preobražaje koji vode do polne zrelosti, završetka rasta i definitivnog razvoja organizma, odnosno potpunog formiranja čovjekove ličnosti. Prema tome, mladalaštvo veže djetinjstvo sa dobom odraslog čovjeka.

Kod žene je to vrijeme od 11. ili 12. do 18. ili 21. godine, a kod muškaraca od 12. ili od 14. do 20. ili 24. godine života. Ovaj prelaz do potpune biološke zrelosti, koja se dostiže tek oko 24. godine, ne odvija se naglo već u nizu **postepenih, neravnomjernih preobražaja.**

... Nakon puberteta omladina nije još sposobna da se dovoljno zreo i svjesno prihvati obaveze za koje se traži srazmjerno visok stepen psihičke zrelosti. Mladi ljudi u tim godinama još nisu sposobni da snose punu odgovornost u nekim složenijim situacijama, nisu osjećajno zreli da stvore punovrijedne seksualne zajednice, nisu dorasli da osnuju porodicu i vaspitaju djecu.

U emocionalnom i socijalnom smislu mladi čovjek neko vrijeme ostaje nepotpuno zrela jedinka, a u civilizovanom društvu ostaje duže zbog toga što će u daljem životu imati odgovornije zadatke i veće odgovornosti koje ga čekaju u porodici i društvu. Zato se uporedo sa sve složenijim odnosima u nekom društvu produžuje i psihosocijalno sazrijevanje mladog čovjeka. Vrijeme tog sazrijevanja od završetka puberteta do definitivne zrelosti zove se adolescencija.

U tom periodu mlad čovjek se često nalazi u sukobu sa samim sobom i sa svojom okolinom. On dovoljno ne poznaje samog sebe, nema dovoljno životnog iskustva i psihičke zrelosti da bi mogao uvijek uspješno rješavati životne probleme sa kojima se susreće.

Oslanja se na porodicu od koje bi htio biti potpuno neovisan, vezan je za roditelje koje, međutim, više ne bi htio da smatra svojim vaspitačima. To ga čini nezadovoljnim pa se često ponaša nametljivo, bahato ili samodopadljivo. U borbi za svoju samostalnost mladi ljudi se katkad upuštaju u razne pustolovine, naročito seksualne prirode koje ne pružaju neko osobito zadovoljstvo, ali im daju iluziju o tobožnjoj ličnoj slobodi...

... Mišljenja sam sa pretjerano ograničavanje slobode u ponašanju i **kretanju adolescenata oba** pola može dovesti do većih ili manjih ekscesa.

(iz knjige „Intimni razgovori", dr Strahinje Dokića)

HUMANIZACIJA ODNOSA IZMEĐU ŽENE I MUŠKARCA — RAZMISLITE ŠTA TO ZNAČI I ZAHTIJEVA!

O SLOGANU „SVAKO DIJETE — ŽELJENO DIJETE"

Hoću da se rodim!

Vaspitanje mladih oba pola da ostvare humane odnose u ljubavi, bračnim i porodičnim odnosima, temelji se na vrijednostima slobode, ravnopravnosti i iskrenosti u odnosima muškarac — žena, na ljudski odgovornom i angažovanom roditeljskom zadatku.

U borbi za osvajanje i širenje opštih ljudskih prava i sloboda čovjeka u akcijama humanitarnih agencija Ujedinjenih nacija, na planu ostvarivanja ljudskog prava na slobodno donošenje odluke o rađanju djece, rodila se humanistička krilatica „Svako dijete — željeno dijete".

Ovaj aforistički slogan, koji je postao već svojina slobodarski opredijeljenog čovječanstva, krije u sebi najmanje tri smisla. Prvi bi bio roditeljsko čitanje i značio bi da se djeca ne rađaju pukim slučajem i da nisu teret već su plod obostrane roditeljske ljubavi, želje i njihovog svjesnog i slobodnog planiranja vremena rađanja i broja potomaka. Društvo bi u ovom sloganu našlo pravo i obavezu da novorođenom članu zajednice pruži uz dobrodošlicu i osnovne uslove za vaspitanje, obrazovanje, ishranu, zdravstvenu zaštitu, stanovanje, odijevanje i mnogo šta drugo. Nad parolom bi trebalo da se zamisli i novorođeno dijete i ona mu mora pružiti mogućnost da kaže da li bi se htjelo roditi, da je moglo da bira. Upravo njegov potvrđan odgovor bi trebalo biti smisao svih napora da se stvore humaniji i pošteniji odnosi, ne samo među polovima nego svim ljudima u društvu i svijetu.

NA SLOVO, NA SLOVO

ADOLESCENCIJA, razdoblje između puberteta i zrelosti.
FERTILITET, plodnost, rodnost.
HUMANIZIRATI, počovječiti, počovječavati, dati oblik i prirodu kakvi ljudima dolikuju; načiniti čovječnim, uljuditi, uljudivati.
MASOVNI MEDIJI, štampa, radio, televizija.
PUBERTET, preriod polnog sazrijevanja, koji obično traje od 11. do 14. godine.
SEKS, SEKSUS, spol, pol, spolnost.
SEKSUALAN, 1. spolni, koji se odnosi ili koji je u vezi sa spolnim životom; 2. koji ima jake spolne prohtjeve, čulan.
SEKSUALIZAM, SEKSUALITET, spolni život, spolnost.

PRIJEDORSKE FUDBALSKE TEME I DILEME

RUDAR KAO MAGNET

Sudeći po svakodnevnim razgovorima i broju gledalaca na ovdašnjem Gradskom stadionu, Rudar je u Prijedoru i Ljubiji iznad svega. Ali, to nema ništa zajedničkog sa fudbalomanijom, to je donijelo novo vrijeme, život i stvarnost. Ton izuzetno vedroj atmosferi u maglovitim septembarskim jutrima, prohladnim danima i večerima, u prvom redu daju brojni simpatizeri „zeleno-crnih", od kojih su većina beskrajno odani ovom radničkom klubu, čija je dugogodišnja uspješna djelatnost utkana i snažno izražena u fizičkoj kulturi Potkozarja.

Nema nikakve sumnje da navijači Rudara odavno u sebi nose sve radosti i brige ovog sporta, s nestrpljenjem očekuju da njihovi ljubimci u „drugoj diviziji" krenu silovito i ostvare rezultate da se pamte. Rudar je ovdje, posebno nedeljom, nešto drugo, mnogo više od igre. On je takav magnet da na stadion privuče 5.000 Kozarčana. Time ovaj klub, ujedno, zbližava ljude i podstiče ih na nove susrete, na stvaranje istinskog drugarstva.

KRAJ ANTAGONIZMU

Na prijedorskoj fudbalskoj razgledници u prvom planu su tri kluba: Rudar, OFK Prijedor i Berek. Među njima je sve manje dugogodišnjeg antagonizma, jer je, na sreću, razum nadvladao klubaštvo, lične i druge interese. Podignuti su, najzad, novi mostovi saradnje i udareni temelji zdravoj konkurenciji. Ona treba da donese novi kvalitet i preporodi potkozarski fudbal. Određenije, zakopane su „ratne" sjekire i sada se zna ko je ovdje stariji i fudbalski moćniji, što sve donedavno nije bio slučaj.

U Prijedoru je svim zdravim snagama stalo da Rudar postane jak drugoligaš, da u skoroj budućnosti OFK Prijedor izbori plasman u Političku ligu Bosne i Hercegovine, da se Berek visoko plasira u postojećoj Regionalnoj ligi. Tome je mnogo šta podređeno, jer je već krajnje vrijeme da se ovi klubovi, prije svega, Rudar i OFK Prijedor vrate na staze uspjeha. Najviše se (s razlogom) očekuje od Rudara, koji ima najbolji igrački i stručni kadar, i dobre finansijske mogućnosti.

(Nedjeljom ljudi hrle na stadion, okupi ih se više od pet hiljada; gradi se komforan stadion; „rudari" igraju, ali još nema igre; u Mjesnoj zajednici Berek fudbal preokupacija mnogih)

Iza njega stoji najveći radni kolektiv prijedorske opštine. Ovaj klub, međutim, poodavno nema skoro nikakve uslove za nesmetani rad.

— Dosadilo nam je da budemo „podstanari", pa smo, uz sveskrdnu pomoć Rudnika, odlučili da gradimo vlastiti stadion nedaleko od lijeve obale Sane u Prijedoru — kaže direktor Rudara **Rade Pilipović**. — To će biti najmoderniji i jedan od najvećih sportskih objekata u Bosanskoj krajini. Uz to, na našem stadionu u Ljubiji uveliko se radi na postavljanju novog travnog terena, čime će se stvoriti mogućnosti za rad svih selekcija. Na ovom stadionu smo, nedavno, podigli veleljepnu klupsku zgradu, koja, pored ostalog, ima odgovarajući broj soba i ležaja. Ovih dana u Prijedoru će početi raditi i naš restoran, koji treba da postane omiljeno svratište prijatelja „zeleno-crne" boje. Krenuli smo sa tombolom, a pripremamo i niz drugih prijatnih iznenađenja.

POLOVIČAN USPJEH

Treba reći da Rudar ima tri selekcije fudbalera koje predvode: **Ivica Šangulin, Radoslav Zubanović, Nikola Bevandić, prof. Ivica Milošević, Žarko Mandić, Vinko Škondro, Sabit Sadiković i Omer Bašić.** To su sve provjereni fudbalski stručnjaci, ili bivši igrači miljenika Potkozarja. Od njih, dobrim dijelom, zavisi budućnost ovog kluba, koji je dva puta bio pred vratima Prve lige.

Rudar je u minulom prelaznom roku u svoje redove doveo ove fudbalere — **Radića, Mršića i Graba** (Dinamo, Vinkovci), **Topića** (Borac, Banjaluka), **Ostojić** (Radnik, Bijeljina), **Pojužinu** (Partizan, Beograd) i **Mamulu (Šibenik)**, ali je ostao bez **Petkovića i Štilića**. Prvi se vratio na Koševo, a drugi pristupio novosadskim „kanarincima".

Pred početak novog prvenstva Druge lige, gotovo svi funkcioneri Rudara su uglas tvrdili da su stvorili „tim snova" i da će „zeleno-crni" rušiti sve pred sobom. Da je vrijeme najbolji sudija i da rukovodstvo Rudara ne može da shvati da su jabuke jedno, a kruške drugo, potvrđuju rezultati u proteklih pet kola: od deset mogućih, Rudar je osvojio pet bodova, što je polovičan uspjeh.

Bez obzira na sve okolnosti, sasvim je izvjesno da je do sada samo **Nedeljko Topić** ispunio očekivanja i da imena nikom ne trebaju. Istini za volju, **Mamula** još nije stekao pravo igranja, a **Pojužina** je na vrijeme shvatio da je za njega Rudar krupan zalogaj, pa je ubrzo spakovao kofere i otputovao u „toplije" krajeve.

Najgore je, međutim, u svemu tome što Rudar još nema igru, što individualnim akcijama svojih fudbalera nastoji da matira protivnika i dođe do bodova. To je igra kratkog daha njoj mora što prije doći kraj. Od fudbala, naravno, ne treba praviti nauku, tim prije što se radi o jednostavnoj i kolektivnoj igri. **Šangulin** je istaknuti fudbalski stručnjak, sve je podredio interesima kluba i svim srcem želi da Rudar krene dužim korakom. To, ruku na srce, neće biti nimalo lako i jednostavno, jer je očito da u „zeleno-crnim" redovima, naročito u odbrani, ima upražnjenih mjesta. Po svemu sudeći ponovo je na potezu rukovodstvo Rudara. Navijači ovog kluba se nadaju da ovog puta neće pozvati u pomoć vajne menadžere, jer se, valjda, i samo uvjerilo da ovi trgovci" radnom snagom" isključivo jure biznis.

DOBAR START

Sasvim je izvjesno da OFK Prijedor i Berek nemaju mogućnosti da se „okite" zvučnijim imenima. Ovi klubovi, čini se, žive tihim fudbalskim životom, nastoje da postignu što bolje rezultate i time zadrže gledoce. OFK Prijedor je, doduše, u novo prvenstvo ušao znatno pojačan: njegovi članovi su postali doskorašnji prvotimci Rudara: **Begović, Vuković i Marijan.** Oni su sada, uz **Kneževića, Vojkića, Mandića, Vranješa i Botunjića**, „udarne igle" ovog kluba, koji je svojevremeno, žario i palio širom Bosne i Hercegovine.

— U prvom kolu smo, spletom raznih okolnosti, zasluženo poraženi u Laktašima, zatim smo na Gradskom stadionu podijelili plijen sa odličnim BSK—om, a u trećem kolu slavili veliku pobjedu protiv Bratstva u Bosanskoj Krupi — veli centarhalf i oslonac tima **Zoran Vuković.** Mogu da kažem da su naše ambicije plasman u sam vrh ,ali nećemo po svaku cijenu jurišati na pobjednički tron. Isključivo igrom na terenu, sportskim ponašanjem i poštivanjem protivnika, želimo da postignemo gol više od suparnika, da dođemo do uspjeha.

Na Poljani, ,na drugom kraju Prijedora, zadovoljno trljaju ruke i trezveno komentarišu više nego uspješan start svog Bereka. Ovo je, koliko se zna, jedini klub mjesne zajednice u zemlji, koji se takmiči u Regionalnoj ligi. Njegova „alfa i omega" je neumorni **Dedo Crnalić**, čovjek koji prosto „dežura" na najljepšem fudbalskom borilištu u gradu. Ovaj dugogodišnji sportski radnik nerado govori o svojim zaslugama i neizmjernom doprinosu vidnim rezultatima Bereka. Kaže da je to djelo timskog rada, mnogih odricanja i maksimalnog angažovanja od ekonoma do predsjednika kluba.

— U pripremnom periodu smo radili dobro, igračima na vrijeme predočili svu težinu okršaja u prvenstva i na startu svim dali do znanja da imamo dovoljno snage da se uhvatimo u koštac i sa „papirnatim" favoritima — kaže **Dedo Crnalić** i dodaje da će Berek tek reći svoje.

Ovaj „mali" klub čiji igrači nisu navikli na visoke premije i druge pogodnosti, u prva tri kola je osvojio pet bodova, postigao osam, a primio dva gola. Njegovi fudbaleri su izrešetali mrežu Željezničara iz Bosanske Krupe (5:1), matirali Grahovo (2:0), iznenadili Slobodu u Bosanskom Novom (1:1) i najavili nove uspjehe.

Najveće blago OFK Prijedora i Bereka su strpljenje, oslonac na svoje i igrače ovdašnjih „malih igrališta, iznad svega vjera u sopstvene mogućnosti.

Zlatko ĐURIĆ

INTERVJU

ABAS ARSLANAGIĆ, TRENER RUKOMETAŠA BORCA I DRŽAVNE REPREZENTACIJE

Mlado se drvo savija

Protekla sezona, nakon nekoliko rezultatima „sušnih" godina, donijela je rukometnom klubu Borac, a pogotovo njegovom treneru Abasu Arslanagiću punu afirmaciju. U jugoslovenskim relacijama osvojeno je drugo mjesto u nacionalnom prvenstvu, stiglo se do finala Kupa i tako obezbijeđena bogata zimnica: nastup u Kupu evropskih šampiona ove godine.

Nakon takvih ostvarenja, sada neposredno pred početak nove prvenstvene sezone i neizvjesnog ciklusa takmičenja u KEŠU, apetiti svih onih za koje rukomet znači nešto više od usputne zabave su porasli. O tome gdje je Borčevo mjesto ove godine u jugoslovenskim okvirima, u takmičenju za KEŠ, o ekipi, pojedincima, kadrovskim problemima, perspektivima priča trener Abas Arslanagić.

— Pripreme smo obavili onako kako smo i planirali. U fizičkom pogledu, a to je osnova svega, neće biti nikakvih problema. Jedino kasnimo sa „buđenjem" brojnih novajlija, prije svega povratnika iz JNA i naravno Iztoka Puca. Ispada praktično da smo u taktičkom pogledu rad počeli tek na turniru u Doboju. Jer, tek od tog momenta mogli smo da računamo na Puca i Milošević, koji bi trebalo da budu i nosioci igre.

● Tek sada se vidi koliko je Enver Koso značio ekipi?

— Koso je kao igrač bio polazna osnova za građenje kompletne taktike. Svi dobro znamo da je bio jedini pravi individualac i da se na njega praktično oslanjala igra.

● Njegove eventualne zamjene?

— Pokušavamo najviše sa Stevicom Nikolićem na krilu. No još sam u nedoumici. Tu je i Talić, pa Brakočević, a stigao je iz JNA Stojan Atlagić.

● Nastup na turniru u Minhenu bio je posljednja značajnija provjera?

— Minhen nam je koristio i više nego što su mnogi svjesni. Imali smo tri prave utakmice i mogućnosti da se mladi igrači upoznaju sa tri različita stila igre, praktično tri nove škole rukometa. Pogotovo je za ovaj mlad sastav bila značajna igra protiv jedne od najboljih ekipa Evrope, Dukle iz Praga. Čehoslovaci su u svojim redovima imali čak devet reprezentativca.

● Perspektive nastupa u Kupu evropskih šampiona?

— Pretkolo i utakmica protiv Makabija iz Izraela nam neće predstavljati ni najmanji problem. U ostalim susretima cilj nam je

---

SA TEHNIČKIM DIREKTOROM, KAPITENOM I FUDBALEROM BORCA, ABIDOM KOVAČEVIĆEM

Nećemo čekati 2000. godinu

● Moje obaveze u klubu su pravo na terenu, a tek potom možda samo jedan posto i na mjestu tehničkog direktora ● Sudbina FK Borac umnogome će ovisiti o rezultatima naredne konferencije kluba i akcije koju trenutno provodimo u komuni ● Druga liga je izuzetno izjednačena što je i naša šansa ● U dosadašnjih pet kola propustili smo dva boda...

Fotelja namijenjena tehničkom direktoru FK Borac, koja se nalazi u jednoj od kancelarija na Gradskom stadionu, najčešće je prazna. Međutim, dres prvog tima sa brojem 11 ne zna za pauzu, bolest ili umor. Njegov vlasnik je nezamjenjivi as banjalučkog fudbala Abid Kovačević, isti onaj kojem trenutno pripada i pomenuta fotelja. U sportskoj javnosti ima mišljenja da Kovačević ne obavlja obje uloge kako valja, da postoje određene smetnje... odgovor na ovo pitanje, kao i sve aktulnosti u Borcu potražili smo na licu mjesta, od direktora i fudbalera Borca:

— U sredstvima informisanja, sportskim i drugim krugovima, često sam na meti mnogih diskutanata-počeo je razgovor Kovačević. Daju se proizvoljne ocjene kako sam slab direktor... Smeta mi činjenica da javnost nije upoznata sa mojim zadacima. Kada sam se prihvatio uloge direktora i igrača u klubu, jasno sam svima dao do znanja da ću 99 posto pažnje posvetiti fudbalskom polju, a tek jedan posto na uvođenje, u dužnosti tehničkog direktora, a ne i njihovo vođenje.

● Šta su razlozi tom omjeru dva zadatka?

— Ako želim pružiti maksimum na terenu, moram raditi više od ovih mladića u Borcu. Tu su opsežne pripreme, treninzi dva puta dnevno, česta putovanja, sastanci... što me objektivno sprečava da se više angažujem i na drugom poslu. Za sada, kao što je i predviđeno, samo učim ove druge zadatke.

● Na „dušu" Vam stavljaju prelazni rok za fudbalere?

— To je smiješno. Imao sam napornu sezonu kao i ostali igrači Borca i dobio sam desetak dana odmora. Pored toga pred pauzu nismo imali da isplatimo lične dohotke za igrače, a kamoli da razmišljamo o sredstvima za angažovanje novih.

● Borac danas i sutra?

— Jasno je da su u klubu neophodne kadrovske i organizacione promjene, osvježenje Predsjedništva, što bi se trebalo riješiti već na konferenciji kluba, koja će se održati za koji dan. Imamo dosta problema. Prvi od njih je finansiranje kluba. Ovako kako je danas, nikom ne odgovara i ne obećava ljepše sutra. Promjene su neophodne.

● Šta ukoliko ne dođe do realizacije programa Borca?

— Mislim da bi se u tom slučaju i ja odmah povukao sa obje pozicije. Bilo bi uzaludno trošiti vrijeme i čekati priliku pred 2.000. godinu!!!

● Znači od narednih dana i rješavanja problema Borca ovisi i Vaš status?

— U svakom slučaju. Inače, zbog čega bih igrao i toliko se žrtvovao. Za sredstva koja dobijam u Borcu sigurno ne, tim prije jer sam ja već obezbijedio svoju egzistenciju. Zašto da mi neko psuje na stadionu i da kaljam dugo sticani ugled.

● Da li su ispunjena Vaša očekivanja u dosadašnjem dijelu prvenstva?

— Ono od čega smo startovali se i obistinilo. Očigledno je da naša ekipa ima dosta nedostataka. Ukoliko samo jedan ili dva igrača zaigraju ležernije ili ne pruže maksimum, ne možemo ostvariti dobar rezultat. Jednostavno, nakon dobre igre dolazilo je do opuštanja i oscilacije, zbog čega su fudbaleri i kažnjeni.

● Rezultati su po planu?

— Ne, očekivali smo najmanje dva boda više. Od tri novajlije uzeli smo samo jedan bod. Neplanirano smo izgubili od Famosa i Zadra po bod.

● S tim bodovima bili biste u samom vrhu?

— To ne bi bilo objektivno. Trenutno ima nekoliko ekipa, koje su po kvalitetu daleko ispred nas. Međutim, isto tako konkurencija je dosta izjednačena, tako da ne treba mnogo pa da se dođe do vrha, ili samog začelja. Svaka utakmica je otprilike biti ili ne biti.

● Mislite na reorganizaciju fudbalskog sporta u nas?

— Da. Mjesta ima samo za osam ili devet sastava, a konkurenata je dvostruko toliko. Bez šire pomoći grada i Bosanske krajine, kao i navijača ne možemo uspjeti. Propuštanjem ovog voza, situacija u klubu bi bila slična onoj iz 1981. godine. U tom slučaju trebalo bi uložiti tri puta više sredstava i snage da bi se ponovo došlo do ovakve šanse.

● Mladi u Borcu ne dobijaju pravi tretman i pored brojnih najava?

— Kako su sve utakmice od velike važnosti, prednost imaju iskusniji igrači. Ima vremena. Jedan Lemić, Mataja, Barišić ili neko drugi, sigurno je, jednog dana naći će mjesto u prvom timu, evo i kroz Ligu mladih dokazuju da će biti veliki igrači. Treba samo malo više obostranog strpljenja.

● O suđenju i fudbalskim sudijama niste rekli ni riječi?

— Sudije rade svoj posao i ne bih želio da se miješam. Izuzimajući meč u Bačkoj Topoli, gdje je Kazazić oštetio Borac, u svim ostalim susretima smo imali korektno dijeljenje fudbalske pravde. Ne znam zbog čega ne bi tako bilo i u nastavku. Jednostavno mi na sudije ne treba i ne smijemo da mislimo. Samo je važno što ćemo na terenu, pogotovo gostujućem, koje će odlučivati o poretku, pokazati.

● — Ima li nešto što biste željeli da kažete?

— U narednom periodu angažovaćemo više bivših igrača i tako pokušati stvoriti prisniju atmosferu između Borca i Banjaluke i Bosanske krajine. Veću saradnju moramo ostvariti i sa sredstvima informisanja, koja bi trebalo biti prisutnija na Gradskom stadionu. Jednostavno rečeno, baš sada treba malo više pomoći i razumijevanja, jer samo tako moći će se nešto napraviti, u suprotnom da ne ponavljam, plašim se sudbine Olimpije ili Zagreba, koji ne mogu u elitno društvo još za nekoliko godina, što njihove sredine i te kako osjećaju.

Uzeir PAŠALIĆ

● Prilagođavanje iztoka Puca na igru, pa i način življenja u Banjaluci, ide sporije nego što smo očekivali ● Nedisciplina igrača u posljednje vrijeme je isključivo odraz slabe forme ● Kada osjetim da Borac gubi mojim angažovanjem, prestaću raditi u reprezentaciji i prikloniti se klubu i ekipi

otići što dalje. To neće biti nimalo lako. Jer, favorita je više nego ikad: Magdeburg, Gumersbah, a pogotovo Steaua i Dukla, pa vladajući pravci Evrope, Šapčani.

● Šanse Borca u nacionalnom prvenstvu?

— Protekle sezone bili smo drugi. Lično bih bio presretan da taj plasman ponovimo i ovoga puta. No siguran sam da će u ekipi biti oscilacija. Često kažem: „mlado se drvo savija". Čudan je ovaj mladi sastav. Za njega treba još mnogo treninga i utakmice. Sad treba postaviti pravi temelj budućeg velikog tima. Inače, i ovog puta prognoziram da će Metaloplastika biti bez premca. Tu su i Nišlije, iskusni pojedinci, koji dugo igraju zajedno. Ne treba zaboraviti ni Crvenku. Ona ne može igrati onako dobro kao u Doboju, ali će za mnoge predstavljati nepremostivi bedem.

● Kao trener reprezentacije Jugoslavije sigurno je da ćete zbog čestih odsustvovanja manje raditi sa Borcem?

— Pozvan sam da radim sa „A" jugoslovenskom reprezentacijom. Za mene je velika čast što sam sa nacionalnom selekcijom. U bijeđen sam da će to najviše koristiti Borcu. Kada osjetim da Borac gubi mojim angažovanjem, prestaću raditi u reprezentaciji i prikloniti se klubu i ekipi. Bar tako razmišljam u ovom momentu.

● Program angažovanja reprezentacije je veoma bogat?

— Kalendar takmičenja i priprema je izuzetno obiman. Prva akcija je u oktobru i to nastup na Četvoroboju nacija u Nišu. Slijedi Superkup u Dortmundu početkom novembra, pa Balkanija u decembru, te u januaru jači turnir u Madridu. Tu će biti i tri ciklusa po 12 dana priprema.

● Znajući da vas očekuju tako velike obaveze opravdano se postavja pitanje vašeg pomoćnika?

— U klubu smo se dogovorili da će u mom odsustvu sa ekipom raditi Momo Golić, naravno uz Petkovića i Halvadžiju. Svakako da će se sav rad odvijati po detaljnom planu koji ja sačinim. Kada reprezentacija bude na završnim pripremama planiramo turneju Borca po Belgiji i SR Njemačkoj, gdje bi mladi igrači dobili šansu da što više igraju.

● Ko su u ovom momentu reprezentativci iz Borca?

— Arnautović i Saračević su sigurni. Naš najbolji strijelac je definitivno ušao u ekipu i igrače na mjestu krilnog beka. Kao što je poznato Puc, je potencijalni reprezentativac, a uskoro će šansu dobiti i Uzejrović, te Smajlagić.

● Sa aklimatizacijom, po mnogima najvećeg rukometnog talenta u Jugoslaviji, Iztoka Puca, prilično teško ide?

— Puc je potvrđen kvalitet. Kao individualac je bez premca.

Međutim, prilagođavanje na igru, pa i način življenja u Banjaluci, ide sporije nego što smo očekivali. Možda smo i mi u klubu u tom prilagođavanju neke stvari zanemarili. Optimista sam i vjerujem da će vrijeme učiniti svoje.

● U posljednje vrijeme govori se o nedisciplini u igri i među samim igračima?

— Ta vrsta nedisciplne je isključivo odraz slabe forme. Ona potiče od prvotimaca koji su prošle sezone igrali i bili nosioci Borčeve igre. U novoj koncepciji mnogo toga se mijenja. Cijela lijeva strana napada je potpuno izmijenjena. E, tu je problem: privikavanje na nove ljude, na potrebu mijenjanja načina igranja. Inače, suštinski nedisciplina ne postoji. Momci su na treninzima, putovanjima, u hotelu, pravi drugari i prijatelji. Ti problemi će nestati kada ekipa dođe u pravu takmičarsku formu.

● I na kraju, koliko uspješno su riješena statusna pitanja rukometaša i njihova, bar, trenutna egzistencija?

— Tu nema ama baš nikakvih problema. Svi momci imaju maksimalne uslove i za rad i za življenje. Upravo smo uspjeli da zaposlimo Nikolića, uskoro ćemo to učiniti sa Uzejrovićem. Ostali su solidni studenti. Moram da napomenem još jednu interesantnu stvar. Sa izuzetkom Zlatana Arnautovića, koji ima 29 godina i Mirzeta Uzejrovića sa 26, mismo gotovo najmlađa ekipa u Jugoslaviji. U tome je suština perspektive ovog sastava.

Momo JOKSIMOVIĆ

LISTAJUĆI DOKUMENTACIJU

Stari poznanik

Kada su: **Cindrić, Laco, Đurasović, Ramić, Spahić, Ivanišević, Radaković, Krajišnik, Šašivarević, Mastela, Tešanović, Hadžiabdić i Jurić** u proljeće 1950. godine, poslije kvalifikacionih susreta sa Šibenikom i Lovćenom, svrstali Borca u Treću saveznu fudbalsku ligu, Banjaluka ih je istinski slavila, kao prave sportske heroje. Naime, poslije toliko neupspjelih pokušaja, Borac se konačno domogao savezne scene, postao je član Treće lige i o uspjesima ovog kluba sada se govorilo i van granica Bosne i Hercegovine. Na tom putu, četa kapitena **Aleksanda Mastele** prvo je na Cetinju savladala Lovćen sa 4:2 (4:1), zatim je u Banjaluci porazila Šibenik sa 1:0 (1:0), Lovćen nije doputovao na revanš (3:0, par-forfe), a u Šibeniku su dva već promovisana ligaša odigrala 2:2. Čudnom igrom žrijeba, na startu prvenstva Treće lige, u prvom kolu sastali su se upravo Borac i Šibenik! Zahuktali Banjalučani, željni afirmacije, odlično pripremljeni, složni i borbeni sjajno su započeli hod po krivudavim putevima Treće lige: 7. maja 1950. godine Šibenik je poražen od nogu, 4:0 (2:0), a prvi gol na toj utakmici, u stvari prvi „savezni gol" Borca postigao je tog dana nezaboravi **Vasilije Tica Tešanović.**

Od tada Šibenik je bio čest gost na Gradskom stadionu: dosad su Borac i Šibenik u Banjaluci odigrali 16 prvenstvenih mečeva, ne računajući onaj kvalifikacioni. Domaćin je imao mnogo više uspjeha, jer je zabilježio čak deset pobjeda: 4:0, 2:0, 1:0, 1:0, 5:0, 2:0, 2:0, 2:0, 2:0 i 2:0. Međutim, i gost je znao da iznenadi pa da u Banjaluci osvoji bod ili dva. To se dogodilo šest puta: 4:1, 2:2, 2:1, 2:2, 4:1, i 1:1, prije godinu dana, 7. oktobra 1984. godine u osmom kolu jesenjeg dijela prvenstva. Tada je **Godinić** u 44. minutu, sa položaja lijevog krila krenuo u iznenadan juriš i nadmudrio Kuruzovića, a samo što je počelo drugo poluvrijeme **Đurđević** je, u 46. minutu, uspio da izjednači, 1:1. Sigurno da bi do okršaja Borca i Šibenika češće dolazilo da Banjalučani desetak godina nisu bili članovi elitnog društva, a kada su se vratili među drugoligaše, Šibenika tu dvije-tri godine nije bilo, jer je fudbal u gradu podno Šubićevca bio u velikoj krizi, potisnut od košarke i košarkaša.

Ne samo zbog 7. maja 1950. godine, Šibenik, odnosno utakmice Borca i Šibenika, ušao je u istoriju banjalučkog drugoligaša i to zbog burnih događaja nezaboravnog 16. juna 1963. godine. Dva već stara rivala sastala su se u Šibeniku, u 28. posljednjem kolu drugoligaškog nadmetanja. Borcu se radilo o biti ili ne biti, jer ga je samo pobjeda spašavala od ispadanja. Domaćini su vodili sa 3:1, gosti su uspjeli da izjednače na 3:3, a kraj se već uveliko približavao i Borac se već gotovo s obje noge nalazio u — Republičkoj ligi. Tada je došlo do ogromnog, za Banjalučane spasonosnog preokreta: **Omer Jusić** je u 90. minutu zatresao mrežu Šibenika. Domaćin je doživio poraz, a Borac je, eto, sačuvao drugoligaški status.

— Ni sam ne znam kako se sve to zbilo! Sve je projurilo u desetinama sekunde, zbilo se u magnovenju! — pričao nam je, poslije događaja u Šibeniku, Omer Jusić. **Kada sam prihvatio loptu nisam ni stigao da pomislim šta će se dogoditi ukoliko zatresem mrežu. Reagovao sam instinktivno, kao i uvijek u takvim prilikama, kada osjetim da treba da šutiram. Lopta se zakoprcala iza leđa golmana Šibenika, a našoj istinskoj sreći nije bilo kraja: ostali smo drugoligaši!**

Tako je, eto, bilo 16. juna 1963. godine.

Sutrašnji megdan nema značaj kakav je imao duel Borca i Šibenika prije 22 godine. Ali, bodovi za oba takmaca danas imaju vrijednost koja se zaista ne može da procijeni. Zato i valja očekivati bespoštednu i beskompromisnu bitku dva sastava. Kome će poeni da pripadnu,, znaće se tek sutra, ali mnogi vjeruju, mnogi tvrde da će Borac, baš kao i protiv Proletera, odnosno Novog Sada nadvisiti i savladati uglednog gosta, lidera.

Limun PAPIĆ

ZAŠTO STAGNIRAJU MALI SPORTOVI U BOSANSKOJ GRADIŠCI

Nekad bilo: Gvozdenac, Demir, Matić, Popović, Mahmutović, Pašić, Belužić (stoje), Mujinović, Vuksan, Bašić, Teljigović, Sabijić (čuče) — rukometašice Trikoca iz 1977. godine

Dvorana „kočnica"

Njegovo „veličanstvo" na području bosanskogradiške opštine za 35 klubova i više od 1500 registrovanih fudbalera drži primat u odnosu na ostale sportove. I za njega se uvijek, u svakoj situaciji i sredini, nađe dosta novaca za sportsku opremu, uređenje igrališta a nije rijedak slučaj da taj novac bude potrošen za kojekakve gozbe, za prelaske fudbalskih zvijezda i zvjezdica iz kluba u klub. Istina, putevi tog novca kreću se sumnjivim kanalima kojim niko i ne može ući u trag. U zadnjih pet godina stanje se bitnije popravilo stvaranjem jedinstvene stručne službe pri SIZ-u fizičke kulture koja vodi materijalno-finansijsko poslovanje svih sportskih klubova na području opštine.

Na drugoj strani, u odnosu na fudbal, takozvani mali sportovi (košarka, rukomet, odbojka...), tavore u besparici bez potrebnih rekvizita i osnovnih uslova za takmičenje.

Sedamdesetih godina rukometni sport je bio rame uz rame fudbalu. Generacija Mire Tomić, Sabine Kasumović sestara Praskić i Golić... je rukometni klub Triko digla do neslućenih visina kandidovanjem za ulazak u Prvu saveznu ligu. I rukometaši Kozare su u to doba bili članove Druge lige. Utakmicama je prisustvovalo po dvije hiljade gledalaca. Međutim, rukomet se preselio u dvorane i od tada je ovaj sport u gradu na Savi počeo stagnirati, interesa kod mladih je bilo sve manje, rukometni entuzijasti su gubili elan da bi danas Trikojedva uspijevao sačuvati status člana republičko-pokrajinske lige, a rukometaši Kozare teško da mogu parirati članovima republičke lige — grupa Sjever.

Jedini razlog pada ovog sporta u Bosanskoj Gradišci leži u činjenici pa je grad bez funkcionalne sportske dvorane. Istina, u gradu su se u zadnjih 10 godina gradile školske dvorane malih dimenzija jedva funkcionalne i za održavanje nastave učenicima.

Zlatna vremena investiranja su poodavno prošla, do dinara je danas sve teže doći, a čini se da je bilo više sluha kod odgovornih ovaj problem bibio davno riješen.

Sportski radnici su godinama pokušavali nametnuti gradnju dvorane društveno-političkoj zajednici, a njihovi pokušaji su ostali bez odjeka.

U SIZ-u fizičke kulture već odavno postoji urađen projekt dvorane kapaciteta tri hiljade gledalca. Svojom funkcionalnošću mogla bi poslužiti svim malim sportovima, ali i privredi za održavanje sajamskih priredbi, kulturi za njene potrebe...

Da li danas postoje uslovi za njenu gradnju, teško je odgovoriti, pogotovo kada se društvo bori za zavođenje samodoprinosa kojim bi se otvorila nova radna mjesta velikom broju mladih koji čekaju na posao.

Đoko STARČEVIĆ

KRAJIŠKI SPORTSKI VIKEND

DRUGA SAVEZNA FUDBALSKA LIGA — BANJALUKA: Borac — Šibenik, nedjelja u 16,30. BIHAĆ: Jedinstvo — Iskra, nedjelja u 16,30.

REPUBLIČKA FUDBALSKA LIGA BiH — BOSANSKA GRADIŠKA: Kozara — Bosna, subota u 15,30. JAJCE: Elekterobosna — Vitez, subota u 15,30. CAZIN: Krajina — Sloga, subota u 15,30. VELIKA KLADUŠA: Krajišnik — Bratstvo, subota u 15,30.

REGIONALNA FUDBALSKA LIGA „ZAPAD" — BOSANSKA DUBICA: Borac — Mladost, nedjelja u 16.30. BOSANSKO GRAHOVO: Grahovo — Borac (TD), nedjelja u 16,30. BOSANSKI NOVI: Sloboda — Ljubić, nedjelja u 16,30. BOSANSKA KRUPA: Željezničar — Podgrmeč, nedjelja u 16,30. PRIJEDOR: Prijedor — Berek, nedjelja u 16,30. JAJCE: Vrbas — Bratstvo, nedjelja u 16,30. LAKTAŠI: Laktaši — BSK, nedjelja u 16,30.

MEĐUOPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BANJALUKE — BANJALUKA: „Rade Ličina" — Mladost, nedjelja u 16,30. GORNJI PODRADCI: Sloga — Lijevče, nedjelja u 16,30. ŽERAVICA: Jedinstvo — Naprijed nedjelja u 16,30. KLJUČ: Bratstvo — Omladinac, nedjelja u 16,30. SANSKI MOST: Radnički — Omarska, nedjelja u 1,30. GLAMOČ: Šator — Trgoprodaja, nedjelja u 16,30. MRKONJIĆ—GRAD: Sloboda — Obradovac, nedjelja u 16,30.

MEĐUOPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BIHAĆ — ORAŠAC: Ostrovica — Sloga (BO), nedjelja u 15,30. BOSANSKA KRUPA: Jasenica — Gomila, nedjelja u 15,30. POKOJ: Gornje Prekounje — Omladinac, nedjelja u 11,00. BOSANSKI PETROVAC: Mladost — Krila Krajine, nedjelja u 15,30. KRALJE: Sloga — Una, nedjelja u 11,00. GOLUBIĆI: Napredak — Radnički (K), nedjelja u 11,00. KRALJE: Borik — Ljutoč, subota u 15,30.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „VRBAS" — BUDŽAK: Jelšingrad — Omladinac, nedjelja u 16,30. ČESMA: Bratstvo — Mladost, nedjelja u 16,30. IVANJSKA: Sloga — Jedinstvo, nedjelja u 16,30. ŠEHER: Vrbas — Progres, nedjelja u 11,00. PREDGRAĐE: Željezničar — Sloboda, nedjelja u 11,00. DRAGOČAJ: Polet — Krajišnik, nedjelja u 16,30. ŠIPOVO: Gorica — Udarnik, nedjelja u 16,30.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „LIJEVČE" — POVELIĆ: Bratstvo — Mladost, nedjelja u 16,30. ORAHOVA: Bratstvo — Veterani, nedjelja u 16,30. MRČEVCI: Termal — Župa, nedjelja u 16,30. DRAGELJI Potkozarje — Mladost (B), nedjelja u 16,30. DUBRAVE: Dubrave — Sloga (S), nedjelja u 16,30. TRN: Sloga — Vihor, nedjelja u 16,30. STARA TOPOLA: Ratar — Potkozarje (BA), nedjelja u 16,30.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „SAVA" — LUŠCI-PALANKA: Grmeč — Sloboda, nedjelja u 16,30. BOSANSKA DUBICA: Krivdića Brdo — Ljubija, nedjelja u 10,00. KOZARAC: Bratstvo — Mrakovica, nedjelja u 16,30. KAMENGRAD: Rudar — Kiseljak, nedjelja u 16,30. RAKOVČANI: Rakovčani 79 — Knežopoljac, nedjelja u 16,30. AGINCI: Aginci — Gomjenica, nedjelja u 16,30. TOMINA: Jedinstvo — Potkozarje, nedjelja u 16,30.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BANJALUKE — MIŠIN HAN: Kozara — Lauš, subota u 16,30. IVANJSKA: Nektar — Proleter, subota u 16,30. ŠARGOVAC: Budućnost — Slavija, subota u 16,30. KRUPA NA VRBASU: Krupa — Partizan, subota u 16,30.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA LAKTAŠA — MAGLAJANI: Borac — Bosna, subota u 16,30. LAKTAŠI: Signal — Mladost, subota u 16,30. KADINJANI: „Rudija Čajavec" — Bratstvo, subota u 16,30.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BOSANSKE GRADIŠKE — VRBAŠKA: Vrbaška — Mačkovac, subota u 16,30. GORNJI KARAJZOVCI: Napredak — Omladinac, subota u 16,30. Čatrnja: Biseri — Torpedo, subota u 16,30. KOZIONCI: Bratstvo — Bosna, subota u 16,30. DONJI PODGRADCI: Sloboda — Prosara, nedjelja u 16,30. KOČIĆEVO: Zadrugar — Prosara KOČIĆEVO: Zadrugar — 13 skojevki, nedjelja u 16,30. TREBOVLJANI: Plantaže kalemi — Mašinski servis, nedjelja u 16,30.

LIGA MJESNIH ZAJEDNICA BOSANSKE GRADIŠKE — MAŠIĆI: Borac — Borac (C), subota u 16,30. ROMANOVCI: Romanovci - Mladost, subota u 16,30. JABLANICA: Jablanica — Grand-šampion, subota u 16,30. DOLINA: Jedinstvo — Laminci, subota u 16,30.

REPUBLIČKA ŠAHOVSKA LIGA „ZAPAD" — BANJALUKA: „Rudi Čajavec" — „Rade Ličina", nedjelja u 10,00. BANJALUKA: „Braća Mažar" — Borac, nedjelja u 10,00. BOSANSKA KOSTAJNICA: Željezničar — Mladost, nedjelja u 10,00. LJUBIJA: Rudar — Bratstvo, nedjelja u 10,00. BANJALUKA: „Petar Mećava" — Pobjeda, nedjelja u 10,00. JAJCE: Jajce — Jelšingrad, nedjelja u 10,00.

EKIPNO PRVENSTVO BANJALUČKE KUGLAŠKE REGIJE NARODNI NAČIN — LAKTAŠI: Kuglana Doma kulture, subota do 8,00.

DRUGA SAVEZNA ŠAHOVSKA LIGA GRUPA ZAPAD

Banjalučani kolo vode

● Nakon petog kola vodi ekipa „Nikica Pavlić" čije vođstvo opasno ugrožavaju zagrebački Monting i Novosadski šahovski klub

PULA, 13. septembra — Slobodan dan na takmičenju iskorišten je na odigravanje prekinutih partija iz prethodnih kola. Postignuti su sljedeći rezultati petog kola: Tuzlanski šahovski klub — Partizan 7:4, Novosadski šahovski klub — Monting 6,5:4,5, Spartak — Metalac 3,5:5,5 (1) (Sineš Novaković prekinuto, crni stoji bolje) Radnički — Iskra (B) 2:9, Iskra (Lj) Kvarner 7:4, Murka — „Nikica Pavlić" 4:7, (Kecić — Malešević 0:1 Razingen — Karabegović 1:0), četvrto kolo: Metalac — Novosadski šahovski klub 2,5:6,5, (1), Bažaj — Slavica Markov ponovo prekinuto nakon 13 sati igre sa šansama novosadske šahistkinje na pobjedu.

Stanje na tabeli nakon 5. kola „Nikica Pavlić" 34,5 poena, Monting 33, Novosadski šahovski klub 32 (1), Iskra (B) 30,5, Tuzlanski šahovski klub 29,5, Murka 27, Kvarner 26,5 Metalac 24,5 (2) Partizan 24,5, Spartak 23 (1), Iskra (Lj) 1,5, i Radnički 18,5 poena.

U nastavcima prekinutih partija ekipa „Nikica Pavlić" zabilježila je, prema očekivanju pobjedu protiv Murke nakon čega je sa 1,5 prednosti preuzela vođstvo na tabeli. Dragocjenu pobjedu donio je borbeni majstorski kandidat Nedjeljko Malešević kome je ovo četvrta uzastopna „jedinica" što je bilo dovoljno da se u bodovni saldo pobjednika doda još jedan takozvani poen bonifikacije.

Vođstvo na tabeli nakon pet odigranih kola ne bi smjelo da zavara četu kapitena Milenka Šibarevića, jer su Banjalučani realno gledajući u dosadašnjem dijelu takmičenja imali lakše protivnike od direktnih rivala Zagrepčana i Novosađana. Teški mečevi ubrzo nailaze i oni će pokazasti da li je liderska uloga Banjalučkih šahista rezultat trenutne inspiracije ili stvarne snage.

U nastavcima susreta Novosadski šahovski klub — Monting dogodilo se malo iznenađenje jer igrač Zagrepčana Žaja nije uspio realizovati dobijenu poziciju, pa su Novosađani slavili neočekivanu pobjedu. Ogorčena borba vodi se za opstanak u ligi jer čak pet ekipa napušta društvo drugoligaša.

Danas (subota) ekipa „Nikice Pavlića" sastaje se sa riječima Kvarnerom, a u nedjelju za protivnika će imati ekipu bugojanske Iskre.

Nikola LAKIĆ

ŠAHOVSKI ZADATAK

ŠAHOVSKI ZADATAK BROJ 955

Priprema: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Bijeli: Kg1, De2, Te5, Lf1, Lg5, Sh6, pješaci a2, f2, g3, h2 (10)
Crni: Kh8, Dal, Tb2, Tf8, Lc8, pješaci a7, d5, e6, f5, g6, h7 (11)
Bijeli vuče i dobija!

Pozicija je nastala u partiji Pedro Garsija — Van de Vil (Kastrikjum, 1980) u kojoj je bijeli sa dva neočekivana poteza riješio pitanje pobjednika.

Rješenje prošlog zadatka: 1. Tld4 ed4 2.Dh7 i crni je predao, jer na 2... Kh7 slijedi 3.Th5 mat!

KOMUNISTI NA OPTUŽENIČKOJ KLUPI:

KROZ REŠETKE – SLOBODA

Piše Dušan PROTIĆ

3

Objavljena je Obznana

Vlada se ubrzano i srepmala za novi, oštriji napad na revolucionarni pokret. U decembru 1920. kada su Slovenija i Bosna bile zahvaćene snažnim štrajkovima rudara, vlada Milenka Vesnića je žurila da sprovede mere koje je buržoazija pripremala pune dvije godine da bi spriječila revolucionarnu krizu i likvidirala KPJ. Već 29. decembra izašla je Uredba o militarizaciji rudnika, štrajkači su odjeveni na vojnu vježbu, a pohapšeni rudari — u vojne logore ili su mučeni u zatvorima. Tada je KPJ organizovala generalni štrajk 29. decembra, ali je policija zabranila sve protestne zborove zakazane u mnogim mjestima. Zbog toga su izbile masovne demonstracije, u kojima je policija i vojska intevenisala oružjem.

Plašeći se da Ustavotvorna skupština neće tako lako prihvatiti nove antiradničke uredbe, dvor i Vesnićeva vlada su noću, između 29. i 30. decembra 1920. doveli zloglasnu Obznanu, kojom se KPJ i revolucionarni sindikati stavljaju van zakona, a sva njihova imovina konfiskuje. U Beogradu se vijest o tome proširila već iste noći. Ujutru kada su ljudi izišli na ulice, spremajući se za doček nove godine, štampa je objavila naredbu ministra Draškovića da se svi sindikalni i partijski domovi zatvore. Zbunjenost se osjećala na mnogim licima: kuda to vodi? — pitao se svijet. Policija je kupila i odvozila kamionima imovinu KPJ i sindikata.

„Obznana je nasilnički akt"

U Beogradu, 29. decembra 1920. godine originalni tekst Obznane potpisao je predsjednik vlade M. R. Vesnić zajedno sa petnaest članova svoga kabineta.

Pavle Pavlović, tadašnji komunistički narodni poslanik povodom donošenja Obznane konstatujući da je ona jedan nasilnički akt, kojim su pogažena najosnovnija politička i građanska prava radničke klase, podnio je ovaj prijedlog:

1) da se Obznana odmah ukine i Komunističkoj partiji i sindikatim, kao i svim suspendovanim radničkim organizacijama, vrate sva prava koja im po zakonima ove zemlje pripadaju;

2) da se da odšteta za materijalnu štetu, koju je Obznana donijela Komunističkoj partiji, sindikatima, kao i svim ostalim radničkim organizacijama i pojedinim građanima;

3) da se svi ministri iz kabineta g. Vesnića, koji je donio Obznanu, kao i oni iz kabineta g. Pašića koji je prihvatio Obznanu, stave pod sud za gaženje ustava i čitavog niza pozitivnih zakona u zemlji".

Ustavotvorna skupština prešla je preko ovog prijedloga, a usvojila je prijedlog vladinog (demokratskog) poslanika **Dragutina Pećića**, koji je glasio:

„Nepokolebljivo stojeći na braniku države, a uvjerena da odgovara želji za mirom cijele zemlje, Ustavotvorna skupština poziva vladu da što prije spremi i predloži Ustavotvornoj skupštini dopune i pooštrenje zakonskih mjera, kojima će se otkloniti svako ugrožavanje države, njenih ustanova i javnih i privatnih prava građana."

Kada je Ustavotvornoj skupštini odgovarao na interpretaciju komunističkih poslanika povodom donošenja Obznane, Drašković je čitav svoj govor usmjerio na to da zaplaši buržoasku većinu od porasta KPJ i uspjeha radničke klase u pripremanju revolucije. Radikalski i demokratski poslanici tom prilikom su mu burno aplaudirali. Lukavi ministar je podrobno izlagao svoje metode kojima se služio u borbi protiv komunista i njihove Partije. On je dugo i brižljivo proučavao program KPJ, rezoluciju Vukovarskog kongresa, Statut i

Plašeći se da Ustavotvorna skupština neće tako lako prihvatiti nove antiradničke uredbe, Dvor i Vesnićeva vlada su noću između 29. i 30. decembra 1920. godine donijeli zloglasnu Obznanu kojom su KPJ i revolucionarni sindikati stavljeni van zakona

slabosti rukovodstva KPJ u tim kritičkim danima. Izlažući sve to u skupštini dobio je apsolutnu podršku većine građanskih stranaka.

Odmah poslije Obznane Drašković je naredio zatvaranje kućnih kapija u 19 časova, a gostionica i lokalâ u 21 čas.

Koliko je ovaj nezakoniti akt Vesnićeve vlade, nazvan Obznanom, bio direktno uperen protiv KPJ i revolucionarnih sindikata vidi se i po tome što policija nije prdgonila nego, naprotiv, štitila socijaldemokratske partije i sindikalne organizacije čiji su domovi bili zapečaćeni od strane vojske samo dva dana.

U tim kritičkim trenucima rukovodstvo KPJ je umjesto direktnog poziva radničkoj klasi povodom Obznane i hapšenja komunista — uputilo ministru unutršanjih djela delegaciju. Delegaciju su sačinjavali **Pavle Pavlović i dr Sima Marković**. Drašković ih je primio i odgovorio im da je vlada morala da preduzme takve mjere, jer je tobože bila obavještena o pripremi napada KPJ na državni poredak.

— Mi raspolažemo i dokaznim materijalom da su komunisti pripremali prevrat u državi — rekao je pri kraju razgovora Drašković, odbijajući da objasni u čemu se sastoji taj dokazni materijal. — Jer, ako ste vi htjeli da rušite državu, ne mislim je ja rušiti objavljujući te dokaze.

Planira se atentat na regenta Aleksandra

Poslije tog neuspjeha komunistički poslanici su pokušavali da borbu s režimom nastave mirnim, parlamentarnim putem — u Skupštini. A u tom nastojanju ih je čekao udarac za udarcem — sve do konačne zabrane rada KPJ i izbacivanja njenih poslanika iz Skupštine.

U takvoj situaciji se sve više osjećalo ogorčenje u radničkim redovima, naročito među mladim revolucionarno raspoloženim komunistima. Jedna grupa njih krenula je tada — nošena spontanom reakcijom masa — putem anarhizma i individualnog terora. U stvari, bio je to izraz težnji naprednih snaga naroda ka odlučnoj i nepomirljivoj borbi protiv režima, i protiv politike „bremzanja" koju je vodio dio rukovodstva KPJ.

Iz takve grupe ponikao je bio i **Spasoje — Baćo Stejić**, zidarski radnik, inače dobrovoljac sa Dobrudže, koji se sredinom juna 1921. odlučio — zajedno sa **Joškom Juhasom, Mladenom Marinkovićem i Milošem Zlatarom** — da izvrši atentat na reganta Aleksandra.

Istog dana kada se spremao da to učini, 29. juna u 2 časa poslije ponoći, Stejić je otputovao vozom iz Novog Sada u Beograd. Bio je sam u kupeu, te je mogo mirno da razmišlja o svom planu. Kod sebe je imao četiri bombe i revolver, koji je uvijek nosio.

Oko 4 časa ujutro voz je stigao u Beograd. Stejić je najprije otišao u kafanu „Pošta", preko puta željezničke stanice, gdje je doručkovao a zatim se polako uputio u stan **Julke i Ilije Lazarević**, kod kojih su se održavali ilegalni partijski sastanci. U stvari, tu su se sakupljali članovi partijske grupe koja se nije slagala sa tadašnjom politikom rukovodstva KPJ. Grupa je bila formirana od Beograđana i Novosađana, a imala je deset članova: **Spasoje Stejić, Miloš Zlatar, Mladen Marinković, Lazar Manojlović, Vladimir Đuraković, Stevan Manojlović, Joška Juhas, Julka Tajović i Ilija Lazarević.**

Razočarani politikom mirne parlamentarne borbe, koju je propovijedala većina Centralnog partijskog veća, ova grupa je nošena revolucionarnim raspoloženjem, krenula anarhističkim vodama, pripremajući se za individualni teror protiv nosilaca režima. Na sastancima, koje je održavala u Lazarićevoj kući, došlo je tako i do ideje da se izvrši atentat na regenta Aleksandra, jer se vjerovalo da će se tim spriječiti, ili bar ublažiti bjeli teror koji je zavladao cijelom zemljom. No, to je ipak bila samo ideja, bez konkretne razrade. Osnovna koncepcija ove grupe, kao i drugih sličnih grupa KPJ u ostalim krajevima zemlje, sastojala se u tome da treba „ići na šire akcije, izaći na ulice i povesti mase u borbu - pa makar i s porazom, jer je za budućnost radničkog pokreta značio daleko više i poraz, ali u otvorenom sukobu s režimom, nego poraz bez bitke".

Čim je ujutru 29. juna 1921. stigao u Lazarićevu stan, Stejić je počeo nervozno da šeta po sobi, listajući tek izašle novine, u kojima je bio objavljen detaljan izvještaj o izglasavanju Ustava u Skupštini.

Šta je u njima mogao da pročita, zašto je bio nervozan?

Dan ranije, 28. juna, skupštinska dvorana je bila prepuna. Osjećala se svečana atmosfera, koju je diktirao radikalsko-demokratski centar. Oko 10 časova, kada je već trebalo da dođu predsjednik Ustavotvorne skupštine dr Ivan Ribar i članovi Pašićeve vlade, u jednom dijelu sale počelo je komešanje. Ubrzo se saznalo za uzrok ove situacije. Pred sam početak sjednice, poslanici Jugoslovenske muslimanske organizacije dr Spahe izjavili su da neće glasati za Vidovdanski ustav ukoliko se ne ispune njihovi zahtjevi i ako im se ne pruži pismena garancija da će obećanja vlade biti ostvarena. Ova odluka nije bila nimalo prijatna za poslanički centar: moglo se desiti da pored Muslimana, Ustav odbace i zemljoradnici.

Borba oko Ustava bila je istovremeno i borba — za centralizam ili federalizam u uređenju države. Podjela glasova u Konstituanti (za i protiv takozvanog Vidovdanskog ustava) bila je gotovo podjednaka. Tek uoči samog glasanja Spahini poslanici su se opredijelili za Ustav i time stvorili većinu za njegovo usvajanje. Pašić je za naknadu Spahinoj stranci obećao ogromnu subvenciju vlade radi isplate begovske zemlje koja je bila oduzeta agrarnom reformom. Tako je Vidovdanski ustav, sa centralizmom i kraljevom skoro apsolutnom vlašću, bio direktno kupljen za novac!

U sljedećem broju:

NEUSPIO ATENTAT NA REGENTA ALEKSANDRA

ROMAN U NASTAVCIMA (14)

REA

Irfan HOROZOVIĆ

Imao je čudnu biblioteku, neveliku po broju knjiga, ali među tim knjigama je bilo izuzetno rijetkih, pa čak i pravih dragocjenosti. Nešto je zatečeno u samom Domu, zaostalo u ormarima i netaknuto sticajem okolnosti, nešto doneseno s drugih mjesta, nešto su bili pokloni ljudi domskoj djeci; a nešto su donosili i ostavljali ljudi koji su u Domu radili. Kad sam kasnije, poslije mnogo godina ispričao Vladimiru Konstantinoviću ovo o oblacima, on se samo nasmiješio. Na licu mu se vidjelo da zna o kojoj je knjizi riječ.

On je bio pravi bibliofil. Imao je ogromnu biblioteku i u njoj sačuvane sve knjige iz svoje mladosti. Za njih su se doduše brinuli njegov otac i majka, ali sve te knjige su bile tu. Mogle su se opisati, uzeti u ruku, prelistati, pročitati koji redak. Kad sam vidio te knjige, tek sam onda shvatio koliko sam malo čitao. Bilo me je stid da ih posudujem od Vladimira, jer su to bile knjige za djecu, neke od njih za „najniži uzrast", kako se to uobičava govoriti. Kupovao sam ih potajno, u antikvarijatu, ili posuđivao u biblioteci, sa obaveznim, nepotrebnim pravdanjem kako mi je to za mlađeg brata ili sestru i čitao sa oduševljenjem, jednu po jednu. Imao sam osjećaj da vraćam jedan dio onog što mi je bilo ukradeno. S druge strane, zapanjivao sam Vladimira i Husrefa nekim knjigama koje sam davno pročitao u Domu, u svojoj čudnoj biblioteci, za koje oni nisu znali ni da postoje ili da su prevedene, knjige koje su neke nepoznate ruke donijele u Zamak-Dom kako bih ih ja mogao pročitati.

Tek kad sam se upoznao sa Vladimirom i Husrefom, počeo sam više i češće razmišljati o danima provedenim u Domu. O vaspitačici Jasmini. Dotad sam bio čovjek koji nije imao razloga da se okreće unazad. Nisam to ni činio. Tek kad se čovjek osjeti usamljen, tek tada, u trenucima kad se sekunde kotrljaju pred njim, njegove vlastite sekunde, kao prekinute životne brojanice, tek tad vidi da i u onom što mu se činilo bezazlenim imao toliko zla i prljavštine, toliko lažnih a stravičnih nesporazuma, da mu se javlja neodoljiva potreba da sve to popravi, gotovo sa snagom zakletve prosijava kroz njega ta misao. Pokušavao sam u tim trenucima, ja koji sam nestojao da se nikad ne okrećem natrag, pokušavao sam tada kad mi se prošlost javljala sa napaćenim Jasmininim osmijehom, pokušavao sam vidjeti i spoznati sve to, žudno, pomamno, prije nego što pepeo svakodnevnog života ne zamagli sliku i ne učini je smiješnom. Srdio bih se poslije na samog sebe, prigovarao si da sam sanjalica, tvrdokorna, doduše, ali ipak sanjalica, jer, zašto ne reći, Jasmininо lice, svaki put sve više, bez obzira koliko se trudio da odagnam tu glupu pomisao, činilo mi se kao lice moje majke.

Moju majku nisu uspjeli pronaći (ko zna da li je to i bilo moguće, ko zna gdje je bježala od svog neželjenog sina), ali su ipak zadržali ime koje je željela, odnosno dali su mi ime koje je nažvrljala na papiru i načinili prezime od imena grada u kojem se nalazio Dom. Tako su me svi zvali, i u djetinjstvu i kasnije i ja sam se posve na nj naučio. Možda je neko od onih ko je predložio to prezime mislio da se genijalno dosjetio i da će ono, zajedno sa imenom, pomoći u budućem traženju.

Tako sam upoznao Husrefa. Poslije prve prozivke na fakultetu, prišao mi je i rekao:

— Ja sam rodom otud. Volio bih da se prezivam kao ti.

On me upoznao sa Vladimirom Konstantinovićem i postali smo skoro nerazdvojna trojka, kako se to obično kaže. Voljeli smo iste sportove, iste zabave, iste predstave, iste filmove, iste glumice, iste krčme. I iste knjige.

A onda se pojavila Andrea i svakom od nas postalo je jasno koliko smo drukčiji.

XIII

Približavajući se staroj kapetanskoj kući u vrtu, prvi put sam je ozbiljno osmotrio. Nekad je sigurno veličanstveno izgledala. Utoliko mi je bilo čudnije što je kapetan odlučio da napravi novu kuću i da ovu potpuno zakrili, pretvarajući je skoro u bedem, u dio tvrđave koji je odvajao njegovo kraljevstvo od očiju svijeta. Ovako mu je put ka moru bio skraćen, ali sigurno ne toliko da bi bašto bio razlog zbog kojeg se odlučio za novo zdanje. Iz stare kuće je vodila neobična kolonada malih stubova za zanimljivim kapitelima koji nisu pridržavali ništa osim neba. I druge kapetanske kuće su imale te kolonade. Upitao sam se da li su one ikad i bile natkrivene ili je to samo neka čudna antička nostalgija njihovih vlasnika. Jakobina ni trunke nije razmišljala kad mi je dala ključ. Izgledala je kao da očekuje tako nešto i jednostavno ga je izvadila iz džepa svoje stare kućne haljine. Rekla je da nema vremena da mi ona pokaže, a ona i ne zna tako dobro kao Andrea, ali neka ja samo pogledam, sve što mi bude zanimljivo, a ona bude znala ispričat će, a na kraju krajeva, sa Andreom uvijek mogu ponovo pogledati. Možda vam nešto od toga bude zanimljivo i za ono što radite, rekla je. Premda, to njeno premda bilo je izrečeno kao pomirenje, kao nešto što se samo po sebi razumije, protiv čega nema spasa, premda u današnje vrijeme (a današnje vrijeme, s kakvim je samo prezrenjem izgovorila tu riječ i zaista ona je i Andreu gledala kao nekog iz bivšeg vremena ko je posve slučajno zatočen u ovom današnjem), premda u današnje vrijeme to više nikom nije zanimljivo. Nikom, to je bilo rečeno osobito jetko. Očigledno je ona smatrala da je niko, zapravo da je neko ko već odavno ne postoji ko je istočen u naslagama soli i taj neko je nevidljivi neko, za stvarnost dakle niko.

Iz stare kuće u vrtu čulo se glasno prepiranje i psovke. Učinilo mi se da čujem muški glas i osjetio sam kako mi se krv povlači iz lica, kako me naseljava nevjerovatna, ljuta ljubomora. Pomislio sam čak da ne znam kako ću postupiti. Šta ja imam s tim. I šta je meni Andrea. Kakvo ja pravo imam na nju. Nije li taj posjednički, nasljeđeni muški poriv u meni, nešto kao atavistički bijes, nešto što je potpuno besmisleno, tragično apsurdno. Sve sam to nijemo izgovarao u sebi, pokušavao se uvjeriti, da je to jedna posve besmislena stvar, ali sam se i dalje šuljao prema staroj kući i pokušavao suspregnuti dah. Glas iz kuće se dizao i spuštao, a onda je nešto lupnulo, neka vaza je bila bačena razjarenom rukom i rasprsnula se uz hiljadu oštrih zvukova koji su ranjavali moje uho, kao fizički bol. Nastao je tajac. Sasvim sam dobro čuo lupanje svog srca, a onda tiho jecanje, Andreino, jedino je ona tako jecala (govorim kao da sam je milione puta slušao kako jeca, a što je najgore u tom trenutku sam zaista tako i osjećao), potom njen glas.

— Oprosti mi... oprosti... — mucala je. — Da sam znala da će te to toliko uvrijediti ne bih ga dovela, ne bih zaista. Željela sam zaista samo da mi pomogne, ništa drugo, ništa nisam više mislila. Ja znam da ti misliš kako sam se ja zaljubila u njega, ali to nije istina, nije istina vjeruj mi. To je obično prijateljstvo. On je jednostavno drag, siromašan mladić i vrlo, vrlo darovit. To se odmah primjećuje na njemu. Htjela sam mu pomoći, to je sve. Izigravam neku Caterinu Cornaro ili Ćvijetu Zuzorić. Oduvijek sam to voljela, ti znaš. Uostalom, Caterina nije bez veze sa našim rodom. U svemu tome ima i nasljeđa. Znaš da je tako govorio naš otac. Mi smo samo dio nasljeđa. Ništa se izvan toga ne može dogoditi. Kapetan Celestin bi bio ponosan na svoju malu Caterinu Cornaro. Da je živ. Da je živ otac.

(Nastavlja se)

AZB(R)UKA novih zanimanja

IDEALISTA

Zaklinjao se
u ideale
velike, srednje
i one male.

Zakletva mu je
i danas ista:
okrjeli je
-idealista.

Miloš APRILSKI

PITALICE

● Da li igre moraju imati predigre?

● Kakvi smo mi to ljudi, kad se samo busamo u grudi?

● Šta mislite ko ima više para, poljoprivrednik što radi il nakupac koji preprodajom vara?

● Pitali jednog šta nam najbolje ide od ruke. NERAD-odgovori ovaj bez po muke.

Arežina LUKA

POSTSKRIPTUM

PLAN

Proizvodnja mlijeka na imanjima udruženih poljoprivrednika u bosanskodubičkoj opštini se stalno smanjuje. U prvih šest mjeseci, umjesto planiranih milion i 175 hiljada otkupljeno je 799 hiljada litara mlijeka. Razlog „leži" u drastičnom smanjenju krava muzara i neregulisanim odnosima između proizvođača i prerađivača.

S planom otkupa mlijeka, očito je, jedino nisu bile upoznate - krave.

KORIST

Do kraja ove godine u prijedorskoj opštini će biti instalisano još oko 1300 telefonskih priključaka. S obzirom na to da Prijedor već ima 8100 telefonskih brojeva to će uskoro biti uvršten među gradove koji imaju najviše telefona u odnosu prema broju stanovnika.

Za sada, međutim, još nije utvrđeno koliku korist od tih silnih telefona ima oko 9.000 nezaposlenih Prijedorčana.

SVEJEDNO

Pravo na subvencionisanje stanarina uz nosioce stanarskog prava, u Bosanskom Novom imaju i podstanari koji plaćaju zakupninu nosiocu stanarskog prava ili vlasniku stana.

Gazdaricama je svejedno ko im plaća!

Himzo SKORUPAN

AFORIZMI

● Budimo parlamentarni! Dok svi govorimo, nek bar jedan sluša!

● Kad bi neki počeli da daju sve od sebe, možda bi najprije dali vas-koji ste primali.

● Uspio je u životu. Vidjećemo šta će biti poslije.

● Meni ne mogu ispitivati porijeklo imovine. Ja sve što imam-kažem.

● Optužili ga za sebičnost. Ostao do kraja svoj čovjek.

● Konkurs se uvijek raspisuje za popunu određenog radnog mjesta. Zašto se onda neki čude kad se primi određenog čovjeka?!

● Veći broj istomišljenika ushićuje još samo budalu. Svako drugi se pita ima li među njima pravih.

● Nekad sam za jednu veče mogao popiti cijelu platu. A sad, dok dođem do večeri, nju pojedu troškovi života.

● Najbolji način da nikad ne slušate vremensku prognozu jeste-da je neko vrijeme slušate.

● Prevaziđena fraza: - Pare ili život! Para odavno nema, a i života je sve manje.

Alija Kapidžić-AlKap

SNIMANJE

- Jesi li čula Mila da u pojedinim preduzećima snimaju kamerom one koji odnose društvenu imovinu?

- Načula sam nešto o tome. Sad su se sigurno ti prestupnici zabrinuli?

- Ama ne! Sada traže honorare za uloge u filmu.

Dušan STARČEVIĆ

EPIGRAMI

GRAKTALO

Uvijek se drži po strani
tih i miran ko bubica.
Jedino se od kritike brani
gromoglasno kao haubica.

PREDUSLOV

Poslije radne svađe
po staroj navadi
ipak se način nađe
da se posao uradi.

UPORNOST

Dugo je rogoborio
na stručnom kolegiju
dok se nije izborio
za svoju privilegiju.

PULEN

Priveli su ga sportskoj slavi
ali on više nije mali!
Spram njih će oštro da se postavi
jer mu nisu milijardu dali.

Milan BOROVNICA

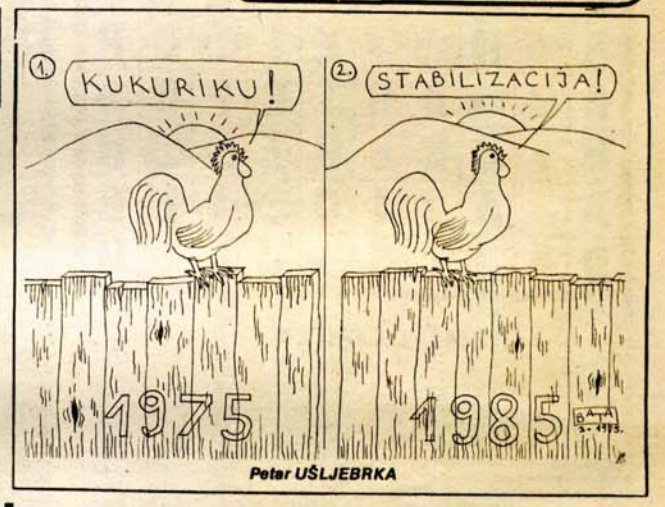

Petar UŠLJEBRKA

ZANOKTICE

(Za Bosanskogradiščane koji vole humorističke zgode i satirične nezgode)

● Bosanska Gradiška ima slabu prirodnu ventilaciju pa se to ispravlja kadrovskim vjetropirima!

● nedavno je u Prijedoru smijenjeno devet direktora. U Bosanskoj Gradišci smijenjeno ih je 10, ali od 1945. godine!

● bosansku gradišku zovu: grad na Savi. Šta je sve opštinskih odluka palo u vodu mogla bi se zvati: GRAD U SAVI!

● bosanskoj gradišci su hitno potrebna dva zamaskirana lopova, da bi nekim drugovima oteli riječ!

● da su neki znali za dolazak inflacije vraga bi se davale boračke penzije za onako sitne provizije!

● od 192 partijske organizacije o ovom i onom u kulturi raspravljalo je njih samo 35. To je kad bi u kino salu od 192 mjesta sjelo 35 posjetilaca. Pravo kno!

● članovi OOSK u Turjaku, i to većina, nemaju veze o atletici. Ono što su znali kad su se zaletjeli u partiju već su zaboravili. Propala su im tri partijska sastanka, a ponavljanje je majka znanja, s tim što se oni maćehinski odnose prema partiji!

J. DAKIĆ

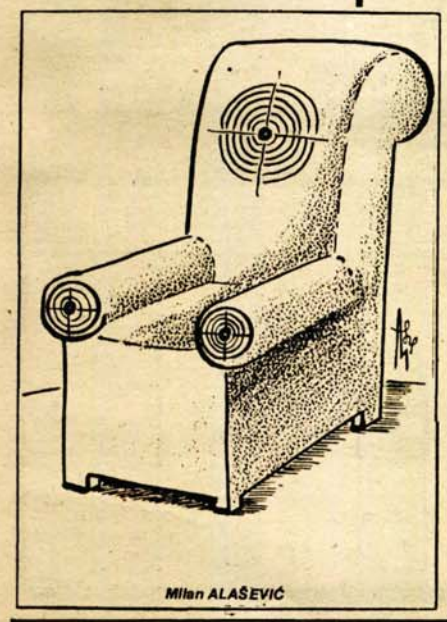

Milan ALAŠEVIĆ

SULJINI PROBLEMI

Pošto mu se nakupilo hiljadu problema, portir Suljo odluči da svrati do svog direktora, kako bi mu ovaj ublažio bol.

Sutradan odmah ujutro, uputi se ka njegovom kabinetu i onako skoro polubudan upade u pretkabinet, gdje ga dočeka direktorova sekretarica, koja je posljednju dlaku trepavice stavljala na svoje mjesto. „Dobro jutro gospođice". Ova mu i ne uzvrati pozdrav, već ga odmah s vrata napade. „Ama pobogu čovječe! Pa otkuda ranije". Je li stigao diša? „Štigao je čovječe, ali tek od dvanaest prima stranke". „A, je li bogati, a šta radi do dvanaest"? „Eh, šta radi. Radi svoje redovne poslove, u koje se ti ne razumiješ". Dobro - reče Suljo. Okrenu se nalijevokrug i ode.

Tačno u dvanaest časova Suljo ponovo zakuca na vrata sekretarice. „Dobar dan, gospođice! Mogu li sada do druga direktora"? „Direktor je na službenom putu. Dolazi kroz sedam dana". „Pa, kada i kuda je mogao proći, ljeb mu ljubim, kada ja od šest ćamim na kapiji". „Izašao je, izašao druže, a ja neznam gdje vi ćamite. Pa ne ćamim na fehrhadiji, nego baš na kapiji i ako je pored mene prošao, tome ni u zatvoru ne bi ništa mogli, odvrati Suljo, zalupi vratima i ode.

Tačno u 15 časova fabričko zvono označi kraj radnog vremena i radnici počeše napuštati svoja radna mjesta, a Suljo stao na izlazna vrata i odmjerava jednog po jednog. Šta je Suljaga, šta brojiš, upita jedan službenik. Eh, ti ćeš mi pravo reći, „trže se Suljo. Pitaj Suljaga. „Je li bona, gdje je otišao direktor„? „Nigdje Suljaga. Eno ti ga upravo sjeda u svoje auto. Nego diži tu rampu, sada on nilazi". Suljo, brže bolje spusti rampu i sačeka direktorov auto, u kome je sjedila i njegova sekretarica, pa kad priđe kapiji Suljo priđe i mimikom mu da do znanja da otvori prozor. „Hajde Suljo, požuri. Šta si trebao? Znaš da žurim".

„Ništa, ništa, druže direktore. Nego, obavjestio sam vašu suprugu da ste na službenom putu sedam dana, a ona mene i ako je nisam pitao, da će otići kod svojih onim autobusom što ima u jedan sat iz Banjaluke za Glamoč. Vratiće se kroz pet dana. Pa, kako... E, žurim direktore. Trebam primiti drugu smjenu, a za ostala objašnjenja, pitajte vašu sekretaricu.

Safet Ahmetović

KRIVI REDOSLJED

ČETIRI DESNE SLIČICE KRIVO SU POREDANE, PA JE VAŠ ZADATAK DA IH ISPRAVNO SLOŽITE ONAKO KAKO IDE SLIJED OVE MINI—HUMORISTIČKE ZGODE SA ČOVJEKOM I MAČKOM. LOGIČKIM RAZMJEŠTANJEM DOBIĆETE ISPRAVAN NIZ OVA 4 CRTEŽA!

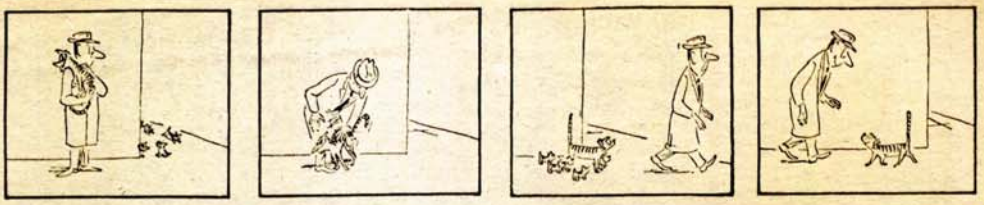

K	R	I	●	L	●	R	E	T	Ć
A	I	R	●	E	S	J	●	E	I
R	O	Ć	E	C	I	A	A	R	N
●	K	I	V	U	L	O	S	●	I
B	U	K	U	A	A	●	S	A	P
U	L	I	S	Ž	L	P	K	K	I
R	●	N	●	●	E	I	●	O	P
A	C	●	A	R	T	R	P	O	●
N	I	S	B	E	G	E	●	●	R
A	J	A	J	I	C	●	I	L	E
D	A	J	I	C	●	U	L	I	H

OSMOSMJERKA

U gornjoj mreži osmosmjerke treba pronaći, u pravcu kretanja Šahovske dame 21 pojam (sintagmu) a svaki od njih u sebi sadrži četveroslov MINA. „Mina" se nalazi ili na početku tražene riječi, u sredini ili na kraju nje, a predstavljena je crtežom u osmosmjerci. Dakle, pronalaženje nekog pojma iz donjeg spiska podrazumijeva uz čitanje slova, u nekom od pravaca, i uvrštavanja riječi MINA.
Neiskorištena slova (zajedno s jednom „minom") daju konačno rješenje: još jedan pojam (imenicu) koji je u stilu ove osmosmjerke - ima u sebi riječ MINA.

Pojmovi koje treba pronaći: BEGEMINA, ELIMINACIJA, EMINA PILAV, HERMINA PIPINIĆ, ILUMINACIJA, JASMINA NIKIĆ, KRMINA BURANA, KOMINA, KRIMINAL, KULMINACIJA, MINARET, OKAMINA, OSMINA, PASMINA, ROMINA PAUER, SALAMINA, SEMINARI, TERMINAL, TRAMINAC, USMINA, ŽERMINAL.

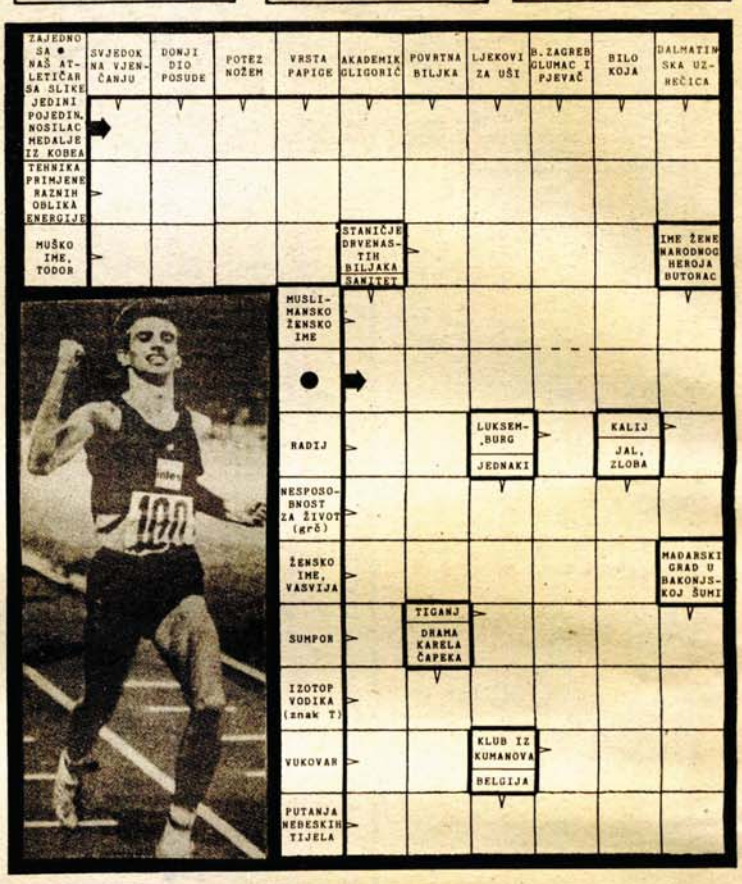

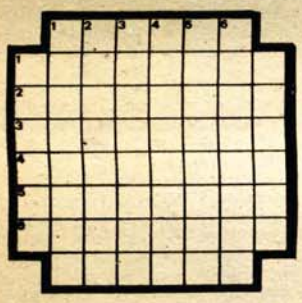

ČAROBNI LIK

AN, BI, CI, CIT, ČI, MLI, NA, NA, NI, NIJ, PA, RA, RIĆ, SE, STRI, TI, TI, TRA, TRI, ZI.
VODORAVNO I USPRAVNO: 1. Najbolji fudbaler zagrebačkog „Dinama", Marko (karikatura gore!), 2. Jasnoća, bistroća, 3. Vrsta kamenog ugljа visoke kaloričnosti, 4. Nametnici, 5. Kompozicija za tri glasa, 6. Pričinjavati se, pričinjati se.

M. Spasojević

ČAROBNJAK TREBA DA SE VRATI U BOCU JEDNIM OD 5 PUTOVA OZNAČENIH TAČKAMA POKRAJ NJEGA. S KOJE ĆE TAČKE KRENUTI BRKAJLIJA DA DOĐE U SVOJU „KUĆU"?

-IN MEMORIAM-

ILUSTROBANI FUDBALSKI ANAGRAM (E=M)

CENA NAGRADE

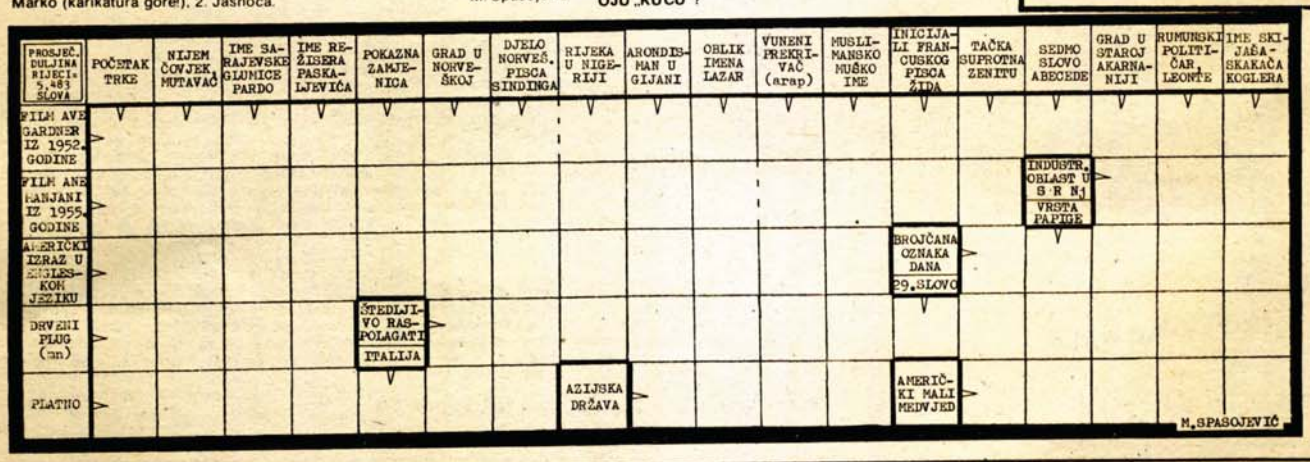

AIPK RO „DUBIČKI ROBNI MAGAZIN"
OOUR „MALOPRODAJA"
BOSANSKA DUBICA

Radnički savjet OOUR „Maloprodaja" Bosanska Dubica raspisuje

KONKURS

za imenovanje

DIREKTORA OOUR-a „MALOPRODAJA"
— reizbornost —

Osim zakonom propisanih uslova, kandidat treba da ispunjava i sljedeće:

— da od stručne spreme ima visoku stručnu spremu ekonomski fakultet ili višu stručnu spremu ekonomsko-komercijalnog smjera ili srednju stručnu spremu komercijaliste sa najmanje 3 godine radnog iskustvâ na rukovodećim radnim mjestima.

Osim navedenih uslova, kandidat treba da posjeduje organizatorsku sposobnost, društveno-političku podobnost za vršenje poslova inokosnog poslovodnog organa i da nema smetnji po članu 511 ZUR-a.

Kandidati su dužni da uz pismenu prijavu dostave dokaze o ispujavanju uslova.

— diplomu o stručnoj spremi,
— potvrdu o radnom iskustvu.

Prijave sa potrebnom dokumentacijom dostaviti na adresu: RO „Dubički robni magazin", OOUR „Maloprodaja", M. Tita 10, Bosanska Dubica - Konkursnoj komisiji.

Konkurs ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

RO TERITORIJALNA
VATROGASNA JEDINICA
BIHAĆ

Na osnovu odluke Zbora radnika broj 289/85 od 6.9. 1985. godine raspisuje se

OGLAS

1. ELEKTRIČAR — VATROGASAC pripravnik - 1 izvršilac
2. VOZAČ - VATROGASAC pripravnik - 2 izvršioca

Radni odnos pod 1. i 2. zasniva se na neodređeno radno vrijeme.

Uslovi:
Pod 1.
— KV radnika elektrostruke sa redovnom završenom školom
Pod 2.
— VK ili KV vozač C i E kategorije
ZAJEDNIČKI USLOVI:
— da nije stariji od 25 godina.
— da je zdravstveno sposoban za vršenje poslova gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
— da ima položen ili da položi stručni vatrogasni ispit u roku od godinu dana od dana početka rada.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće biti razmatrane.

O izboru kandidati će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Prijave dostavljati na adresu RO Teritorijalna vatrogasna jedinica Bihać, Ul. V. Nazora br. 7 Bihać, sa naznakom za „OGLAS".

RO CENTAR ZA SREDNJE USMJERENO OBRAZOVANJE I VASPITANJE BANJALUKA

Savjet OOUR-a Dom učenika „Veselin Masleša" Banjaluka objavljuje

PONOVNI

KONKURS

za izbor i imenovanje inokosno-poslovodnog organa (direktora) Doma

Izbor inokosno-poslovodnog organa (direktora) Doma vrši se na 4 godine.

Uslovi: Viša ili vioska školska sprema, 5 godina rada u prosvjetnoj struci, isticanje pedagoškim radom i moralno-politička podobnost za obavljanje funkcije direktora (da ne postoji zabrana imenovanja iz člana 511. ZUR-a).

Konkurs je otvoren 30 dana od dana objavljivanja.

Uz prijavu na konkurs treba dostaviti: dokaz o školskoj spremi, dokaz o radnom iskustvu u prosvjetnoj struci, radnu karakteristiku, dokaz o nepostojanju smetnji iz člana 511. ZUR-a i druge dokaze o ispunjvanju uslova konkursa.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće biti razmatrane.

Prijave se dostavljaju na adresu: Dom učenika „Veselin Masleša" Banjaluka, Ulica Danka Mitrova broj 22.

SOUR „KRIVAJA" ZAVIDOVIĆI
RO DIŠ „BORJA" TESLIĆ
OOUR „MAŠINSTVO" TESLIĆ

Na osnovu odluke Radničkog savjeta OOUR-a „Mašinstvo" Teslić od 26.8.1985. godine objavljuje se

OGLAS

za izbor

1. diplomirani pravnik - jedan izvršilac
2. inženjer mašinstva - dva izvršioca
3. inženjer organizacije rada - jedan izvršilac
4. mašinski tehničar - dva izvršioca

Izabrani kandidati stiču svojstvo pripravnika na određeno vrijeme, do isteka pripravničkog staža.

Osim opštih uslova propisanih zakonom potrebno je da kandidati ispunjavaju i sljedeće posebne uslove:

1. završen pravni fakultet
2. — visoka stručna sprema, završen mašinski fakultet - grupa za mehanizaciju ili konstrukciju
3. — viša stručna sprema, završen fakultet organizacionih nauka
4. — završena srednja mašinska tehnička škola

Oglas ostaje otvoren osam dana od dana objavljivanja u „Oslobođenju" i „Glasu" Banjaluka.

RO Centar za osnovno obrazovanje i vaspitanje Banjaluka OUR-a Osnovna škola „Esad Midžić" Banjaluka na sjednici Savjeta škole održanoj 3.9.1985. godine donio je odluku da se raspiše

OGLAS

1. Za popunu radnog mjesta kućnog majstora na neodređeno vrijeme, 1 izvršilac.

Uslovi: — KV stolar sa poznavanjem instalaterskih i bravarskih poslova.

2. Za popunu radnog mjesta radnika na održavanju čistoće na neodređeno vrijeme (2 izvršioca)

3. Za popunu radnog mjesta radnika na održavanju čistoće na određeno vrijeme do povratka radnika sa bolovanja.

Uslovi: pod 2. i 3.: — završena osnovna škola.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od prvog narednog dana od dana objavljivanja.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

SKUPŠTINA OPŠTINE BANJALUKA

Na osnovu člana 212. Zakona o državnoj upravi, direktor Opštinske uprave za geodetske poslove i katastar nekretenina opštine Banjaluka na osovu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, raspisuje

KONKURS

za zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme na poslovima i radnim zadacima

1. Šef odsjeka za održavanje premjera katastra nekretnina i primjenjenu geodeziju - 1 izvršilac
2. postavljanje i održavanje geodetske mreže - 1 izvršilac
3. provođenje i promjena za mehanografsku obradu i opšti poslovi - 1 izvršilac

Kandidati treba da ispunjavaju opšte i posebne uslove:

Opšti uslovi su:
— da je državljanin SFRJ
— da je zdravstveno sposoban za vršenje navedenih poslova,
— da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo koje predstavlja smetnju za zasnivanje radnog odnosa u organu uprave.

Posebni uslovi su:

Pod rednim brojem 1) - završen geodetski fakultet, 3 godine radnog iskustva i položen stručni ispit ili viša geodetska škola, 4 godine radnog iskustva i položen stručni ispit.

Pod rednim brojem 2) - završena viša geodetska škola, 4 god. radnog iskustva i položen stručni ispit.

Pod rednim brojem 3) završena geodetska škola, 6 mjeseci radnog iskustva i položen stručni ispit.

Konkurs ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Prijave se podnose Opštinskom sekretarijatu za opštu upravu Banjaluka.

Kandidati su dužni da uz prijavu na konkurs dostave dokaze o ispunjvanju opštih i posebnih uslova konkursa.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

O rezultatima konkursa kandidati će biti obaviješteni u roku od 8 dana od dana izbora.

Komisija za radne odnose SOUR ŽTO Sarajevo, OOUR za opravku putničkih kola Banjaluka, raspisuje

OGLAS

za prijem radnika na poslove odnosno radne.zadatke

1. SLOŽENI POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA, 2 izvršioca na neodređeno vrijeme.

Uslovi: V stepen stručne spreme - bravar specijalista 1 godina radnog iskustva.

2. POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA 14 izvršilaca na neodređeno vrijeme,

Uslovi: III stepen stručne spreme - bravar i 6 mjeseci radnog iskustva.

3. POSLOVI NA ODRŽAVANJU POSTROJENJA 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Uslovi: III stepen stručne spreme - bravar i 6 mjeseci radnog iskustva.

4. POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA 3 izvršioca na neodređeno vrijeme.

Uslovi: III stepen stručne spreme - zavarivač i 6 mjeseci radnog iskustva.

5. POSLOVI NA ODRŽAVANJU POSTROJENJA, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Uslovi: III stepen stručne spreme - zavarivač i 6 mjeseci radnog iskustva.

6. POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Uslovi: III stepen stručne spreme - limar i 6 mjeseci radnog iskustva.

7. POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme

Uslovi: III stepen stručne spreme - instalater vodovoda i kanalizacije, 6 mjeseci radnog iskustva.

8. POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA, 2 izvršioca na neodređeno vrijeme.

Uslovi: III stepen stručne spreme - metalofarbar i 6 mjeseci radnog iskustva.

9. POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Uslovi: III stepen stručne spreme - elektromehaničar i 6 mjeseci radnog iskustva.

10. POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Uslovi: III stepen stručne spreme elektroničar i 6 mj. radnog iskustva.

11. POSLOVI NA ODRŽAVANJU POSTROJENJA, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Uslovi: III stepen stručne spreme - elektromehaničar i 6 mjeseci radnog iskustva.

12. POMOĆNI POSLOVI NA ODRŽAVANJU VOZNIH SREDSTAVA, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Uslovi: II stepen stručne spreme - pomoćni bravar.

13. ČIŠĆENJE RADIONIČKOG PROSTORA I KRUGA OOUR-a, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Uslovi: I stepen stručne spreme - higijeničar stambenog i poslovnog prostora.

Kandidati pod rednim brojem 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, i 11, podliježu prethodnoj provjeri znanja stručnih i drugih radnih sposobnosti.

Lični dohodak po Pravilniku o osnovama i mjerilima u sticanju i raspoređivanju dohotka, čistog dohotka, ličnih dohodaka i sredstava zajedničke potrošnje OOUR-a za popravku putničkih kola Banjaluka.

Oglas ostaje otvoren 8 dana računajući od prvog narednog dana od dana objavljivanja.

Uz prijavu priložiti uvjerenje o stručnoj spremi i radnom iskustvu.

Prijave slati na adresu: ŽTO Sarajevo - OOUR za popravku putničkih kola Banjaluka, Franje Nanuta bb.

Prijave nepotpune i neblagovremene neće se uzeti u razmatranje.

Javljamo rodbini i prijateljima tužnu vijest da je dana 10. septembra 1985. godine iznenada preminuo u 36. godini života naš dragi i nikad neprežaljeni

VUKAŠIN VULE (Vukana) OŽEGOVIĆ

iz Borkovića

Sahrana će se obaviti u nedjelju 15. septembra 1985. godine na groblju u Borkovićima.
OŽALOŠĆENI: majka Makivija, supruga Veselka, kćerka Nada, sin Nedeljko, brat: Ostoja, i Drago, sestre: Slavka, Đurdija i Dragica, snaha: Stojana, sinovac Milan i ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji

074677

Dana 16. septembra 1985. godine navršava se šest tužnih godina kako nas je zauvijek napustila naša draga i voljena

BOJA MILINOVIĆ, rođena ADAMOVIĆ

Voljeni i plemeniti nikad ne umiru niti se zaboravljaju. Njen plemeniti lik je uvijek među nama. Dana 15. septembra 1985. godine u 10,00 sati posjetićemo njenu vječnu kuću.

NJENI NAJMILIJI:
suprug ĐURAĐ s djecom

050595

Dana 15. septembra 1985. godine navršava se tužna godina otkako smo izgubili našeg dragog supruga, oca, brata, djeda i svekra

ILIJU (JOVE) MILOJEVIĆA

Dana 15. septembra 1985. godine u 11,00 sati posjetićemo njegov grob i okititi ga cvijećem u znak sjećanja na dragog Iliju, koji će vječno živjeti u našim srcima kao trajna uspomena na sve ono što je učinio u toku svog života. Hvala svima koji ga zadržaše u lijepoj uspomeni.

TVOJI NAJMILIJI

050581

Javljamo tužnu vijest da je dana 13. septembra 1985. godine u 49. godini života nakon teške bolesti preminuo naš dragi suprug, otac i brat

MILOVAN (Vase) GAJIĆ

Sahrana će se obaviti dana 14. septembra u 14,30 sati na Novom groblju u Banjaluci.

OŽALOŠĆENI: supruga Smilja, sin: Nebojša, kćerka Nataša, braća: Milutin, Boro i Drago, sestra: Desanka i ostala ožalošćena rodbina

074676

Dana 16. septembra 1985. godine navršava se šest mjeseci od prerane smrti našeg dragog sina i brata

ŽELJKA (MILIVOJA) DRINIĆA

Voljeli smo te više od svakog, a svako je morao mnogo da te voli.

VJEČNO OŽALOŠĆENI:
MAMA, TATA i SEKA

050616

Dana 15. septembra 1985. godine navršava se godina dana od prerane smrti naše drage supruge, majke i svekrve

DANICE SAJIĆ

iz Mrčevaca

Toga dana u 10,00 sati posjetićemo njen grob na groblju u Mrčevcima, okititi cvijeće i zaliti suzama.

OŽALOŠĆENA PORODICA

050614

Dana 17. septembra 1985. godine navršava se 40 dana od smrti naše radnice

SMILJE TOMOVIĆ

Petnaestog septembra u 11 sati posjetićemo njen grob i položiti cvijeće.

Kolektiv Dječijeg vrtića
Bosanska Gradiška

Dana 14. septembra 1985. godine navršavaju se dvije godine od smrti našeg dragog

STOJANA RADONJIĆA

S ljubavlju i poštovanjem

NJEGOVI NAJMILIJI

050582

Dana 15. septembra 1985. godine navršava se jedna godina od smrti našeg najmilijeg

SABAHUDINA SABKE SELMANA

OŽALOŠĆENA PORODICA

050600

Dana 14. septembra 1985. godine navršavaju se dvije godine od smrti drage majke i supruge

ANKICE KREŠIĆ, rođene GOLUB

OŽALOŠĆENE PORODICE:
KREŠIĆ i GOLUB

050601

Dana 15. septembra 1985. godine navršava se četrdeset dana od smrti našeg voljenog sina, supruga, oca, brata i djeda

ILIJE (ĐURE) MILEKIĆA

iz Mrkonjić-Grada

Njegovog toplog i dragog lika vječno će se sjećati
supruga MILJA s djecom

050555

Dana 14. septembra 1985. godine navršava se godina dana od kada je prestalo da kuca plemenito srce

SEFERA ALAGIĆA

Nemamo više nježnog, mudrog i gordog oca i supruga kojeg smo obožavali. Uvijek će biti s nama.

FADUŠKA i DŽEMILA

050546

Dana 14. septembra 1985. godine navršavaju se tri tužne godine od prerane smrti našeg dragog

DUŠANA KESIĆA

Vječno ožalošćena porodica KESIĆ

050556

IN MEMORIAM

VASO SAMARDŽIJA

14.9.1979 - 14.9.1985.

U nedjelju 15. septembra 1985. godine u 10,00 sati posjetićemo njegov grob i prekriti cvijećem.

OŽALOŠĆENA PORODICA

050535

Dana 14. septembra 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od bolnog rastanka od voljenog supruga

ILIJE PAVIČEVIĆA

OŽALOŠĆENA PORODICA:
supruga ZLATANA s DJECOM, OTAC, MAJKA, BRAĆA i SESTRE

050625

Dana 15. septembra 1985. godine navršava se 10 godina od kako je umro naš dragi i nikad nezaboravljeni suprug, otac, brat, stric i djed

ŠEMSO VIŠIĆ

Njegov plemeniti lik i njegova dobrota ostat će vječno u našim srcima.

NJEGOVA PORODICA

050580

IN MEMORIAM

SOKRAT MORAIT

14.9.1980. - 14.9.1985.

OŽALOŠĆENA PORODICA MORAIT

050569

SOUR GIK „KOZARA" BANJALUKA
GRO „KRAJINA"
OOUR „STANDARD" BANJALUKA

Na osnovu odluke Radničkog savjeta OOUR-a „Standard" Banjaluka od 12.9.1985. godine raspisuje se

PONOVNI

KONKURS

za imenovanje direktora OOUR-a

USLOVI: Pored opštih uslova predviđenih Zakonom o radnim odnosima kandidat treba da ispunjava i posebne uslove:

- da ima VSS, VS ili SSS građevinskog ili arhitektonskog smjera sa iskustvom od najmanje 3 godine na rukovodnim radnim mjestima;
- da posjeduje moralne i političke kvalitete i sposobnosti u razvijanju socijalističkih, samoupravnih i društveno-ekonomskih odnosa;
- da prihvata program razvoja osnovne organizacije ili da Radnički savjet prihvati program razvoja koji predloži kandidat i
- da nema smetnji iz člana 511. Zakona o udruženom radu.

Izbor i imenovanje vrši se na period od 4 godine.

Uz prijavu treba priložiti diplomu o završenom fakultetu - školi i uvjerenje o radnom iskustvu.

Lični dohodak po Pravilniku o osnovama i mjerilima za raspodjelu sredstava za lične dohotke i zajedničku potrošnju.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova konkursa dostavljaju se na adresu: GRO „KRAJINA", OOUR „STANDARD" BANJALUKA, DANKA MITROVA BB.

Konkurs je otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

BANJA LUKA: ŠTA MISLITE O KVALITETU HLJEBA?

SVAKI DAN DRUGAČIJI

Sadik Skopljak, penzioner:
U našim prodavnicama jedan dan dođe dobar hljeb, a drugi dan nekvalitetan. Po mom mišljenju hljeb bi mogao biti i bolji.

JAKO SLAB

Marija Bartolović, penzioner:
Naš hljeb je veoma slab u odnosu na neke druge gradove. Smatram da imamo dobru pekaru u kojoj bi se mogao napraviti kvalitetan hljeb. Trebalo bi pronaći bolji recept da bi hljeb bio ukusniji.

NEKVALITETAN

Emira Kadić, pripravnik kod advokata:
Hljeb je po mom mišljenju veoma nekvalitetan. Imamo dobre uslove u našoj pekari, pa prema tome i hljeb bi mogao biti i ukusniji i bolji, ako ništa drugo, mogao bi biti makar pečeniji.

UGLAVNOM DOBAR

Marta Zivlak, domaćica:
Naš hljeb nije baš najbolji, ali uglavnom je dobar. Nekad je zaista dobar i ukusan, a nekad opet toliko nekvalitetan da dođem u iskušenje da zakuham domaći hljeb. Ali s obzirom na to da imamo jednu pekaru, on je ipak dobar.

KVALITETAN HLJEB

Nevena Sumonja, nezaposlena:
Nemam nikakve primjedbe na hljeb. Moje mišljenje je da je veoma kvalitetan.

M. Vesić
Snimio: R. Ostojić

ZANIMLJIVOSTI

Turisti na Tibetu

Kinesko—nepalska granica je godinama bila zatvorena, još od kinesko—indijskog sukoba 1959. godine. Od 1980. godine Tibet je otvoren za ograničeni broj stranaca, ali — kako se sada čini — Peking je odlučio da i ovu pokrajinu „otvori" svijetu.

— Tibet krije u sebi fantastične mogućnosti za razvoj turizma — tvrdi jedan budistički monah, koji se zalaže za „otvaranje" Tibeta. — Vjekovima smo bili izolovani od ostalog svijeta. Ne treba ni da govorim kakve će sve koristi imati čitava Kina od ovog poteza.

Ovaj kraj je oduvijek bio interesantan za sve one koji bi ovdje „zalutali" ili slučajno nabasali. Način života budističkih sveštenika, kojih ovdje ima nekoliko desetina hiljada (na svaka četiri stanovnika Tibeta, dolazi jedan sveštenik ili momah), njihova filozofija i uopšte, sve što je povezano sa Tibetom, bilo je vijekovima velika zagonetka. Stranci su uvijek željeli da, čak i ako ne razumiju ovaj tihi svijet, bar „zavire" u njega. Kineska vlada je shvatila da će joj tibetska tradicija donijeti višestruku korist u budućnosti.

I Nepalci su veoma zainteresovani za izgradnju hotela i drugih turističkih sadržaja u ovom dijelu svijeta, ali zvanični ugovori sa kineskom vladom još uvijek nisu „ni na pomolu". Jer, hladni odnosi koji godinama traju (odnosno, trajali su) između ove dvije zemlje, ne mogu „preko noći" biti „odmrznuti", ali — kako se čuje iz Pekinga — postoji veliko interesovanje za zajedničku realizaciju ovog projekta.

D. T.

Nevinost ponovo u modi

Nevinost djevojaka ponovo je u modi na američkim koledžima i univerzitetima. Do ovog zaključka je došao dr Robert Šervin, profesor sociologije na Univerzitetu Oksford, u američkoj saveznoj državi Ohajo.

Dr Servin proučava seksualno ponašanje studenata i studentkinja na ovom univerzitetu punu 21 godinu i u tom periodu anketirao je na hiljade mladića i djevojaka. Prema njegovim podacima, godine 1963. među studentkinjama je bilo 75 odsto nevinih djevojaka, a 1978. godine taj procenat je pao na samo 38 odsto. U protekloj 1983. godini dr Šervin je zabilježio novi porast ovog procenta: broj nevinih djevojaka je dostigao 43 odsto.

„Prije mnogo godina zahtjev da djevojka bude nevina predstavljao je pravu tiraniju. Zatim smo prošli kroz period druge tiranije — djevojka nije smela da bude nevina, jer se to smatralo totalno zastarjelim i gotovo sramotnim. Mislim da smo sada došli do jednog razumnog stava koji se nalazi negdje na sredini između ove dvije krajnosti" — kaže dr Šervin.

RADIO-PROGRAM

BANJALUKA
SUBOTA, 14. SEPTEMBRA
7,00 — Najava programa
7,05 — Muzika — novosti — muzika /VIJESTI u 7,30, Oglasi i obavještenja u 7,45/
8,00 — Mi predlažemo — vi birate
9,00 — GOST PROGRAMA
10,00 — Hit programa
10,10 — Rezervisano vrijeme
10,20 — Magazin sedam
11,00 — SPORTSKI ŽURNAL
11,20 — Radio—radar
12,00 — Završetak programa
Od 12,00 do 07,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA.

NEDJELJA, 15. SEPTEMBRA
7,00 — Najava programa
7,05 — Muzika — novosti — muzika /VIJESTI u 7,30, Oglasi i obavještenja u 7,45/
8,00 — NA ZELENOM TALASU
8,30 — Poželjeli ste — izvodimo
10,00 — HRONIKA SKENDER—VAKUFA
10,20 — Magazin sedam
11,00 — Muzika za nedjeljno raspoloženje
11,30 — Emisija na ukrajinskom jeziku
12,00 — Završetak programa
Od 12,00 do 01,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA.

BOSANSKA GRADIŠKA
SUBOTA
8,00 — Početak i najava programa
8,05 — Muzika — informacije — muzika
8,50 — Oglasi i obavještenja
9,00 — Odabrali smo za diskofile
9,30 — Vijesti i sportska hronika
9,40 — Narodna muzika
10,00 — Iz melodije u melodiju
11,00 — „KABARE 202" — zabavno—muzička emisija
12,00 — Odjava i završetak programa Radio—Bosanske Gradiške
12,00 — 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
(Susret na talasu)

NEDJELJA
7,50 — Početak i najava programa
8,00 — Zelena polja — emisija za poljoprivrednike i selo
8,30 — Želite, čestitate, pozdravljate, I dio
9,00 — Oglasi i obavještenja
9,10 — Želite, čestitate, pozdravljate, II dio
10,00 — Humoristički Radio—talas
10,10 — Želite, čestitate, pozdravljate — do kraja programa
(u 12,00 VIJESTI)

PRNJAVOR
Program emituje na srednjim talasima 1341 kiloherca i UKT 98,3 megaherca

SUBOTA, 14. SEPTEMBRA
9,00 — Najava „SUBOTNJEG REVIJALNOG PROGRAMA RADIO—PRNJAVORA"
9,03 — Reklamne poruke iz radnih kolektiva, oglasi i obavještenja
10,00 — TEMA REVIJALNOG PROGRAMA — iz ciklusa tema posvećenih obilježavanju 40-godišnjice slobode. Kazivanja pukovnika JNA Blagoja Preradovića o liku i djelu prvoborca Živojina Preradovića
12,00 — Zajednički program Radio—stanica BiH
14,00 — POMAK — prnjavorske omladinske aktuelnosti
16,00 — Odjava programa

NEDJELJA, 15. septembra
7,58 — Najava „NEDJELJNOG AKTUELNO—INFORMATIVNOG I ZABAVNOG PROGRAMA RADIO-PRNJAVORA"
8,00 — AIPK na talasima krajiških radio—stanica
8,02 — Muzička emisija iz programa „Vaše želje čestitke i pozdravi"
10,00 — 18,00 — Iz sata u sat, vijesti, informacije, osvrti, komentari i muzika iz programa emisije „Vaše želje čestitke i pozdravi"

SRBAC
SUBOTA
8,00 — Informativno—zabavni program Radio—Srpca
12,00 — Zajednički program RS BiH
14,00 — Završetak emitovanja

NEDJELJA
8,00 — Početak emitovanja i najava programa
8,05 — Muzika za dobar dan
8,30 — Želje, čestitke i pozdravi
9,00 — Radio u selu — AIPK na talasima krajiških RS
9,30 — Želje, čestitke i pozdravi
10,00 — Aktuelno proteke nedjelje
10,15 — Želje čestitke i pozdravi
12,00 — Odjava i završetak emitovanja

BOSANSKA DUBICA
SUBOTA, 14. SEPTEMBRA
11,00 — Najava i pregled programa
11,05 — Za svakog ponešto
11,30 — Želje slušalaca
12,00 — Zajednički program RS BiH
14,00 — Emisija za selo
14,30 — VIJESTI
14,33 — Program za mlade
15,30 — Protekle sedmice u našoj komuni
15,45 — Obavještenja, muzika, oglasi
16,00 — Dnevnik RS
16,30 — U subotnje predvečerje
17,00 — Odjava programa
NEDJELJOM NE EMITUJEMO RADIO-PROGRAM.

JAJCE
SUBOTA, 14. SEPTEMBRA
9,00 — Najava programa
9,10 — Vijesti
9,15 — Emisija iz udruženog rada
10,00 — Revija vaših želja, čestitki i pozdrava
11,00 — Odjava programa
NEDJELJA, 15. SEPTEMBRA
9,00 — Najava programa
9,15 — EPP
9,30 — Reportaže, zapisi
9,50 — Jajačke turističke razglednice
10,00 — Nedjeljni žurnal
10,30 — Putokaz — omladinska emisija
11,00 — Revija vaših želja, čestitki i pozdrava
12,00 — 13,00 — Odjava programa
12,00 — 14,00 — Zajednički program Radio—stanica BiH
16,00 — Dnevnik Prvog programa Radio—Sarajeva.

BOSANSKI NOVI
SUBOTA
9,00 — I danas smo zajedno (najava, vijesti i melodija dana)
9,10 — Želje slušalaca
10,00 — Emisija za selo (u sklopu programa emitujemo Kombinat na talasima krajiških RST)
10,30 — Nastavak ispunjavanja vaših želja
11,00 — Hronika 6 Radio—dana (IPP—pregled aktuelnosti na kraju nedjelje)
11,30 — Rezervisano za... (dokumentarni program)
12,00 — Zajednički program RS BiH
14,00 — Odjava programa i najava ponovnog susreta
NEDJELJOM NE EMITUJEMO RADIO—PROGRAM

INFORMATOR

BANJALUKA

KOZARA — (subota) — Kolo sreće (američka komedija) u 11, 16, 18 i 20 sati, (nedjelja) — Karavan za Varkarez (američki avanturistički) u 11, 16, 18 i 20 sati.
VRBAS — Mladi zaljubljeni ljekari (američka komedija) u 16, 18 i 20 sati.
PALAS — velika sala — Futluz (američki) u 10, 16, 18 i 20 sati, mala sala — Prvi ponedjeljak u oktobru (američki) u 16,30, 18,30 i 20,30 sati.

NARODNO POZORIŠTE

U subotu Zla žena (predstava u prodaji za vojnu poštu) u 19,30 sati.

DJEČIJE POZORIŠTE

Nema predstave

DOM KULTURE
Nema programa.

UMJETNIČKA GALERIJA

Stalna postavka.
Izložba poljskog plakata iz kolekcije slikara Mihaila Rakite.

STALNA POSTAVKA SPOMEN-ZBIRKE DRAGINJE I VOJE TERZIĆ nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 19

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE

Stalna izložbena postavka Muzeja je otvorena svakog radnog dana osim ponedjeljka od 9 do 13 i od 17 do 19 sati, subotom, nedjeljom i praznicima od 9 do 13 sati.

Do 22. septembra otvorena je etnološka izložba „Zmijanje"

BIBLIOTEKA

Odjeljenja u Domu radničke solidarnosti rade svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Mejdanu radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Budžaku radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA

Noćno dežurstvo ima apoteka 1. maj u Ulici Vladimira Nazora 21, telefon 21-914.

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92
Vatrogasci 93
Hitna pomoć 94
Bolnica 33-725 (stara lokacija) i 38-111 (Paprikovac).
Autobuska stanica 45-355
Željeznička stanica 31-229
Taksi-stanica 22-222
Inspekcija 32-100
Dežurna inspekcija 32-354
Elektrobanjaluka 42-555
Servis za hitne popravke stanova 45-404
Atlas 31-995
Inex-turist 21-261
Putnik 43-900
Turist-biro 35-082
Slavnik Koper 31-113
Mladost BiH 39-835
Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu
— Centar za obavještenja 985.

POLASCI VOZOVA

Izmijenjeni red vožnje željeznice važi od 2. 6.1985. godine.

Za Sarajevo: 0,56 (brzi), 02,00 (brzi) 06,07 (olimpik), 9,26 (brzi), 13,15 (brzi), 16,05 (brzi) i 18,10 (poslovni).

Za Zagreb: 01,11, 03,13, 04,12, 09,57 (poslovni), 15,06 i 16,22.

Za Beograd: 06,53 (poslovni, a od Rume se odvaja za Novi Sad), 10,01 (putnički do Doboja, iz Doboja brzi u 14,00), 14,50 (putnički do Doboja, iz Doboja u 17,32), 22,45 putnički do Doboja, iz Doboja u 01,38.

DOLASCI VOZOVA

Iz Sarajeva: 01,08, 03,00 (brzi), 09,55 (poslovni), 15,04 (brzi), 16,16 (brzi), 20,10 (poslovni).

Iz Zagreba: 00,42, 01,52, 13,12, 16,02 (brzi), 18,08 (poslovni), 21,42 (ubrzani).

Iz Beograda: 05,35, 08,25, 13,28, 16,16, 19,05, 21,57.

VANREDNI VOZOVI

Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01...

POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE

ZA ZAGREB: 01,20, 02,00, 03,00, 05,30, 06,00, 07,45, 08,30, 09,30, 11,00, 12,00, 12,40, 13,15, 14,30, 15,10, 15,20, 17,00, 18,15, 19,24, 20,00.

ZA BEOGRAD: 05,00, 06,00, 09,30, 15,00, 17,00, 23,30

ZA LJUBLJANU: 01,20, 08,20, 12,00, 13,15, 15,10, 19,25.

ZA SARAJEVO: 00,30, 08,00, 12,00, 00,45 (u prolazu u 10,00, 13,35 i 15,15).

ZA KRANJSKU GORU: 13,15.

ZA TUZLU 05,35 i 15,45

ZA DUBROVNIK: 20,20, 22,00, 24,00 (polasci u prolazu)

ZA MOSTAR: 06,00, 13,00 (preko Bugojna, Prozora i Jablanice) 11,26 (u prolazu) 22,00.

ZA BIJELJINU: u 11,00 (iz Prnjavora u 12,15 i Dervente u 14,40 sati).

ZA NOVI SAD: u 13,00 (u 14,05 iz Prnjavora, iz Dervente u 14,40).

ZA DERVENTU: u 12,00 sati.

ZA PRIJEDOR: u 4,45 sati.

ZA KUKOLJE i SRBAC: u 6,15 a povratak iz Srpca u 11 sati.

ZA SRBAC: u 17,15.

AUTOBUS NA RELACIJI BANJALUKA — LUŠCI-PALANKA u povratku saobraća preko PRIJEDORA umjesto BRONZANOG MAJDANA sa polaskom iz LUŠCI-PALANKE u 5,45, SANSKOG MOSTA 6,35 i PRIJEDORA u 7,10 sati.

ZA ROVINJ: 7,45, 19,45

ZA RIJEKU: 6,00, 7,45, 22,00.

ZA UMAG: 6,00.

ZA SPLIT: 6,40, 21,15, 8,30 (u prolazu)

ZA ŠIBENIK: 7,30, 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture 14. i 15. septembra prikazuje se film DISCIPLINA BEZ MILOSTI.

NARODNA BIBLIOTEKA u gradskom Domu kulture otvorena je ponedjeljkom i srijedom od 10 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. GRADSKA ČITAONICA u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahovi (Domu kulture) od 17 do 20 sati.

Stalna izložba „Putevi pobjede" otvorena je od 10 do 13 u Radničkom domu. U Spomen-domu „Lepa Radić" u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca".

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon 813-130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se i u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, otvara se i u 13, 16, 19 i 21 sat.

Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci — 813-433.

Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci — 813-500.

Turist-biro 813-080

Taksi-stanica 811-716.

„Elektro-Bosanska Gradiška" 813-344.

ČELINAC

U Domu kulture 14. nema kino—predstave, a 15. septembra igra film u 20 sati KABLANKO.

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850-047. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07. Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-015 — Narodna biblioteka „Ivo Andrić" radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-013. Autobuska stanic 850-139.

KOTOR-VAROŠ

U kino—sali 25. maj" 14. septembra nema kino—predstave, a 15. septembra prikazuje se film POROČNA LEDI.

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880-001. Dežurna vatrogasna služba 880-104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema kino—predstave.

Narodna biblioteka „Veselin Masleša" radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon broj 830-250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830-030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830-006.

SKENDER-VAKUF

Nema kino-predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890-611. Opštinski centar za obavještenje radi od 00 do 24 sata, telefon 890-620.

SRBAC

Apoteka 840-003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840-150. Biblioteka 840-038.

PRNJAVOR

Nema kino—predstave.

Stanica za hitnu pomoć 860-190. SUP 860-001. Autobuska stanica 860-462.

DEŽURNA STRANA

POSJETE

HAMDIJA POZDERAC U TAS-u

BANJALUKA, 13. septembra - Hamdija Pozderac, član Predsjedništva CK SKJ, učestvovao je danas u radu četvrte Osnovne organizacije Saveza komunista u OOUR-u TAS, koji posluje u sastavu banjalučkog „Jelšingrada".

Komunisti TAS-a, kolektiva koji postiže izvanredne rezultate u proizvodnji mašina alatki, u razgovoru sa Pozdercom posebno su se interesovali za najpodesnije pravce aktivnosti u pretkongresnom periodu.

A. K.

IZ OOUR-a „INA-plin" U RAMIĆIMA

'ATESTI SAMO SUBOTOM

BANJALUKA, 13. septembra - Prema sadašnjim zalihama u skladištu OOUR-a „INA-plin" u Ramićima, uredno snabdijevanje plinom za industriju, domaćinstvo i pogon automobila potrajaće do kraja ovog mjeseca. Auto-plin se puni svakog dana od 7 do 19 sati na pumpnoj stanici u Ramićima.

Kontrola plinskih instalacija u automobilima obavljaće se iduće sedmice svakog radnog dana od 7 do 13 sati u radionici OOUR-a u Ramićima. Od subote, 21. septembra, ova usluga pružaće se vlasnicima vozila na plinski pogon samo subotom od 7 do 14 sati, pošto je kontrola plinovoda u najvećem dijelu automobila već obavljena.

I.P.

TURISTIČKI REKORD U CRNOJ GORI

VIŠE OD MILION POSJETILACA

TITOGRAD, 13. septembra - Prema najnovijim podacima Republičkog zavoda za statistiku, broj gostiju koji su posjetili crnogorska turistička mjesta nadmašio je rekordnu 1978. godinu. Čak ni najveći optimisti nisu očekivali da će granica od milion gostiju biti pređena za samo osam mjeseci, što se ranije nije događalo ni za cijelu godinu. Do kraja avgusta, domaći i inostrani posjetioci su ostvarili 8,850.460 noćenja, što takođe predstavlja rekord. U odnosu na 1978. godinu, broj posjetilaca i broj ostvarenih noćenja povećao se za oko 11 odsto.

USKORO U BEOGRADU

REKONSTRUKCIJA STAROG SAJMIŠTA

BEOGRAD, 13. septembra - Urbanističkim rješenjem beogradskog starog Sajmišta trajno i upečatljivo treba obilježiti mjesto na kome je za vrijeme rata mučeno i ubijano 40 hiljada rodoljuba iz svih krajeva naše zemlje. Kroz gestapovski logor na Sajmištu, koji je 1944. godine predat na upravu ustašama, prošlo je oko 100 hiljada logoraša.

Predsjednika Skupštine grada Bogdana Bogdanovića, prilikom današnje posjete ovom dijelu Beograda, upoznali su funkcioneri opštine Novi Beograd i Zavoda za izgradnju grada sa planovima za rekonstrukciju i izgradnju starog Sajmišta. Rečeno, je da će ovaj dio grada, nakon restauracije nekih objekata koji će ostati kao spomenik žrtvama i dalje biti na raspolaganju beogradskim umjetnicima, koji još od oslobođenja na ovom prostoru imaju svoja ateljea.

DOPUTOVAO ALFONSIN

BEOGRAD, 13. septembra Predsjednik Argentine Raul Alfonsin doputovao je danas poslije podne u zvaničnu prijateljsku posjetu Jugoslaviji, na poziv Predsjedništva SFRJ. Na beogradskom aerodromu, gosta iz Argentine i njegovu suprugu dočekali su i pozdravili predsjednik Predsjedništva Jugoslavije Radovan Vlajković sa suprugom i drugi najviši Jugoslovenski rukovodioci.

Predsjedniku Argentine priređen je svečani doček uz najviše počasti koje se ukazuju šefovima stranih država.

SUĐENJE TAFI MEHMETIJU

„GUBITAK PAMĆENJA" ISKLJUČEN

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) - U istoriji zdravstvenog stanja i tokom najnovijih ispitivanja kod **Tafe Mehmetija** (25) nisu nađeni nikakvi elementi koji bi opravdali pojavu amnezije-glase nalazi ljekara-vještaka, koji su prezentirani danas pred vijećem Okružnog suda u Beogradu kojim predsjedava sudija **Ilija Simić**. Mehmetiju optužnica stavlja na teret da je 2. jula u Studentskom gradu u Novom Beogradu, iz niskih pubuda, sa više udaraca nožem usmrtio studentiknju **Svetlanu Prokić**.

Čak ni povrede koje je nanio nožem sam sebi, nakon ubistva Svetlane, nisu mogle izazvati takvo „gubljenje pamćenja". U najgorem slučaju, kategorično tvrde vještaci, stanje šoka zbog samopovređivanja moglo je izazvati amneziju od tog trenutka do osvješćivanja u bolnici, nakon hirurške intervencije nad njim, a nikako za ono vrijeme kad je zločin izvršen.

Branioci optuženog, **Miroslav i Dragoljub Đorđević**, zatražili su dodatne ekspertize ljekara-psihologa, ali je sudsko vijeće nakon kratkog vijećanja taj prijedlog odbilo. Prihvatilo je, međutim, zahtjev odbrane da se naknadno pozovu i ispitaju novi svjedoci. To su, pored ostalih **Irfan Bajrami** iz Novog Sada - trenutno na odsluženju vojnog roka i **Imer Ramadani**, student u čijoj je sobi u Studentskom gradu Tafa Mehmeti često noćivao.

Nastavak pretresa zakazan je za 25. i 26. septembar.

JUGOSLOVENSKI FILMOVI U INDIJI

U CENTRU PAŽNJE „BALKAN EKSPRES"

NJU DELHI, 13. septembra - Poslije uspješnog prikazivanja u Nju Delhiju, pet jugoslovenskih igranih i dva crtana filma, poslata su u Bubanešvar, glavni grad indijske države Orisa gdje će takođe biti priređena nedjelja jugoslovenskog filma, koju su organizatori nazvali „festival filmova iz Jugoslavije".

Oni filmovi su u Nju Delhiju, stigli iz Kolomba, a poslije Bubanešvara najvjerovatnije će biti poslati u Katamandu, glavni grad himalajske države Nepal.

U ovom, jugoslovenskom izboru filmova su „Balkan ekspreš" Branka Baleticha, „Pismo-glava" Bate Čengića, „Hoću živjeti" Miroslava Mikuljana, „Sezona mira u Parizu" Predraga Golubovića i film za djecu „Đačko doba pronalazača„ „puža" Janeta Kovčića, kao i dva crtana filma iz Zagreba „Put ka susjedu" i „Dan kada sam prestao pušiti".

Najveću pažnju i publike i kritike u Nju Delhiju izazvao je „Balkan ekspres", koji je i počela Nedjelja jugoslovenskog filma. Pohvale su dobili „Pismo-glava" i crtani filmovi.

ZA OSAM MJESECI OVE GODINE

OD TURIZMA - 668,2 MILIONA DOLARA

BEOGRAD, 13. septembra - Do kraja avgusta turistička privreda je ostvarila devizni prihod od 668,2 miliona dolara. Osmomjesečna zarada je, prema operativnim podacima Narodne banke Jugoslavije, veća za šest odsto nego u isto vrijeme prošle godine. Na konvertibilnom području je zarađeno 644,2 miliona dolara ili za pet odsto više nego prije godinu dana.

Za ovu godinu je, inače, planiran ukupan turistički devizni prihod od oko milijardu i 300 miliona dolara.

OSNOVNA BANKA „BANJALUKA"

KURSNA LISTA

(formirana 13. septembra 1985. godine)

Zemlje	Valuta	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Prodajni za devize
Austrija	100 šilinga	1411,65	1453,84	1458,20
Belgija	100 franaka	486,82	501,09	502,59
Danska	100 kruna	2734,81	2821,05	2829,53
Francuska	100 franaka	3245,94	3350,65	3360,72
Holandija	100 florina	8811,25	9091,44	9118,76
Italija	100 lira	14,92	15,31	15,36
Norveška	100 kruna	3408,99	3498,82	3509,33
SR Njemačka	100 maraka	9920,89	10214,17	10244,86
Švajcarska	100 franaka	12029,84	12375,14	12412,32
Švedska	100 kruna	3392,07	3487,46	3497,94
Japan	100 jena	118,22	123,54	123,91
V. Britanija	1 funta	383,04	396,56	397,75
Kanada	1 dolar	210,05	218,45	219,11
SAD	1 dolar	293,86	330,65	301,56
Australija	1 dolar	194,20	202,49	203,09

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se od 14,00 sati 13. septembra 1985. a kursevi za efektivu od 12. septembra 1985.

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETEOROLOŠKOG ZAVODA BiH

SUNČANO

ZA BOSANSKU KRAJINU: U jutarnjim satima biće prohladno, mjestimično i maglovito, a preko dana pretežno sunčano, odnosno malo do umjereno oblačno. Najviše temperature od 22 do 26 stepeni.

ZA BANJALUKU: Nakon svježeg jutra prevladavaće malo do umjereno oblačno i sunčano vrijeme. Najviša temperatura oko 24 stepena.

ZA NAREDNA DVA—TRI DANA: Još jedan dan zadržaće se suho i umjereno oblačno vrijeme, a zatim se očekuje jače naoblačenje sa prolaznom kišom.

VODOSTAJ: Una-Bihać 6 cm, bistra, temperatura vode 14,00 stepeni, Una-Bosanski Novi - 14 cm, bistra, temperatura vode 12,6 stepeni, Sana-Sanski Most 120 cm, bistra, temperatura vode 14,8 stepeni, Vrbas-Banjaluka 70 cm, bistar, temperatura vode 13,8 stepeni. Na svim rijekama vodostaj i dalje u laganom opadanju.

TV

SUBOTA, 14. septembra

14,10 - Pregled programa
14,15 - Sedam TV dana
14,45 - Pjesme slovenskih širina - narodna muzika
15,15 - „Tigar" - domaći igrani film
16,45 - Dnevnik I
17,00 - Zrenjanin: PJ u rukometu (Ž): PROLETER NAFTAGAS-ŽELJEZNIČAR (Niš), I poluvrijeme
17,40 - Rukomet: II poluvrijeme
18,30 - Živjeti s prirodom - dokumentarni program
19,15 - Crtani film
19,30 - Dnevnik II
19,55 - TV spot
20,00 - Čovjek iz Hong Konga - francusko-italijanski igrani film
21,35 - Vijesti
21,40 - Sedam svjetskih dana
21,50 - Krajem nedjelje: prvi put
23,20 - Kup evropskih šampiona u džudu - reportaža
23,50 - Pregled programa za nedjelju

DRUGI PROGRAM

15,15 - Pregled programa
15,20 - Jugoslavijo, dobar dan - informativno-zabavna reportaža
15,20 - „Šibenik 85" (Velika Britanija) - program za djecu
16,50 - „Zemička - poljski igrani film
18,10 - „Tale" - domaća serija, repriza
19,00 - Beogradsko proljeće 85
19,30 - Dnevnik
20,00 - Zvjezde koje ne tamne - zabavna muzika
20,30 - Čovjek i vrijeme: Nebojša Popović - dokumentarni program
21,00 - Studio 2
21,10 - Sportska subota
21,30 - Šahovski komentar
21,50 - TV galerija
23,40 - Pregled programa za nedjelju

NEDJELJA, 15. SEPTEMBRA

PRVI PROGRAM

9,10 - Pregled programa
9,15 - Vijesti
9,25 - Muzički tobogan - nedeljno prijepodne za djecu
10,55 - Tršić: Vukov sabor, prenos
12,30 - Znanje - imanje
14,30 - Hozarder 1539
15,30 - Ponekad nedjeljom
17,25 - Njegovo veličanstvo O'KIF - američki igrani film
18,55 - Priče iz zelene šume - crtana serija
19,30 - Dnevnik II
19,55 - TV spot
20,00 - „Jaguarov skok" - domaća serija
20,50 - Putovanja - slike iz ravnice: stari čenojski salaši
21,25 - Sportski pregled
22,15 - Dnevnik III
22,35 - Pregled programa za ponedjeljak

DRUGI PROGRAM

8,50 - Pregled programa
8,55 - Vijesti
9,00 - U istom stroju - mozaična emisija posvećena opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti
- (NEVIDLJIVI BATALJON) - domaći igrani film
11,30 - Pokret koji traje - baletna emisija
13,50 - Pregled programa
13,55 - Frankrošamp - automobilizam - „formula 1" za Gran-pri Belgije, prenos
16,00 - PJ u boksu: RADNIČKI — SLAVIJA, snimak
16,55 - Muzičko popodne: Bugen Suknj: „Vrtlog", opera
18,20 - Vrela - dokumentarni program
19,05 - Na četiri točka
19,30 - Dnevnik
20,00 - „Tera X" - „Nisu potrebni bijeli bogovi" - dokumentarna serija
20,45 - Studio 2
21,05 - Ciklus filmova Daglasa Sirka: „Veličanstvena opsesija" - američki igrani film
22,45 - Pregled programa za ponedjeljak

GLAS

REDAKCIJA Ulica AVNOJ-a 93. Telefon: direktor i odgovorni urednik 34-417. Redakcija 37-979, 37-977, daktilografi 34-449. Oglasno u Ulici Veselina Masleše 13, telefon 34-448. Teleks 45-208 YU GLAS, OOUR Novinska djelatnost Banjaluka, žiro-račun broj: 10500-603-4106 kod SDK Banjaluka. Pretplata za SFRJ: jednomjesečna 800 dinara, tromjesečna 2.400 dinara, polugodišnja 4.800 dinara, godišnja 9.600 dinara, samo za „Nedjeljni Glas" 1.660 dinara godišnje. Pretplata za inostranstvo: jednomjesečna 1.600 dinara, tromjesečna 4.800 dinara, polugodišnja 9.600 dinara, godišnja 19.200 dinara, samo za „Nedjeljni Glas" 3.320 dinara. Uplate na devizni račun broj: 10500-620-71000-552 kod Privredne banke Sarajevo, Osnovne banke Banjaluka. Rješenjem Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR BiH broj 02-4153/82 „Glas" je oslobođen plaćanja poreza na promet.